UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

STUDIJSKI PROGRAM: SPECIJALNA PEDAGOGIJA

OPIS STUDIJA

Na Odsjeku za pedagogiju realiziraju se dva studijska programa: Pedagogija i Specijalna pedagogija. U okviru Odsjeka za pedagogiju razvija se nastavni i naučno-istraživački rad iz područja (oblasti): DRUŠTVENE NAUKE; polja: ODGOJNE NAUKE; grane: Opća pedagogija, Povijest pedagogije, Didaktika, Komparativna pedagogija, Posebne pedagogije, Istraživanja odgoja, Specijalne odgojne discipline, Andragogija, Pedagoška psihologija i Interdisciplinarno područje. Uz veliki broj pedagoških disciplina na Odsjeku za pedagogiju izučavaju se i odgovarajuće psihološke discipline.

Uz pedagoške i psihološke discipline koje se izučavaju na studiju, nastava se realizira i iz predmeta:

- Filozofija

- Savremeni jezik: Bosanski, hrvatski, srpski jezik

- Savremeni jezik: Strani jezik

  - engleski jezik
  - njemački jezik
  - francuski jezik
  - ruski jezik.

Pored obaveznih nastavnih predmeta, studentima su ponuđeni izborni predmeti s unutrašnje (odsječke) liste i vanjske (fakultetske/univerzitetske) liste.

Na Odsjeku za pedagogiju trenutno je organiziran studij po slijedećim studijskim grupama: studij pedagogije kao jednopredmetni studij, studij pedagogije kombiniran sa nekim drugim studijskim usmjerenjima na Filozofskom fakultetu u Sarajevu i program Specijalne pedagogije. Studijski program specijalne pedagogije se realizira u okviru Odsjeka za pedagogiju, kao jednopredmetni studij, kroz dva ciklusa. Prvi ciklus studijskog programa ima osnovu u predmetima studijskog programa Pedagogije, a drugi ciklus je više specijaliziran.

CILJEVI STUDIJSKOG PROGRAMA SPECIJALNE PEDAGOGIJE

Osigurati studentima razumijevanje savremenih kretanja, problema, pitanja i tendencija, kako teorijske tako i praktične naravi, u oblasti odgoja i obrazovanja, kod nas i u svijetu, ukazujući na univerzalnost i globalnost određenih pitanja i na zajedničke, ali i specifične puteve njihovog razrješavanja.
Svršeni studenti obavljaju poslove i zadatke koji su u vezi naučnog i teorijskog istraživanja prakse, te primjena naučnih i teorijskih saznanja, rezultata i istina u praksi. Cilj programa jeste omogućiti svršenim studentima da:
1) razumiju evropski obrazovni kontekst kao referentni okvir za afirmaciju inkluzivnog pristupa;

2) razumiju obrazovni i društveni kontekst koji sadrži pozitivne i negativne izazove za razvoj inkluzivnog koncepta,
3) učestvuju u fazama kreiranja inkluzivne obrazovne kulture, politike i prakse, zahvaljujući senzibilnijem identificiranju problema, prepoznavanju pozitivnih aspekata, odnosno pretpostavki za razvoj inkluzivnog modela,
4) izgrade vještine rješavanja praktičnih problema u vezi sa aktivnim uključivanjem svakog djeteta u odgojno-obrazovni i ukupni životni kontekst, i
5) steknu opća i specifična stručna metodička znanja u domenu inkluzivnog obrazovanja (koncepcijske pretpostavke inkluzivnog obrazovnog modela, učestvovanje u pedagoškoj opservaciji, kreiranje individualnog i individualiziranog programa rada, metodički pristup u radu s djecom s posebnim potrebama u najširem kontekstu).

Program svojim sadržajima, relevantnim za aktuelni obrazovni kontekst, pruža učesnicima dublje razumijevanje pojmova segregacija i diskriminacija, posljedica ovih pojava i načina njihovog prevazilaženja; dublje razumijevanje i primjenu različitih pedagoško-psiholoških i didaktičko-metodičkih postupaka u procesu individualizacije nastavnog procesa, diferencijacije u skladu sa različitim potrebama i mogućnostima svih učesnika, razumijevanje značaja, individualnog rada s djecom, uloge i punog učešća svih aktera u procesu afirmacije i provedbe inkluzivnog modela na nivou obrazovnog, ali i društvenog sistema.

Osnovne kompetencije nakon završenog studijskog programa specijalne pedagogije:

1. Poznavanje teorijskih koncepata u odgojnim znanostima.
2. Prepoznavanje širine i dubine odgojnog fenomena.
3. Sposobnost samostalnog i vođenog učenja.
4. Sposobnost fleksibilnog prilagođavanja novim idejama.
5. Sposobnost razlikovanja šefovskog i voditeljskog upravljanja odgojnim procesom.
6. Razumijevanje i poštivanje različitosti.
7. Sposobnost primjene statističkih i metodoloških postupaka.
8. Vladati širokim spektrom teorijski znanja o područjima odgojno-obrazovnog rada.
9. Internalizirati definiranje stručnih i znanstvenih pojmova važnih za profesionalizaciju struke.
10. Samostalno tragati za izvorima informacija o odgojno-obrazovnom fenomenu.
11. Asistirati na poslovima vezanim za obrazovanje uz superviziju pedagoga, nastavnika ili drugog stručnjaka srodne profesije.
12. Odgovorno koristiti praktična znanja za rad s ljudima.
13. Raditi na poslovima organizacije i administriranja ukupnog obrazovnog procesa u školskoj, kulturnoj, socijalnoj, medicinskoj ili privrednoj instituciji.
14. Raditi na poslovima savjetodavnog rada i mentoriranja stručnih poslova.
15. Aktivno primjenjivati statističke postupke u didaktičkom i istraživačkom radu.
16. Samostalno organizirati projektne aktivnosti u obrazovanju.
17. Inicirati i obavljati istraživanja od značaja za mikro- i mezorazinu obrazovanja.
18. Sudjelovati u reformskim procesima ili ih inicirati na makrorazini.
19. Biti dijelom strukovnih tijela koja rade na unaprjeđenju obrazovanja.
20. Odgovorno prepoznati prednosti i deficite osobne profesije u radnom angažmanu izvan školskih institucija.
21. Vještine kreiranja inkluzivne kulture, politike i prakse.
22. Evaluirati i unaprijediti inkluzivnu praksu, politiku i kulturu.
23. Sudjelovati u radu i koordinaciji tima za inkluziju na nivou odgojno-obrazovne ustanove i zajednice.
24. Vještine senzibiliziranja javnosti za obrazovanje za sve.

25. Vještine realizacije pedagoške opservacije.
26. Razvijeni pozitivni stavovi o inkluzivnom obrazovanju.
27. Vještine kreiranja individualiziranih programa.
28. Vještine organiziranja i realiziranja nastavnog procesa.
29. Uvjerenje da svako dijete može učiti.
30. Znati organizirati vrsnjačku podršku u odjeljenju.
31. Vještine savjetovanja nastavnika, roditelja i učenika.
32. Umijeće istraživanja odgojno-obrazovne prakse.
33. Primjenjivati različite strategije u odgojno-obrazovnom radu s učenicima.
34. Primjeniti strategije razvoja kreativnosti kod učenika.
35. Organizirati i realizirati individualni rad s učenicima.
36. Organizirati i realizirati grupni odgojno-obrazovni rad s učenicima.
37. Prevenirati i intervenirati u situacijama neprihvatljivih oblika ponašanja učenika.
38. Kreirati odgojno-obrazovni rad s djecom koja su nadarena.
39. Raditi s djecom s teškoćama u razvoju.
40. Pedagoški podržati svako dijete.
41. Savjetovati roditelje o odgojno-obrazovni radu s djecom kod kuće.
42. Identificirati teorijske racionale u pristupima proučavanja kreativnosti.
43. Kompetentno istraživati i birati modele kreativnosti i njihove aplikabilne vrijednosti.
44. Moći kreirati instrumentarij za procjenu kreativnosti.
45. Kreirati poticajno nastavno okruženje za poticanje učenja, učešća i kreativnosti.
46. Primijeniti načela univerzalnog dizajna za sve.

ORGANIZACIJA STUDIJA

Trajanje studija: 3 + 2 godine, dodiplomski i diplomski studij
I ciklus: Bachelor pedagogije (Specijalna pedagogija)
II ciklus: Master pedagogije (Specijalna pedagogija)

Drugi ciklus studija mogu upisati svršeni studenti I ciklusa studija Odsjeka za pedagogiju, Odsjeka za psihologiju, nastavničkih odsjeka/usmjerenja, te zdravstvenih studija.
Dodiplomski studij specijalne pedagogije u trajanju od šest semestara, odnosno tri godine, pruža studentu mogućnost da ovlada osnovnim teorijskim znanjima iz oblasti specijalne pedagogije, s posebnim naglaskom da stečena znanja primjeni u praksi. Student će biti osposobljen da samostalno i kritički valorizira savremene fenomene inkluzivnog procesa, te dublje razumije i primjenjuje pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke postupaka u nastavnom procesu inkluzivnog odjeljenja. Prvi ciklus nosi 180 ECTS bodova. Završetkom prvog ciklusa studija u trajanju od tri godine dobiva se zvanje *baccalaureat pedagogije (specijalna pedagogija).*

Diplomski studij u trajanju od dvije godine, odnosno četiri semestra, omogućava studentu da znanja stečena u toku dodiplomskog studija proširi, da učestvuje u fazama kreiranja inkluzivne odgojno-obrazovne prakse, primjeni različite odgojno-obrazovne strategije u inkluzivnim odjeljenjima, te rješava praktične izazove u radu sa djecom. Drugi ciklus nosi 120 ECTS bodova. Po završetku drugog ciklusa student će biti osposobljen za samostalan stručni i naučnoistraživački rad u različitim ustanovama u okviru opsega poslova i zanimanja koji se odnose na oblast specijalne pedagogije. Po završetku drugog ciklusa studija student stiče stručno zvanje *magistra pedagogije- specijalna pedagogija.*

OPIS PROGRAMA

Nastavni plan i program sastoji se od obaveznih i izbornih predmeta, te praktična nastava. Studenti Odsjeka za pedagogiju, opći smjer i studijskog programa specijalne pedagogije, zajednički slušaju i polažu ispite iz osnovnih pedagoških disciplina i općeobrazovnih predmeta čiji su programi zajednički s drugim odsjecima. Studenti studijskog programa specijalne pedagogije zasebno slušaju predmete iz oblasti specijalne pedagogije. Na listi *izbornih predmeta* sa matičnog studija se nalaze predmeti koji proširuju osnovnu oblast izučavanja dopunskim sadržajima na posebno zanimljiv i pristupačan način. Ove predmete student bira prema svojim interesovanjima. Izborni predmeti, koje student upiše, postaju za njega obavezni predmeti. Izborne predmete student, prijavljuje u predviđenom roku, u Studentsku službu Fakulteta. Izborni predmeti su iz oblasti pedagogije, ali student ima mogućnost biranja izbornih predmeta sa vanjske liste Fakulteta i univerzitetske liste, ukoliko je tako predviđeno nastavnim planom i programom, čime se otvara prostor za šire interdisciplinarno izučavanje u oblasti društvenih, humanističkih i medicinskih nauka.
Prilikom upisa na studijski program specijalne pedagogije u okviru Odsjeka za pedagogiju student prihvata obavezu da pohađa nastavu i izvršava *sve* studijske obaveze predviđene važećim nastavnim planom i programom. To znači da će pohađati propisani broj predmeta po svakom semestru, odnosno da će, uz konsultaciju sa predmetnim nastavnicima i saradnicima profilirati svoja akademska i stručna interesovanja kroz opće, obavezne i izborne predmete, te ostale studijske obaveze.
Nastavnici i saradnici Odsjeka za pedagogiju na uvodnim satima studijske organizacije upoznati studente prve godine studija sa pravilima studiranja, nastavnim planom i programom, načinom izvođenja nastavnog procesa, predviđenim opterećenjima studenata tokom ukupnog opterećenja po sedmici nastave, odnosno ukupnim obavezama u toku semestra, akademske godine i cijelog studija, a posebno o studentskim pravima i obavezama za vrijeme studiranja u skladu sa Pravilima studiranja za I i II ciklus studija.

Popis obaveznih stručnih i općeobrazovnih predmeta studija Odsjeka za pedagogiju po godinama i sa brojem sati predavanja (P), seminara (S) i vježbi (V) u semestru i godini za I i II ciklus studija:

PRVI CIKLUS STUDIJA

PRVI SEMESTAR

Specijalna pedagogija 1
Uvod u pedagogiju
Opća psihologija 1
Filozofija
Bosanski/hrvatski/ srpski jezik 1 (opći predmet)
Strani jezik 1 (opći predmet)
Izborni predmet (unutarnja lista)
Praktična nastava

DRUGI SEMESTAR

Opća psihologija 2
Pedagogija razvoja djeteta
Opća pedagogija
Specijalna pedagogija 2
Razvojna psihologija 1
Bosanski/hrvatski/srpski jezik 2 (opći predmet)
Strani jezik 2 (opći predmet)
Praktična nastava

TREĆI SEMESTAR

Specijalna pedagogija 3
Predškolska pedagogija
Školska pedagogija 1
Osnovi andragogije
Razvojna psihologija 2
Izborni predmet (unutarnja lista)
Praktična nastava

ČETVRTI SEMESTAR

Intraobiteljska dinamika
Opća povijest pedagogije i školstva
Školska pedagogija 2
Obrazovanje odraslih
Specijalna pedagogija 4
Pedagoška psihologija 1
Izborni predmet (vanjska lista)
Praktična nastava

PETI SEMESTAR

Specijalna pedagogija 5
Pedagoška psihologija 1
Uvod u pedagogijska istraživanja
Didaktika 1
Pedagoška psihologija 2
Izborni predmet (vanjska lista)
Praktična nastava

ŠESTI SEMESTAR

Specijalna pedagogija 6
Interkulturalni odgoj
Socijalna pedagogija
Didaktika 2
Pedagoška statistika
Izborni predmet (unutarnja lista)
Praktična nastava

DRUGI CIKLUS STUDIJA

PRVI SEMESTAR

Osnove specijalne pedagogije
Komparativna pedagogija
Medicinska pedagogija
Naučno-istraživački
rad
Izborni predmet (unutarnja lista)
Izborni predmet (vanjska lista)
Praktična nastava

DRUGI SEMESTAR

Sociologija obrazovanja
Metodika odgojnog rada

Pedagoška psihologija 2
Pedagoška psihologija 3
Profesionalna orijentacija
Pedagogija usmjerena na dijete: sistemi podrške i partnerstva u inkluzivnom obrazovanju
Izborni predmet (vanjska lista)
Praktična nastava

TREĆI SEMESTAR

Metodika nastavnog rada
Pedagoški savjetodavni rad
Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s teškoćama u razvoju
Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja
Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom koja su nadarena
Izborni predmet (vanjska lista)
Praktična nastava

ČETVRTI SEMESTAR

Praktična nastava
Mentorski rad
Završni rad

Svi predmeti su jednosemestralni. Prenošenje ispita u narednu godinu studija i broj ispitnih rokova se utvrđuju na osnovu Zakona o visokom obrazovanju, Statuta Univerziteta u Sarajevu, Pravila studiranja za prvi, drugi ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu i Pravila Filozofskog fakulteta u Sarajevu.

IZBORNI PREDMETI

Odsjek za pedagogiju smatra da svaki nastavni predmet može biti izborni predmet za studente ostalih odsjeka Filozofskog fakulteta u Sarajevu, a isto tako da studenti Odsjeka za pedagogiju mogu da biraju predmete sa vanjske fakultetske/univerzitetske liste izbornih predmeta.

Student u prvom (I) semestru studija bira jedan (1) izborni predmet od ponuđenih izbornih predmeta sa odsječke (unutarnje) liste:

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS
1.	Odgojne znanosti/ Komparativna pedagogija	Prava djeteta i obrazovno pravo	FIL PED 151	1	0	1	3
2.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Pedagoška komunikologija	FIL PED 152				
3.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Odgoj za građanske kompetencije	FIL PED 153				

Student u drugom (II) semestru studija bira jedan (1) izborni predmet od ponuđenih izbornih predmeta sa odsječke (unutarnje) liste.

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS
1.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Medijska pedagogija	FIL PED 161	1	0	1	3
2.	Odgojne znanosti/	Pedagogija slobodnog	FIL PED 162				

	Posebne pedagogije	vremena					
3.	Odgojne znanosti/ Specijalne odgojne discipline	Odgoj nadarenih	FIL PED 163				

Student u trećem (III) semestru studija bira jedan (1) izborni predmet od ponuđenih izbornih predmeta sa odsječke (unutarnje) liste:

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS
1.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Menadžment u obrazovanju	FIL PED 251	1	0	1	3
2.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Muzejska pedagogija	FIL PED 252				
3.	Odgojne znanosti/ Povijest pedagogije	Pedagogija i školstvo u bosanskohercegovačkoj periodici	FIL PED 253				

Student u četvrtom (IV) semestru studija bira jedan (1) izborni predmet sa vanjske liste.
Student u petom (V) semestru studija bira jedan (1) izborni predmet sa vanjske liste.

Student u šestom (VI) semestru studija bira jedan (1) izborni predmet od ponuđenih izbornih predmeta sa odsječke (unutarnje) liste:

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS
1.	Odgojne znanosti/ Opća pedagogija	Pedagoška antropologija	FIL PED 351	1	0	1	3
2.	Odgojne znanosti/ Komparativna pedagogija	Pedeutologija	FIL PED 352				
3.	Odgojne znanosti/ Opća pedagogija	Obrazovanje i socijalna isključenost	FIL PED 353				

Student u prvom (I) semestru II ciklusa studija bira jedan (1) izborni predmet sa vanjske liste i jedan (1) izborni predmet od ponuđenih izbornih predmeta sa odsječke (unutarnje) liste:

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS
1.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Metodika rada školskog pedagoga	FIL PED 451	1	0	1	3
2.	Odgojne znanosti/ Specijalne odgojne discipline	Učenici s teškoćama u razvoju	FIL PED 452				
3.	Odgojne znanosti/ Didaktika	Metodika vannastavnog rada	FIL PED 453				
4.	Odgojne znanosti/ Komparativna pedagogija	Obrazovne politike i upravljanje obrazovnim sistemima	FIL PED 454				

Student u drugom (II) semestru II ciklusa studija bira jedan (1) izborni predmet sa vanjske liste.
Student u trećem (III) semestru II ciklusa studija bira jedan (1) izborni predmet sa vanjske liste.

POVEZANOST SA ŠIROM DRUŠTVENOM ZAJEDNICOM

Studenti, koji uspješno okončaju I i/ili II ciklus studija, mogu obavljati poslove u odgojno-obrazovnim ustanovama svih razina obrazovanja i u drugim institucijama: institucijama za kulturu i obrazovanje (muzejima, pozorištima, društvima, centrima i sl), medijskim kućama/organizacijama, izdavačkoj djelatnosti, zdravstvenim ustanovama, domovima za djecu bez roditeljskog staranja, centrima za socijalni rad, specijaliziranim ustanovama/centrima, vjerskim ustanovama, ustanovama za obrazovanje odraslih, odgojnim centrima i kazneno-popravnim institucijama, savjetovalištima, ustanovama i stručnim tijelima koje kreiraju i sprovode obrazovne politike, organizacijama nevladinog sektora, te svim djelatnostima koje se tiču pitanja odgoja i obrazovanja djece, mladih i odraslih.

Studenti koji uspješno okončaju I i II ciklus studija (sadržajno integrirani studij) mogu raditi kao stručni saradnici-pedagozi u odgojno-obrazovnim ustanovama svih razina obrazovanja. Svršeni studenti su kompetentni za osiguranje kvalitetnog (inkluzivnog) odgoja i obrazovanja za svako dijete.

MOBILNOST STUDENATA

Odsjek za pedagogiju podržava mobilnost studenata na partnerskim institucijama sa kojima Fakultet/Univerzitet ima potpisan dokument o međunarodnoj saradnji. Mobilnost uključuje studijski boravak u toku prvog ili drugog ciklusa studija na nematičnoj instituciji, nakon čega se student vraća i dovršava svoj matični studij. Student može u toku studija učestvovati jednom ili više puta u programu mobilnosti a po povratku u matičnu instituciju priznaju mu se ostvarena postignuća iz svih predmeta u skladu s ugovorom o učenju. Osnovna načela mobilnosti, vrsta i trajanje mobilnosti kao i sva ostala pitanja, definirana su Pravilnikom o mobilnosti Univerziteta u Sarajevu.

PROVJERA ZNANJA STUDENATA

Tokom semestra se kontinuirano prati rad studenata kroz različite oblike provjere znanja u vidu pismeni testova, usmenih ispita, eseja, kolokvija, prezentacija, portfolija ili drugih vidova ispitivanja najmanje dva puta u semestru. Studenti su dužni pristupiti svim provjerama znanja predviđenim u okviru svakog nastavnog predmeta pojedinačno.

PRAKTIČNA NASTAVA

Praktična nastava studenata Odsjeka za pedagogiju predstavlja vrlo značajan dio studijskih obaveza i odvija se u cilju pripremanja i osposobljavanja studenata-budućih pedagoga za rad u školama i kontekstima u kojima se realizira odgoj, obrazovanje, nastava, odlučuje o obrazovnoj politic ii slično, s posebnim naglaskom na pitanja ostvarivanja prava svakog djeteta/osobe.
Nastavnim planom i programom predviđeno je da studenti u toku prvog (I) i drugog (II) ciklusa studija kroz praksu ostvare 30 ECTS bodova. Praksa će se realizirati u predškolskim, osnovnoškolskim, srednjoškolskim i drugim odgojno - obrazovnnim ustanovama, obiteljskim savjetovalištima, ustanovama za rad i obrazovanje odraslih, muzejima, nevladinim organizacijama i drugim organizacijama koje su osiguravaju razvoj i unapređenje kompetencija studenata – budućih uposlenika. Zastupljena je u svim semestrima i povezana sa realizacijom pojedinih predmeta:

- Tokom prvog (I) semestra praktična nastava će biti realizirana u vezi sa aktivnostima iz nastavnog predmeta *Specijalna pedagogija 1* (1ECTS).
- Tokom drugog (II) semestra praktična nastava će biti realizirana u vezi sa aktivnostima iz nastavnog predmeta *Specijalna pedagogija 2* (2ECTS) i *Pedagogija razvoja djeteta* (1ECTS).
- Tokom trećeg (III) semestra praktična nastava će biti realizirana u vezi sa aktivnostima iz nastavnog predmeta *Specijalna pedagogija 3* (1ECTS) i *Školska pedagogija 1* (1ECTS).

- Tokom četvrtog (IV) semestra praktična nastava će biti realizirana u vezi sa aktivnostima iz nastavnog predmeta *Specijalna pedagogija 4* (2ECTS), *Intraobiteljska dinamika* (1ECTS) i *Obrazovanje odraslih* (1ECTS).
- Tokom petog (V) semestra praktična nastava će biti realizirana u vezi sa aktivnostima iz nastavnog predmeta *Specijalna pedagogija 5* (2ECTS) i *Didaktika* (1ECTS).
- Tokom šestog (VI) semestra praktična nastava će biti realizirana u vezi sa aktivnostima iz nastavnog predmeta *Specijalna pedagogija 6* (3ECTS), *Didaktika 2* (1ECTS).
- Tokom prvog (I) semestra II ciklusa praktična nastava će biti realizirana u vezi sa aktivnostima iz nastavnog predmeta *Osnove specijalne pedagogije* (2ECTS) i *Medicinske pedagogije* (1ECTS).
- Tokom drugog (II) semestra II ciklusa studija praktična nastava će biti realizirana u vezi sa aktivnostima iz nastavnog predmeta *Sociologija obrazovanja* (1ECTS), *Metodika odgojnog rada* (1ECTS) i *Pedagogija usmjerena na dijete* (1ECTS).
- Tokom trećeg (III) semestra II ciklusa studija praktična nastava će biti realizirana u vezi sa aktivnostima iz nastavnog predmeta *Metodika nastavnog rada* (0,5ECTS), *Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s teškoćama u razvoju* (0,5ECTS), *Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja* (1ECTS).
- Tokom četvrtog (IV) semestra II ciklusa studija praktična nastava će biti u funkciji izrade završnog rada i potpisuje je mentor (5ECTS).

ZAVRŠNI RAD

Student je obavezan u toku četvrtog (IV) semestra II ciklusa studija uraditi i odbraniti završni rad. Za izradu završnog rada predviđen je u Nastavnom planu odgovarajudi broj nastavnih sati (seminara) neophodnih za kvalitetnu izradu rada. Kroz seminare nastavnici vode studente, diskutiraju o problematici koju oni istražuju, bilo kroz literaturu i/ili u okviru terenskih istraživanja.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULET

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

STUDIJSKI PROGRAM: SPECIJALNA PEDAGOGIJA

NASTAVNI PLAN I PROGRAM
studijska 2019/2020. godina

Sarajevo, 2019. godina

Odsjek za pedagogiju

JEDNOPREDMETNI STUDIJ SPECIJALNE PEDAGOGIJE

PRVI CIKLUS STUDIJA

1. semestar

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	USLOVNI PREDMET
1.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Specijalna pedagogija 1	FIL PED 104	2	0	3	6	DA[1]
2.	Odgojne znanosti/Opća pedagogija	Uvod u pedagogiju	FIL PED 113	2	0	3	6	
3.	Psihologija	Opća psihologija 1	FIL PSI 131	2	0	3	6	DA[2]
4.	HUMANISTIČKE NAUKE: Filozofija, Opća filozofija	Filozofija	FIL FIL 100	2	0	0	2	
5.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI (FILOLOGIJA); BOSNISTIKA, KRATISTIKA, SRBSTIKA	Bosanski/hrvatski/ srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	1	3	DA[3]
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI (FILOLOGIJA)	Strani jezik 1 (opći predmet)		1	0	1	3	DA[4]
7.	Odgojne znanosti/ Komparativna pedagogija	Prava djeteta i obrazovno pravo	FIL PED 151	1	0	1	3	
	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Pedagoška komunikologija	FIL PED 152	1	0	1	3	
	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Odgoj za građanske kompetencije	FIL PED 153	1	0	1	3	
8.	Odgojne znanosti	Praktična nastava	-				1	
			Ukupno:	23			30	

2. semestar

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	USLOVNI PREDMET
1.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Specijalna pedagogija 2	FIL PED 105	1	0	1	3	DA[5]
2.	Odgojne znanosti/posebne pedagogije	Pedagogija razvoja djeteta	FIL PED 122	2	0	2	5	DA[6]

[1] Uslovni predmet za Specijalnu pedagogiju 2 (FIL PED 105).
[2] Uslovni predmet za Opću psihologiju 2 (FIL PSI 132).
[3] Uslovni predmet za Bosanski/hrvatski/srpski jezik 2 (opći predmet) FIL BHS 102.
[4] Uslovni predmet za strani jezik 2.
[5] Uslovni predmet za Specijalnu pedagogiju 3 (FIL PED 205).
[6] Uslovni predmet za Predškolsku pedagogiju (FIL PED 245).

3.	Odgojne znanosti/Opća pedagogija	Opća pedagogija	FIL PED 141	1	0	2	4	
4.	Psihologija	Opća psihologija 2	FIL PSI 132	1	0	1	3	DA[7]
5.	Psihologija	Razvojna psihologija 1	FIL PSI 146	2	0	1	3	DA[8]
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI (FILOLOGIJA); BOSNISTIKA, KRATISTIKA, SRBSTIKA	Bosanski/hrvatski/ srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	1	3	
7.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI (FILOLOGIJA)	Strani jezik 2 (opći predmet)		1	0	1	3	
8.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Medijska pedagogija	FIL PED 161	1	0	1	3	
9.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Pedagogija slobodnog vremena	FIL PED 162	1	0	1	3	
10.	Odgojne znanosti/ Specijalne odgojne discipline	Odgoj nadarenih	FIL PED 163	1	0	1	3	
11.	Odgojne znanosti	Praktična nastava	-				3	
			Ukupno:	20			30	

3. semestar

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	USLOVNI PREDMETI
1.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Specijalna pedagogija 3	FIL PED 205	2	0	2	5	DA[9]
2.	Odgojne znanosti/posebne pedagogije	Predškolska pedagogija	FIL PED 245	2	0	2	5	
3.	Odgojne znanosti/posebne pedagogije	Školska pedagogija 1	FIL PED 271	2	0	2	5	DA[10]
4.	Odgojne znanosti/Andragogija	Osnovi andragogije	FIL PED 275	2	0	2	5	DA[11]
5.	Psihologija	Razvojna psihologija 2	FIL PSI 237	2	0	2	5	
6.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Menadžment u obrazovanju	FIL PED 251	1	0	1	3	
7.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Muzejska pedagogija	FIL PED 252	1	0	1	3	

[7] Uslovni predmet za Pedagošku psihologiju (FIL PED 221).
[8] Uslovni predmet za Razvojnu psihologiju 2 (FIL PSI 237).
[9] Uslovni predmet za Specijalnu pedagogiju 4 (FIL PED 206).
[10] Uslovni predmet za Školska pedagogija 2 (FIL PED 272).
[11] Uslovni predmet za Obrazovanje odraslih (FIL PED 276).

8.	Odgojne znanosti/ Povijest pedagogije	Pedagogija i školstvo u bosanskohercegovačkoj periodici	FIL PED 253	1	0	1	3	
9.	Odgojne znanosti	Praktična nastava	-				2	
			Ukupno:	22			30	

4. semestar

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	USLOVNI PREDMETI
1.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Specijalna pedagogija 4	FIL PED 206	2	0	1	3	DA[12]
2.	Odgojne znanosti/Posebne pedagogije	Intraobiteljska dinamika	FIL PED 242	2	0	2	5	
3.	Odgojne znanosti/Povijest pedagogije	Opća povijest pedagogije i školstva	FIL PED 216	2	0	1	4	
4.	Odgojne znanosti/posebne pedagogije	Školska pedagogija 2	FIL PED 272	2	0	1	4	
5.	Psihologija	Pedagoška psihologija 1	FIL PED 221	2	0	1	3	DA[13]
6.	Odgojne znanosti/Andragogija	Obrazovanje odraslih	FIL PED 276	2	0	1	4	
7.		Izborni predmet (vanjska lista)	-	1	0	1	3	
8.	Odgojne znanosti	Praktična nastava	-				4	
			Ukupno:	21			30	

5. semestar

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	USLOVNI PREDMETI
1.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Specijalna pedagogija 5	FIL PED 305	2	0	3	6	DA[14]
2.	Psihologija	Pedagoška psihologija 2	FIL PED 343	2	0	3	6	
3.	Odgojne znanosti/Istraživanje odgoja	Uvod u pedagogijska istraživanja	FIL PED 345	2	0	3	6	
4.	Odgojne znanosti/Didaktika	Didaktika 1	FIL PED 311	2	0	3	6	DA[15]
5.		Izborni predmet (vanjska lista)		1	0	1	3	
6.	Odgojne znanosti	Praktična nastava	-				3	
			Ukupno:	22			30	

[12] Uslovni predmet za Specijalnu pedagogiju 5 (FIL PED 305).
[13] Uslovni predmet za Pedagošku psihologiju 2 (FIL PED 343).
[14] Uslovni predmet za Specijalnu pedagogiju 6 (FIL PED 306).
[15] Uslovni predmet za Didaktiku 2 (FIL PED 312).

6. semestar

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	USLOVNI PREDMETI
1.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Specijalna pedagogija 6	FIL PED 306	1	0	2	4	
2.	Odgojne znanosti/Komparativna pedagogija	Interkulturalni odgoj	FIL PED 347	1	0	2	4	
3.	Odgojne znanosti/Opća pedagogija	Socijalna pedagogija	FIL PED 348	1	0	2	4	
4.	Odgojne znanosti/Didaktika	Didaktika 2	FIL PED 312	2	1	2	6	
5.	Odgojne znanosti/Istraživanje odgoja	Pedagoška statistika	FIL PED 346	2	0	2	5	
6.	Odgojne znanosti/ Opća pedagogija	Pedagoška antropologija	FIL PED 351	1	0	1	3	
	Odgojne znanosti/ Komaprativna pedagogija	Pedeutologija	FIL PED 352	1	0	1	3	
	Odgojne znanosti/ Opća pedagogija	Obrazovanje i socijalna isključenost	FIL PED 353	1	0	1	3	
7.	Odgojne znanosti	Praktična nastava	-				4	
			Ukupno:	20			30	

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
JEDNOPREDMETNI STUDIJ SPECIJALNE PEDAGOGIJE

DRUGI CIKLUS STUDIJA: STRUKOVNI STUDIJ

1. semestar

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	USLOVNI PREDMETI
1.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Osnove specijalne pedagogije	FIL PED 436	2	1	2	6	DA[16]
2.	Odgojne znanosti/Komparativna pedagogija	Komparativna pedagogija	FIL PED 440	2	0	2	5	
3.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Medicinska pedagogija	FIL PED 421	2	0	2	5	
4.	Odgojne znanosti/Istraživanje odgoja	Pedagogijska istraživanja: Naučno-istraživački rad 1	FIL PED 449	2	0	2	5	
5.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Metodika rada školskog pedagoga	FIL PED 451	1	0	1	3	
	Odgojne znanosti/ Specijalne odgojne discipline	Učenici s teškoćama u razvoju	FIL PED 452	1	0	1	3	
	Odgojne znanosti/ Didaktika	Metodika vannastavnog rada	FIL PED 453	1	0	1	3	
	Odgojne znanosti/ Komparativna pedagogija	Obrazovne politike i upravljanje obrazovnim sistemima	FIL PED 454	1	0	1	3	
6.		Izborni predmet (vanjska lista)	-	1	0	1	3	
7.	Odgojne znanosti	Praktična nastava	-				3	
			Ukupno:	21			30	

2. semestar

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	USLOVNI PREDMETI
1.	Odgojne znanosti/Opća pedagogija	Sociologija obrazovanja	FIL PED 436	2	0	3	6	
2.	Odgojne znanosti/Posebne pedagogije	Metodika odgojnog rada	FIL PED 437	2	0	3	6	DA[17]
3.	Psihologija	Pedagoška psihologija 3	FIL PED 416	2	0	1	3	

[16] Uslovni predmet za Pedagogija usmjerena na dijete: sistemi podrške i partnerstva u inkluzivnom obrazovanju (FIL PED 471).
[17] Uslovni predmet za Pedagoški savjetodavni rad (FIL PED 515).

4.	Odgojne znanosti/ Posebne pedagogije	Profesionalna orijentacija	FIL PED 432	2	0	1	3	
5.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Pedagogija usmjerena na dijete: sistemi podrške i partnerstva u inkluzivnom obrazovanju	FIL PED 471	2	0	3	6	DA[18]
6.		Izborni predmet (vanjska lista)	-	1	0	1	3	
7.	Odgojne znanosti	Praktična nastava	-				3	
			Ukupno:	23			30	

3. semestar

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	USLOVNI PREDMETI
1.	Odgojne znanosti/Didaktika	Metodika nastavnog rada	FIL PED 511	2	0	3	6	
2.	Odgojne znanosti/Posebne pedagogije	Pedagoški savjetodavni rad	FIL PED 515	2	0	2	5	
3.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s teškoćama u razvoju	FIL PED 532	2	0	3	6	
4.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja	FIL PED 506	1	0	1	3	
5.	Odgojne znanosti/Specijalne odgojne znanosti	Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom koja su nadarena	FIL PED 542	2	0	2	5	
7.		Izborni predmet (vanjska lista)	-	1	0	1	3	
8.	Odgojne znanosti	Praktična nastava	-				2	
			Ukupno:	22			30	

[18] Uslovni predmet za:
Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s teškoćama u razvoju (FIL PED 532)
Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja (FIL PED 506)
Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom koja su nadarena (FIL PED 542)

4. semestar

RED. BR.	NAUČNO PODRUČJE (OBLAST) Naučno polje, naučna grana	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	USLOVNI PREDMETI
1.	Odgojne znanosti	Praktična nastava	-				5	
2.	Odgojne znanosti/Istraživanje odgoja	Mentorski rad	FIL PED 502	0	3	0	5	
3.	Odgojne znanosti	Završni rad	FIL PED 598	0	12	0	20	
			Ukupno:	15			30	

Šifra predmeta: FIL PED 104	Naziv predmeta: Specijalna pedagogija 1 (Studijski program Specijalna pedagogija)		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: obavezni predmet		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja: 2 Vježbe:3	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija je upoznati studente sa predmetom izučavanja specijalne pedagogije, sa izazovima koji se javljaju u ovom području i tendencijama za poboljšanje kvalitete života svih, posebno onih koji pripadaju marginaliziranim grupama. Osposobiti studente za uočavanje specifičnih karakteristika djece koja trebaju privremenu ili trajnu posebnu pomoći i/ili podršku, te za razvijanje pozitivnih stavova prema ovoj populaciji.		
Tematske jedinice:	• Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, obavezama i aktivnostima • Temeljna polazišta inkluzije i inkluzivnog obrazovanja • Indeks inkluzivnosti Mjesto specijalne pedagogije u kontekstu inkluzije • Temeljni pojmovi specijalne pedagogije »Dadoše mi pogrešno ime, da bih bio loša stvar« • Predrasude i stereotipi – prihvatanje različitosti »Slika o drugima« • Predrasude i stereotipi – prihvatanje različitosti »Čudesna zemlja« • Predrasude i stereotipi – prihvatanje različitosti »Drugačije vještine« • Upravljanje inkluzivnim odjeljenjem – temeljni pojmovi »Amajli treba vrijeme i imat će ga« • Upravljanje inkluzivnim odjeljenjem – kontekstualna opservacija djece Rad na modulu »Između predrasuda i inkluzije« • Upravljanje inkluzivnim odjeljenjem – dinamičko-funkcionalni profil i individualni plan i program • Roditelji kao odgajatelji djece s teškoćama u razvoju • *»Život s različitima«* • *»Iz našeg svijeta različitosti«*		
Ishodi učenja:	Znanje:		

	• Definirati osnovne pojmove iz oblasti specijalne pedagogije • Koristiti adekvatne termine u svakodnevnoj i stručnoj komunikaciji • Obrazložiti elemente upravljanja inkluzivnim odjeljenjem Vještine: • Predložiti najmanje pet strategija za smanjenje i uklanjanje predrasuda kod djece, roditelja, nastavnika i stručnih saradnika • Procijeniti stanje djeteta uz primjenu instrumenata za opservaciju • Napraviti individualni i individualizirani plan i program Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti: • Dati argumente za primjenu inkluzivnog odgoja i obrazovanja • Analizirati vlastite stereotipe i predrasude u cilju njihovog smanjenja • Djelovati u zajednici s ciljem unapređenja kvalitete života svih građana
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kroz: praktične/istraživačke radove, pojmovnik, portfolij, kviz, prezentacije, kolokviji, posjete ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Bouillet, D. (2010); *Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja*; Zagreb: Školska knjiga 2. Kostelnik, J. M; Onaga, E; Rohde, B. i Whiren, A. (2004); *Djeca s posebnim potrebama*; Zagreb: Educa 3. Mustać, V. i Vicić, M. (1996); *Rad s učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoj školi: Priručnik za prosvjetne djelatnike*; Zagreb: Školska knjiga 4. Zbornik radova: *Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine* (2003); Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet (radovi autora: Bevanda, M, Pašalić Kreso, A. i Cerić, H) Dopunska: 1. Booth, T. i Ainscow, M. (2008); *Indeks inkluzivnosti – Promicanje učenja i sudjelovanja u školama*; Zenica: Pedagoški zavod Zenica. Interent izvor: http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index_Bosnian_revised.pdf 2. Čilić, A. i dr. (2009); *Priče o stvaranju škola po mjeri djeteta*; UNICEF BiH i COI Step by Step ("Amajli treba vrijeme i imat će ga."); Interent izvor: https://www.unicef.org/bih/ba/media_12401.html 3. Krizmanić, M. (2010), *Život s različitima;* Zagreb: Profil 4. Panjeta A. (2011); *Iz našeg svijeta različitosti*, Sarajevo: UNICEF BiH i DUGA; Internet izvor: https://www.unicef.org/bih/ba/media_17909.html 5. Pedagoški časopisi (u printanoj ili elektonskoj formi).

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: FIL PED 113	Naziv predmeta: Uvod u pedagogiju		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 5** Predavanje: 2 Vježbe: 3	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	• Omogućiti studentima da upoznaju i usvoje najrelevantniju znanstvenu i stručnu terminologiju iz područja odgoja i obrazovanja; • Osposobiti studente za razumijevanje ciljeva odgoja i obrazovanja te kritičko gledanje na opća pitanja i probleme suvremene odgojno-obrazovne teorije i prakse kod nas i u svijetu; • Upoznati studente sa temeljnim karakteristikama odgojno – obrazovnog procesa sagledavanog sa mikropedagoškog aspekta znanstvene pedagogije, njenim teorijskim okvirima i polazištima; • Osposobiti studente za kritičko promišljanje pitanja vezanih za mogućnost odgoja i obrazovanja kao najvažnije infrastrukturne društvene djelatnosti u suvremenom društvu,.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	• Pedagogija kao znanost o odgoju i obrazovanju; • Historijski razvoj pedagoške misli; • Struktura znanosti i znanstvenih disciplina o odgoju i obrazovanju • Multidisciplinarnost, interdisciplinarnost i transdisciplinarnost u pedagogiji • Odnos teorije i prakse odgoja; • Interakcijsko – komunikacijski aspekt odgoja;
Ishodi učenja:	Nakon položenog ispita studenti će moći: • razumjeti odnos pedagogijske teorije i pedagogijske prakse; • objasniti karakteristike i specifičnosti pedagogijske znanosti i znanstvenog promišljanja pojedinih teorijskih okvira i/ili koncepata;

	• razumijevati i kritički promišljati o odnosu odgoja i obrazovanja u različitim odgojno - obrazovnim ustanovama
Metode izvođenja nastave:	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja, vježbi, seminara, radionica, samostalnog rada, terenskog rada, prakse.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Prisustvo i aktivnost na nastavi Samostalni rad studenata Praktičan rad studenata Pismena provjera znanja (zot) Bodovni kriterij ocjene: • 10/A - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; • 9/B - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; • 8/C - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; • 7/D - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; • 6/E - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; • 5/F, FX - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Vukasović, A. (2001). *Pedagogija*. Zagreb: Hrvatski katolički zbor "MI". 2. Bratanić, M. (1993). *Mikropedagogija.* Zagreb: Školska knjiga. 3. Gudjons, H. (1994). *Pedagogija – temeljna znanja.* Zagreb: Educa. Dopunska: 1. Lenzen, D. (2002). *Vodič znanosti o odgoju,* Zagreb: Educa 2. Mialaret, G. (1989). *Uvod u edukacijske znanosti.* Zagreb: Školske novine. 3. Mijatović, A. /ur. / (1999). *Osnove suvremene pedagogije.* Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor. (odabrana poglavlja)

[1] Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijece organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrduje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporucenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2**

Šifra predmeta: FIL PSI 131	**Naziv predmeta: Opća psihologija 1**		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja: 2 Vježbe: 3	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Poučiti studente temeljnim psihologijskim pojmovima, predmetu, pravcima i metodama psihologije, biološkim osnovama psihičkog života, osjetima i percepciji, pamćenju, zaboravljanju, mišljenju, govoru i svijesti, doprinosu psihologije drugim naučnim disciplinama i aplikabilnosti savremenih psihologijskih naučnih saznanja u području pedagogije.
Tematske jedinice:	Psihologija kao nauka, Metodologija istraživanja u psihologiji, Biološke osnove psihičkog života, Osjeti i percepcija, Pamćenje i zaboravljanje, Mišljenje i govor, Ljudska svijest, Inteligencija, Mjerenje inteligencije
Ishodi učenja:	Znanje: Nakon odslušanog semestra studenti će biti sposobni i spremni pojedinačno i u grupi definirati i analizirati osnovne psihologijske pojmove, kritički raspravljati o biološkim osnovama psihičkog života i njihovoj vezi sa kognitivnim procesima, procijeniti, situirati i vrednovati psihologijska teorijska i empirijska saznanja u odnosu na druge naučne discipline, osobito pedagogiju u kontekstu iskustvene pedagogije. Studenti će poznavati osnovne teorije inteligencije i osnovne principe mjernja inteligencije. Vještine: Student će biti u stanju samostalno i timski prikupljati, analizirati, organizirati i interpretirati podatke od značaja za diskutiranje predmeta, metoda, terminologije i povezanosti psihologije i drugih naučnih disciplina; izvoditi jednostavna psihologijska istraživanja vezana za psihologiju i pedagogiju te odgovorno, komunikacijski inovativno i fleksibilno prezentirati rezultate do kojih se u istraživanjima došlo.

	Kompetencije: Po završetku semestra student će imati razvijene analitičke, praktične i kreativne kompetencije , osobito – jasno psihologijsko i psihološko identificiranje pedagoških izazova u školi , reprezentiranje i organiziranje informacija, redefiniranje problema, formuliranje jasnih strategija u rješavanju praktičnih pedagoških problema, raspodjelu ličnih i kolektivnih resursa, nadgledanje i evaluaciju; orijentiranost na etiku i vrijednost psihologije u pedagogiji , naročito ulogu školskih pedagoginja/pedagoga u promicanju univerzalnih ljudskih vrijednosti te istrajavanje u ostvarivanju realno koncipiranih ciljeva i zadataka temeljeno na unutrašnjoj motivaciji, nezavisnosti i otvorenosti za timski rad ,nova iskustva i cjeloživotno učenje.
Metode izvođenja nastave:	Frontalni i grupni rad
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	

R. br.	Elementi praćenja	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost	10
2.	Prvi parcijalni ispit	40
3.	Drugi parcijalni ispit	40
4.	Prezentacija	10
100%		

Literatura[2]:	*Obavezna* 1. Rathus, S. T. (2001.) **Temelji psihologije** Jastebarsko: Naklada Slap; 2. Hrnjica, S. (2010.) **Opšta psihologija sa psihologijom ličnosti**. Beograd: Naučna knjiga.
	Dodatna 1. David, K. i Richard C. (1973).**Elementi psihologije**. Beograd: Naučna knjiga; 2. Petz, B. (2010). **Uvod u psihologiju**. Jastebarsko: Naklada Slap; 3. Radonjić, S.(1981). **Uvod u psihologiju**. Beograd: Naučna knjiga; 4. Sternberg, R.J. (2005). **Kognitivna psihologija**. Jastebarsko: Naklada Slap.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: FIL FIL 100	Naziv predmeta: FILOZOFIJA (opći)		
Ciklus: Prvi (I)	**Godina: I**	**Semestar: Prvi (I)**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: Obavezan		**Ukupan broj sati: 30** Predavanja: 1 Vježbe: 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	-
Cilj (ciljevi) predmeta:	Opći ciljevi nastave *Filozofije* su potaknuti studenta kroz kratak prikaz povijesti filozofskog mišljenja da kroz analizu i racionalnu argumentaciju zauzme kritičko i autonomno stajalište u razumijevanju sebe i svijeta, odnosno da razvije kreativno i kritičko mišljenje.
Tematske jedinice:	Pregled kursa, ispitne obaveze i literatura: (SOCRATES TO SARTRE: A HISTORY OF PHILOSOPHY By Samuel Enoch Stumph) Antičko razdoblje (predsokratici, Sokrat i sofisti) Platon, Aristotel, antička filozofija nakon Aristotela Srednjovjekovno razdoblje: združivanje filozofije i teologije Skolastički sustav Ibn Rushda/Averroesa Skolastički sustav Maimonidesa Skolastički sustav sv. Tome Akvinskog **Polusemestralna provjera znanja studenata** Moderno razdoblje: filozofija i razvitak znanosti Renesansa, racionalizam, empirizam. Prosvjetiteljstvo. Njemački idealizam.

	Suvremeni period. Analitička filozofija i egzistencijalizam. Ka svjetskoj filozofiji. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave) **Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po bolonjskom procesu**
Ishodi učenja:	Znanje: zna prikazati povijest filozofskog mišljenja, temeljne škole, pravce i predstavnike, kao i osnovne termine Vještine: vješto analizira i racionalno argumentira kritičko i autonomno stajalište u razumijevanju sebe i svijeta Kompetencije: razvijeno kreativno i kritičko mišljenje
Metode izvođenja nastave:	Predavanja nastavnika uz uključenje asistenata
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Polusemestralni test 30%, dolasci 20% i završni test 50%.
Literatura[2]:	Obavezna: Branko Bošnjak. *Filozofija - uvod u filozofsko mišljenje i rječnik.* Zagreb, 1985. Dopunska: U skladu sa vlastitim preferencijama studenata i uklonima.

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL BHS 101	**Naziv predmeta: Bosanski jezik 1 / Hrvatski jezik 1 / Srpski jezik 1 (opći predmet)**		
Ciklus: 1.	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS kredita: 3** (Odsjek za pedagogiju, Odsjek za psihologiju)
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj je kolegija upoznati studente s važnijim teorijsko-terminološkim pitanjima vezanim za pravopisnu normu i osposobiti ih da u skladu sa stečenim pravopisnim znanjima preispitaju primjenu pravopisne norme u vlastititoj pisanoj komunikaciji.		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Termini *pravopis* i *pravopisna norma*. Opća obilježja pravopisne norme. Pravopisna načela. Pravopisna norma prema drugim standardnojezičkim normama. 2. Pravila upotrebe *velikoga / maloga slova*. 3. Pravila upotrebe *velikoga / maloga slova*. 4. *Sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi* (imenice, pridjevi). 5. *Sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi* (zamjenice, brojevi, glagoli, prilozi, prijedlozi, veznici i riječce). 6. Pisanje *skraćenica*. 7. Rastavljanje riječi na kraju retka. Pisanje riječi stranoga porijekla. 8. Polusemestralna provjera znanja studenata 9. Asimilacija suglasnika po zvučnosti. Asimilacija suglasnika po mjestu tvorbe. 10. Redukcija suglasnika. Alternacija *l-o*. 11. Pravila o alternaciji ije/je/e/i. 12. Pravila o alternaciji ije/je/e/i. 13. Glasovi i glasovni skupovi: pisanje i izgovor glasova *č-ć*, pisanje i izgovor glasova *dž-đ*; glas *h*; intervokalno *j*. 14. Interpunkcija. Pravopisni znaci.		

	15. Upotreba pravopisnih znakova u popisu literature i ugradbi citatnica u tekst.
Ishodi učenja:	Znanje: Na temelju stečenih pravopisnih znanja studenti će biti osposobljeni da definiraju, opišu i objasne pravopisna pravila. Vještine: Studenti će biti osposobljeni da primjenjuju pravopisna pravila u vlastitoj pisanoj komunikaciji. Kompetencije: Studenti će usavršiti vlastitu pravopisnu i jezičku kulturu.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja se izvode usmeno.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta vrši se dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	parcijalni ispit	30	30%
2.	aktivnost	20	20%
3.	završni ispit	50	50%
4.	Ukupno:	100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Parcijalni ispit

Parcijalni je ispit pismeni, a organizira se osme sedmice u semestru. Parcijalni ispit položen je ako je na njemu osvojeno najmanje 17 bodova.

- Aktivnost

Aktivnost uključuje različite oblike studentskoga rada, kao npr. isticanje na vježbama, podnošenje pisanih referata i dr. Bodove na aktivnost student može dobiti na časovima predavanja i vježbi.

- Završni ispit

Završnom ispitu mogu pristupiti studenti koji su osvojili najmanje 55% bodova u toku semestra, tj. 28 bodova. Završni ispit može biti pismeni i usmeni, ili samo pismeni. Na završnom ispitu provjerava se gradivo iz cijeloga semestra. Studenti koji su ranije položili parcijalni ispit ne polažu na završnom ispitu test ili dio testa koji se tiče gradiva obuhvaćenog parcijalnim ispitom. Završni ispit smatra se položenim ako je na njemu osvojeno najmanje 55% bodova, tj. 28 bodova.

- Popravni ispit

Popravnom ispitu mogu pristupiti studenti koji nakon završnog ispita nisu osvojili najmanje 55 bodova. Popravni je ispit integralni i uključuje

[1] Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	parcijalni ispit te završni ispit. Na popravnom ispitu studenti imaju pravo polagati svaku od nepoloženih komponenata ispita. Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: Halilović, S. (1999) Pravopis bosanskoga jezika (priručnik za škole), Zenica: Dom štampe. Hrvatski pravopis (2013) Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Pešikan, M. – Jerković, J. – Pižurica, M. (2015) Pravopis srpskoga jezika – ijekavsko izdanje (priručnik za škole), Novi Sad – Banja Luka: Matica srpska. Dopunska: Ćužić, T. (2015) Pravopisna norma, Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. Čedić, I. (2013) Jezički savjetnik, Sarajevo: Institut za jezik. Ham, S. – Milkota, J. – Baraban, B. – Orlić, A. (2014) Hrvatski jezični savjeti, Zagreb: Školska knjiga. Klajn, I. (2007) Rečnik jezičkih nedoumica, Novi Sad: Prometej.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijece organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrduje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporucenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2**

Šifra predmeta: ANG 103	**Naziv predmeta: Engleski jezik 1**		
Ciklus: I	**Godina: 1**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova: 3**
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	

Učesnici u nastavi	[Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada]
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa osnovnim gramatičkim strukturama (vrste riječi i osnovne rečenične strukture) i leksikom na nivou srednjeg stepena poznavanja engleskog jezika, radi lakšeg razumijevanja tekstova općeg karaktera. Ovim bi se studenti pripremili i za nastavu iz predmeta Opći engleski 2, čiji je osnovni cilj produbljivanje postojećeg znanja i priprema studenata za samostalan rad na tekstovima iz struke.
Tematske jedinice:	Kolegij se sastoji iz tri međusobno povezane cjeline: pregled gramatike engleskog jezika na nivou vrste riječi (morfologija), pregled gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture (sintaksa), te razumijevanje tekstova. Nastava u vezi sa ponavljanjem pregleda gramatike zamišljena je u vidu predavanja i propratnih vježbi na sljedeće tematske podcjeline: 1. Glagoli; 2. Imenice; 3. Pridjevi; 4. Prilozi; 5. Zamjenice; 6. Član; 7. Brojevi; 8. Rečenica. Sve tematske cjeline podrazumijevaju obradu sa aspekta specifičnosti podjela, osobina, tvorbi, pravilnosti-nepravilnosti i sl. Nastava za treći segmet kolegija (razumijevanje tekstova) vrši se isključivo na satima vježbi. Težište vježbi usmjereno je ka pronalaženju glavne ideje teksta, razumijevanju strukture i organizacije teksta, te prepoznavanju gramatičkih oblika i struktura.
Ishodi učenja:	Znanje usvajanje teorijskih znanja iz gramatike i leksike engleskog jezika kontrastivno analiziranje gramatičkih struktura u kontekstu Vještine analiziranje sadržaja s ciljem upotrebe odgovarajućeg oblika riječi i odgovarajuće riječi analiziranje sadržaja s ciljem upotrebe odgovarajućeg glagolskog oblika transformiranje rečenične konstrukcije u rečenične konstrukcije istog ili sličnog značenja Kompetencije ovladavanje usvojenim teorijskim znanja u svakodnevnom govornom i pisanom engleskom jeziku

	samostalno istraživanje kulturoloških osobenosti engleskog jezika
Metode izvođenja nastave:	predavanja, vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Provjera znanja i praćenje rada studenta se vrši vrednovanjem svakog oblika aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prva provjera znanja (Grammar)	30	30
2.	Test provjere znanja vokabulara 1 i 2	20	20
3.	Završna provjera znanja (Grammar and Language in Use)	50	50
4.			
5.			
Ukupno: _100_____bodova			100%

Literatura[2]:	Obavezna: Raymond, M. (2004). *English Grammar in Use,* 3rd edition. Cambridge: Cambridge University Press. Walker, E.& S. Elsworth (2000). *Grammar Practice (for Intermediate Students).* Essex: Pearson Education Limited. Dodatna: *Kompilacija tekstova dostupna studentima u elektronskoj ili printanoj formi koja se priprema za svaki odsjek posebno.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2**

Šifra predmeta: FIL GER 103	**Naziv predmeta: Njemački jezik 1**		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: Opći predmet		**Ukupan broj sati: 2** Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 1 Vježbe1 Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj je da studenti savladaju sve jezičke vještine na nivou A1/2 predviđene Evropskim referentnim okvirom za strane jezike kao što su formulisanje i razumijevanje informacija o sebi i porodici, komunikacija u kupovini, radnom mjestu i bližoj okolini.
Tematske jedinice:	- Uvodni čas – test predznanja njemačkog jezika, evaluacija testa i predstavljanje kolegija - Predstavljanje , abeceda, brojevi do 100, prvi glagoli u jednini i w- pitanja - Davanje ličnih podataka, priprema za putovanje, davanje osnovnih podataka o prijašnjim putovanjima, glagoli sa akuzativom, prvi pridjevi, izgovor dugih i kratkih samoglasnika - obavljanje kupovine, množina i lične zamjenice - razgovor o porodici, prisvojne zamjenice i modalni glagoli - godišnja doba i mjeseci, razgovor o vremenu - razgovor o toku dana, davanje podataka o datumu i radnom vremenu, razgovor o vikendu, perfekt, vremenski prilozi, prijedlozi - opisivanje stana i davanje informacija o lokaciji, boje, prijedlozi
Ishodi učenja:	Na kraju kolegija studenti će: moći razumjeti i formulisati jednostavne rečenice koje se tiču svakodnevnog života, dati informacije o sebi, svom porijeklu, interesima, profesiji/studiju, obaviti kupovinu, raspitati se za adresu i sl.

Metode izvođenja nastave:	Oblici: frontalna nastava, grupni oblik rada, rad u parovima, individualni oblik nastave. Metode: metoda demonstracije, metoda pisanja, metoda čitanja i rada na tekstu, metoda razgovora.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost	10	10%
2.	Zadaća	20	20%
3.	Polusemestralna provjera znanja	20	20%
4.	Završni/popravni/dodatni ispit	50	50%
5.	Ukupno: 100 bodova	100%	
	Ukupno:	bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Polusemestralna provjera znanja obuhvata gradivo koje se obrađuje na predavanjima iz prvih sedam sedmica nastave (20 bodova).
- Za vrijeme nastave se ocjenjuje aktivnost. Bodovi se dodjeljuju za svako aktivno učešće u nastavi (postavljanje pitanja, odgovaranje na postavljena pitanja, učešće u raspravama, komentarisanje i iznošenje vlastitog stava, kritički osvrt na sadržaje koji se obrađuju na času (0-10 bodova)
- Zadaća: Studenti su obavezni do 15. sedmice nastave napisati domaću zadaću koju će dobiti u sedmoj sedmici nastave i koja će se prezentirati u zadnje dvije sedmice nastave.
- Završni/popravni/dodatni ispit obuhata gradivo koje se obrađuje na predavanjima nakon osme sedmice nastave (50 bodova); Polusemstralna provjera znanja i završni/popravni/dodatni ispit se smatra položenim ukoliko je student osvojio minimalno 55% od ukupnog broja bodova koji se može osvojiti na završnom ispitu (10 odnosno 27,5 bodova). Predmet se smatra položenim ukoliko student osvoji minimalno 55% od ukupnog broja bodova (55 bodova).

Napomena: Vanredni studenti su obavezni javiti se predmetnom nastavniku i saradniku na početku semestra. Obavezni su pristupiti provjeri znanja, ispitima kao i uraditi zadaću koja će činiti 30% ukupne ocjene.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Literatura[2]:	Obavezna: Böschel/Giersberg/Hägi (2010) Ja genau! A 1 Band 1, Augsburg, Cornelsen Böschel/Giersberg/Hägi (2010) Ja genau! A 1 Band 2, Augsburg, Cornelsen Dvojezični rječnici Bos- Njem i Njem-Bos

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL ROM 102	Naziv predmeta: Francuski jezik I		
Ciklus: I	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS bodova:** 2
Status: opći		**Ukupan broj sati: 1P+1V**	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema Predmet mogu odabrati i studenti bez predznanja.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je usvajanje osnovnih znanja iz francuskog jezika i upoznavanje s njegovom strukturom.
Tematske jedinice:	Usvajanje fonetskog sistema francuskog jezika; upoznavanje sa osnovnim gramatičkim kategorijama: određeni, neodređeni i partitivni član, imenice, pridjevi, prijedlozi, lične zamjenice, brojevi, glagolska vremena- prezent indikativa, perfekat i futur, upitna forma, najfrekventniji nepravilni glagoli.
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog kolegija i ispunjenih svih obaveza, student treba imati nivo A1 po Zajedničkom evropskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ).
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe usmene i pismene komunikacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prisustvo i aktivnost	10	10
2.	Prva polusemestralna provjera, test A1.1	25	25
3.	Druga polusemestralna provjera, test A1.2	25	25
4.	Usmeni	40	40
	Ukupno: _____bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	način: • Pripremom za čas • Redovnim izvršavanjem domaćih zadataka • Učešćem na vježbama Vanrednim studentima se boduje prisustvo na konsultacijama i aktivnost (10), integralni pismeni (50) i usmeni ispit (40). Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	**Obavezna**: Berthet, Annie et al., *Alter Ego A1+*, Paris, Hachette, 2012. **Dopunska**: 1. Poisson-Quinton et al., *Grammaire expliquée du français, Précis de grammaire - niveau débutant*,Clé International, Paris, 2003; 2. Kostucki, Alina, Merlo, Gracia, *Grammaire progressive du français*, Clé International, Paris, 2004. 3. Gregoire, Maïa,*Grammaire progressive du français*, Clé International, Paris, 1995.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL SLA 103	**Naziv predmeta: Ruski jezik 1 (opći predmet)**		
Ciklus: 1.	**Godina: 1.**	**Semestar: I.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: opći		**Ukupan broj sati: 1P; 1V**	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj programa je ovladavanje ruskim jezikom na početnom nivou, tj. usvajanje leksičkog i gramatičkog minimuma kao i savladavanje određenih govornih modela. Tokom semestra cilj je također razvijanje komunikacijskih jezičkih kompetencija i služenje ruskom stručnom literaturom, rječnicima i gramatikama.		
Tematske jedinice:	Ruska azbuka. Ruski fonetski sistem. Akcenat i intonacija. Imenice (rod imenica). Lične i prisvojne zamjenice. Pridjevi. Glagoli (vid glagola, povratni glagoli, sadašnje vrijeme – 1. i 2. konjugacija). Prilozi. Prošlo i buduće vrijeme. Komparacija pridjeva. Čitanje i prevođenje adaptiranog novinskog teksta.		
Ishodi učenja:	Znanje: Nabrojati slova ruske azbuke; Objasniti tvorbu prošlog, sadašnjeg i budućeg vremena u ruskom jeziku; Vještine: Tumačiti ruski fonetski sistem; Prepoznavati i praktično primjenjivati intonacijske konstrukcije; Kompetencije: Samostalno pisati kraće eseje koristeći naučena pravila ruske gramatike; Čitati, prevoditi i analizirati tekstove na ruskom jeziku.		
Metode izvođenja nastave:	Frontalna metoda predavanja uz korištenje power point prezentacija i sadržaja sa interneta; rad u grupama; interaktivno razmatranje problema; rješavanje zadataka na časovima, kao i samostalno rješavanje domaćih zadaća.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:		

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Polusemestralni ispit	25	25

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

2.	Završni ispit pismeni	25	25
3.	Završni ispit usmeni	25	25
4.	Redovni dolasci	8	8
5.	Aktivnost na času, zadaci, domaće zadaće	17	17
		Ukupno: 100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Za elemente pod 1 i 2 predviđen je pismeni test, za koji se izračunava broj bodova i procenat (prema Skali koja vrijedi za sve ispite), a zatim se izračunava koliko taj procenat podrazumijeva bodova prema skali ocjenjivanja;
- pod 3 – usmeni ispit – čitanje i prijevod teksta (10 bodova), razgovor na zadanu temu (5 bodova), rječnik i brzalice (10 bodova), (maksimalno 25 bodova).
- Student ima pravo na tri izostanka i u tom slučaju dobija (6 bodova); maksimalan broj bodova dobija bez izostanaka.
- Studentima se boduju zadaće (maksimalno 10 bodova) i aktivnost na času (7).
- Svi se bodovi sabiraju i zaključuje ocjena.

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura[2]:

Obavezna:

1. K. B. Baburina, I. V. Kurlova, M. V. Kul'gavčuk (2008) Škatulka: posobie po čteniju dlja inostrancev, načinajuščih izučat' russkij jazyk, Moskva.
2. R. F. Poljanec (1973) Očerk grammatiki russkogo jazyka (Pregled gramatike ruskoga jezika), Školska knjiga, Zagreb.

Dopunska:

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	1. S. A. Havronina, L. A. Harlamova (2008) Russkij jazyk: leksiko-grammatičeskij kurs dlja načinajušćih: [učebnoe izdanie], 7-e izd., stereotipnoe, Drofa : Russkij jazyk Media, Moskva. 2. B. Tošović (1990) Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom. Sarajevo. 3. Vera Hruš. (1997) Sputnik – Udžbenik ruskog jezika za srednjoškolce i odrasle početnike. Zagreb. 4. N. Ju. Shvedova, gl. red. (1980) Russkaja grammatika. Tom I. Nauka, Moskva. 5. Rječnici dostupni na: http://gramota.ru/slovari/

Šifra predmeta: FIL PED 151	Naziv predmeta: Prava djeteta i obrazovno pravo		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2**	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	• Upoznati studente sa pravima djeteta koja se tiču svih područja života, rada i djelovanja djeteta; • Upoznati studente s odredbama UN Konvecije o pravima djeteta (1989) kao i drugim relevantnim zakonskim i pravnim aktima na međunarodnom i nacionalnom nivou; • Razviti osjetljivosti za uočavanje i reagiranje na pojave kršenja prava djeteta u svakodnevnom životnim situacijama koje nastaju na relacijama društvo-dijete, škola-dijete, roditelj-dijete i sl.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	• Filozofsko-pravni temelji nastanka i postojanja prava djece; • Društveni (demografski) faktori koji utiču na prepoznavanje dječijih potreba i nastanak njihovih prava; • Međunarodni dokumenti relevantni za prava djece; Konvencija o pravima djeteta – značenje, doseg i vrijednost; • Pravo djeteta na obrazovanje - dostupnost i kvaliteta obrazovanja; • Prava djeteta unutar sistema obrazovanja: prava sudjelovanja kao temelj suvremenog odgoja i obrazovanja; • Odgoj i obrazovanje za prava djeteta i ljudska prava.
Ishodi učenja:	Nakon položenog ispita studenti će moći: • Razumjeti prava djece kao podskupine ljudskih prava; • Prepoznavati društvene uticaje koji determiniraju ostvarivanje prava djece posebno prava na obrazovanje; • Razumjeti međunarodnu legislativu u zaštiti prava djece; • Primijeniti zakonske regulative u području zaštite prava djece na obrazovanje;
Metode izvođenja nastave:	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja, vježbi, seminara, radionica, samostalnog rada.

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Prisustvo i aktivnost na nastavi Samostalni rad studenata Pismena provjera znanja (zot) Bodovni kriterij ocjene: • 10/A - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; • 9/B - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; • 8/C - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; • 7/D - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; • 6/E - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; • 5/F, FX - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. UN Konvencija o pravima djeteta 2. Slapšak, S. (1995). *Dječija prava*. Ljubljana: CIVIK LINK. Dopunska: 1. Lihić, E (1994). *Početnica za učenje o dječijim pravima*. Sarajevo: Naša djeca. 2. Danesh, H. B. (2004). *Koraci ka miru*. EFP, International press.

[1] Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijece organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrduje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporucenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PED 152	Naziv predmeta: PEDAGOŠKA KOMUNIKOLOGIJA		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova: 3**
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija jeste upoznati studente sa odgojno-obrazovnom komunikacijom koja omogućava procese učenja i podučavanja, prisutne ne samo u odgoju i obrazovanju, nego i u svim ljudskim djelatnostima.		
Tematske jedinice:	U okviru ovog predmeta studenti će moći izučavati sljedeće teme: komunikologija: razvoj znanosti, pravci i istraživanja, povijest i kultura komuniciranja, odgojno-obrazovna komunikacija, verbalna/neverbalna/digitalna komunikacija, nenasilna komunikacija, etika komuniciranja.		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita student će moći: • Definirati i objasniti ključne pojmove nastavnog predmeta. • Prepoznati i izdvojiti karakteristike odgojno-obrazovne komunikacije. • Ilustrirati primjere komunikacijskih obrazaca. • Ispitati i raspraviti o određenom komunikacijskom problemu. • Predstaviti zaključke dobijene pri izradi radova.		
Metode izvođenja nastave:	Oblici: frontalni, grupni, rad u paru i individualni rad; Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda čitanja i rada na tekstu, metoda pisanja, metoda kooperativnog učenja;		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi (izlaganja, pripreme za aktivno učešće na nastavi,		

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	rasprave i sl.), prezentacija, istraživački rad, kolokvij, polusemestralni i završni ispit, kao i dodatna aktivnost (prema interesu studenta).
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Brajša, P. (1994). *Pedagoška komunikologija*; Zagreb, Školske novine. 2. Bratanić, M. (1993). *Mikropedagogija: interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja*. Zagreb: Školska knjiga. 3. Čović, L, Čović, B. (2007). *Osnovi komunikologije*. Banja Luka: Panevropski univerzitet »Aperion« za multidisciplinarne i virtualne studije. Dopunska: 1. Ajduković, M., Pečnik, N. (2007). *Nenasilno rješavanje sukoba*. Zagreb: Alinea. 2. Brajša, P. (1996). *Umijeće svađanja: Svađam se, dakle postojim*. Pula: C. A. S. H. 3. Brajša, P. (2000). *Umijeće razgovora*. Pula: C. A. S. H. 4. Dizdar, S. i dr. (2012). *Informacijska pismenost: Smjernice za razvoj inovativnih mrežnih modula*. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu. 5. Grant, W. (2005). *Kako riješiti sukobe i pretvoriti ih u suradnju*. Zagreb: Mozaik knjiga. 6. Mandić, T. (2003). *Komunikologija: psihologija komunikacije*. Beograd: Clio. 7. Neill, S. (1994). *Neverbalna komunikacija u razredu*. Zagreb: Educa. 8. Pease, A. (2002). *Govor tijela: Kako misli drugih ljudi pročitati iz njihovih kretnji*. Zagreb: AGM. 9. Plenković, M. (1993). *Komunikologija masovnih medija*. Zagreb: Barbat. 10. Reardon, K, K. (1998). *Interpersonalna komunikacija: gdje se misli susreću*. Zagreb: Alinea. 11. Rosenberg, M. (2006). *Nenasilna komunikacija: Jezik života*. Osijek: Centar za mir, nenasilje i ljudska prava. 12. Tajić, L. (2013). *Medijska pismenost u BiH*. Sarajevo: Internews u Bosni i Hercegovini.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PED 153	**Naziv predmeta: Odgoj za građanske kompetencije**		
Ciklus: I	**Godina: 1**	**Semestar: 1**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa osnovnim pojmovima iz ljudskih prava, te o važnosti građanske kompetencije, koja pojedincu osigurava uspješno ispunjavanje njegove priznate uloge subjekta odlučivanja u demokratskom društvu. Naglasak će biti na mogućnostima odgoja za građansku kompetenciju, te promoviranja razvoja kod različitih subjekata. Razvijati samosvijest i samopouzdanje uz poštovanje drugih i drugačijih kao polazište aktivnog i odgovornog građanstva; poticati razvoj etičkih stavova i ponašanja, osobito usvajanje vrijednosti nezavisnosti, pravednosti, solidarnosti, mirotvorstva, nepotkupljivosti, poštovanja svojega i tuđeg rada te osobne angažiranosti za dobrobit drugih, razumijevanje kodeksa ponašanja i običaja u različitim okruženjima		
Tematske jedinice:	U okviru nastavnog predmeta *Odgoj za građanske kompetencije* studentima će biti ponuđeni sadržaji o ljudskim pravima, zakonskoj regulativi kojom se osiguravaju ljudska prava, građanskoj kompetenciji, elementima i dimenzijama građanske kompetencije, odgoju za ljudska prava, odgoju za mir i nenasilno rješavanje sukoba, odgoj za održivi razvoj, razvoj građanskih vještina kroz volontiranje i odgoj za sprečavanje predrasuda i diskriminacije.		
Ishodi učenja:	Studenti će nakon odslušanog nastavnog predmeta moći: 1. definirati temeljne pojmove iz područja ljudskih prava i građanske kompetencije, 2. argumentirati da se ljudska prava odnose na sve ljude pojedinačno kao pripadnike ljudskog roda bez obzira na karakteristike, 3. objasniti važnost komunikacije za građansko djelovanje, 4. navesti primjere djelovanja u mikrozajednici, kao što je npr. škola, 5. kreirati program odlučivanja u demokratskom društvu,		

	6. kritički se odnosi prema nasilnim postupcima, 7. pokazivati opredjeljenje za mir i nenasilnim i konstruktivnim rješenjima društvenih i drugih problema i sukoba na svim nivoima.
Metode izvođenja nastave:	Način realizacije nastavnog procesa (predavanja i vježbi) u skladu je s prirodom sadržaja poučavanja i učenja, strukturom i obimom nastavne jedinice. Nastavni sadržaj realizira se kroz frontalni, grupni, individualni i individualizirani oblik rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz upotrebu RWCT tehnika poučavanja i učenja.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi, pojmovnik, istraživački rad i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Šalaj, B. i sar (2014); Priručnik za nastavnike: Pomoć u provedbi građanskog odgoja i obrazovanja, Zagreb: Centar za mirovne studije/Mreža mladih Hrvatske 2. Nemet Brust, M. (2014); Građanske kompetencije u europskim i hrvatskim dokumentima; Andragoški glasnik Vol. 18, br. 1, 2014, str. 25 -37 Dopunska: 1. Materijali s nastave

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL PED 105	Naziv predmeta: Specijalna pedagogija 2 Studijski program Specijalne pedagogije		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar: II**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: obavezni predmet		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe:1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija je upoznati studente sa definicijom, konceptom i strategijom primjene inkluzivne kulture, politke i prakse.
Tematske jedinice:	• Upoznavanje sa sadržajima kolegija, obavezama, očekivanjima • Inkluzivni pristup u promoviranju odgojno-obrazovne ustanove Ključni pojmovi: razvijanje jezika inkluzije • Okvir za procjenu: dimenzije i oblasti • Popis indikatora za inkluzivnu kulturu, politku i praksu • Početak rada s Indeksom • Procjena postojećeg stanja u odgojno-obrazovnoj ustanovi I dio • Procjena postojećeg stanja u odgojno-obrazovnoj ustanovi II dio • Osnovna polazišta u kreiranju inkluzivnog plana • Realizacija prioriteta i evaluacija inkluzivnog plana • Stručno usavršavanje nastavnika za korištenje Indeksa inkluzinosti • Uloga roditelja u procesu implementacije Indeksa inkluzivnosti • Indeks inkluzivnosti u praksi
Ishodi učenja:	Znanje: • Definirati osnovne pojmove Indeksa inkluzivnosti • Opisati okvir za procjenu stanja inkluzivnosti u odgojno-obrazovnoj ustanovi Vještine: • Klasificirati indikatore u odnosu na dimenzije Indeksa inkluzivnosti • Kreirati inkluzivni plan Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti: • Procijeniti razvijenost dimenzija inkluzivnosti • Primijeniti faze Indeksa inkluzivnosti
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kroz: praktične/istraživačke radove, pojmovnik, portfolij, kviz, prezentacije, kolokviji, posjete ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Booth T, Ainscow M.(2010); *Indeks inkluzivnosti -Razvoj učenja i ućešća u školi,* Zenica: Pedagoški zavod 2. Ivančić, Đ. i Stančić, Z. (2013); *Stvaranje inkluzivne kulture škole.* Hrvatska Revija za Rehabilitacijska Istraživanja, 49(2). Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/file/166614 Dopunska: 1. Cerić, H. i Alić. A. (2005); *Temeljna polazišta inkluzivnog obrazovanja;* Zenica: Hiiatus 3. Gološ, E. Jerković, L. (2016); Uloga roditelja u procesu implementacije Indeksa inkluzivnosti", Suvremena pitanja 21:70-83. Dostupno na: https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=441746 2. Vantić-Tanjić M, Nikolić M. (2010) *Inkluzivna praksa.* Tuzla: „OFF-SET". 3. Zbornik radova: *Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine* (2003); Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet 4. Materijali sa nastave

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvršuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: FIL PED 122	Naziv predmeta: Pedagogija razvoja djeteta		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: II**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja 2 Vježbe 2 Seminar 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa osnovnim spoznajama o ranom dječijem razvoju i učenju.
Tematske jedinice:	- Zakonitosti razvoja u ranom djetinjstvu i faktori razvoja - Razumijevanje razvoja djeteta u pojedinim razvojnim domenama (tjelesni, intelektualni, emocionalni i socijalni razvoj, razvoj likovnih i muzičkih sposobnosti kod djece predškolske dobi) - Razumijevanje razvoja djeteta u pojedinim razvojnim periodima – kreiranje razvojnih mapa - Rani razvoj mozga – plastičnost i rana stimulacija - Rano djetetovo okruženje i mozak u razvoju
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog kolegija student će moći: - Definirati temeljne pojmove i razumjeti razvoj predškolske pedagogije kao naučne discipline. - Analizirati savremene naučne spoznaje o ranom dječijem razvoju i učenju. - Razumjeti i objasniti karakteristike optimalnog razvoja djeteta u pojedinim razvojnim razdobljima - Povezati i interpretirati ključne razvojne promjene u svakoj razvojnoj fazi. - Diskutirati o osnovnim razvojnim fenomenima kroz prizmu različitih teorija o razvoju i učenju.
Metode izvođenja nastave:	U nastavnom procesu kombinirat će se različite metode i oblici rada u skladu sa sadržajem kolegija.
Metode provjere znanja sa	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

strukturom ocjene[1]:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prisustvo	5	5
2.	Aktivnost	10	10
3.	Prezentacija	10	10
4.	Polusemestralni ispit	35	35
5.	Završni ispit	40	40
6.	Integralni ispit	75	75
Ukupno: 100 bodova			100%

Literatura[2]:

Obavezna:

1. Pehar L. (2007). *Psihološke posljedice reforme osnovne škole.* Sarajevo: Službeni list.
2. Čudina-Obradović, M. i sur. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi.* Zagreb: Golden marketing.
3. Pašalić-Kreso, A. (2000). *Rano učenje: ili učenje u funkciji uvećavanja kapaciteta mozga.* Sarajevo: Step by Step.

Dopunska:

1. Diamond, M. & Hopson, J. (2002). *Čarobno drveće uma.* Lekenik: Ostvarenje.
2. Gopnik A. i sur. (2003). *Znanstvenik u kolijevci: što nam rano učenje kazuje o umu.* Zagreb: Educa.
3. Kamenov, E. (2002). Predškolska pedagogija. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
4. Milanović, M. (2014). *Pomozimo im rasti.* Zagreb: Golden marketng.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: FIL PED 141	Naziv predmeta: Opća pedagogija		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: II**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja 2 Vježbe 2 Seminar 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	U okviru nastavnih sadržaja poticati kritičko mišljenje, razumijevanje i samostalno promišljanje o teoretskim i praktičnim aspektima opće pedagogije.
Tematske jedinice:	- Pedagogija – znanost o odgoju - Temeljni pojmovi i terminološke raznolikosti - Fenomen odgoja: antropološke pretpostavke i strukturna obilježja - Opća teorija odgoja Wolfganga Sunkela - Pedagoški odnos - Kontekstualno razumijevanje odgoja - Teorije znanosti o odgoju
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog kolegija student će moći: - Definirati temeljne pojmove i razumjeti različita shvaćanja pedagogije kao znanosti; - Analizirati antropologijske i strukturne odrednice odgoja; - Kritički promišljati i raspravljati o osnovnim pedagoškim koncepcijama; - Razumjeti značenje pedagoških teorija za djelovanje u pedagoškoj praksi; - Analizirati i uporediti pojmovnu osnovu različitih teorija odgojne znanosti;
Metode izvođenja nastave:	U nastavnom procesu kombinirat će se različite metode i oblici rada u skladu sa sadržajem kolegija. Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda kooperativnog učenja, itd. Oblici: frontalni, grupni, rad u paru, individualni rad i individualizirani.

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka nastave. Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: redovnim dolaskom i aktivnim učešćem u nastavi, izvršavanjem predviđenih aktivnosti u planiranim vremenskim okvirima te pristupanjem redovnim ispitnim terminima.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Gudjons, H. (1994). *Pedagogija: temeljna znanja.* Zagreb: Educa. 2. Konig, E. & Zedler, P. (2001). *Teorije znanosti o odgoju.* Zagreb: Educa. 3. Palekčić, M. (2015). *Pedagogijska teorijska perspektiva.* Zagreb: Erudita. 4. Pastuović, N. (1999). *Edukologija.* Zagreb: Znamen. Dopunska: 1. Hentig, H. (2008). *Što je obrazovanje?.* Zagreb: Educa 2. Lenzen, Dieter (2002). *Vodič za studij znanosti o odgoju.* Zagreb: Tipotisak. 3. Bašić, S. (1995). Pokušaj konceptualizacije pojma ˝cilj odgoja˝ // *Theleme : časopis za istraživanje edukacije i kulture,* 41 (1995), 1-4; 1-14 4. Bašić, S. (1994). Cilj odgoja u strukturi pedagoškog polja // *Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu,* 135 (1994), 3; 334-341 5. Bašić, S. (2015). Svrha i osnovna obilježja pedagoškog odnosa U: Opić, S.; Bilić, V.; Jurčić, M. (ur). *Odgoj u školi.* Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: FIL PSI 132	**Naziv predmeta: Opća psihologija 2**		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: II**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Opća psihologija 1		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje i razumijevanje osnovnih teorija emocija, motivacije učenja i temeljnih psiholoških determinanti ljudske ličnosti		
Tematske jedinice:	Motivacija i emocije, Učenje klasičnim uvjetovanjem, Učenje operantnim uvjetovanjem, Kognitivno učenje, Ličnost u psihologiji, Socijalne determinante ljudskog ponašanja		
Ishodi učenja:	Znanje: Nakon odslušanog semestra studenti će biti sposobni i spremni pojedinačno i u grupi definirati i analizirati osnovne teorije emocija, motivacije i učenja. Moći će kritički promišljati o ovim teorijama i razumijevati primjenu ovih teorija u svakodnevnom životu. Vještine: Student će biti u stanju samostalno i timski prikupljati, analizirati, organizirati i interpretirati podatke od značaja za diskutirannje osnovnih teorija učenja, motivacije i ličnosti. Kompetencije: Po završetku semestra student će imati razvijene analitičke, praktične i kreativne kompetencije , osobito – jasno psihologijsko i psihološko identificiranje pedagoških izazova u školi , reprezentiranje i organiziranje informacija, redefiniranje problema, formuliranje jasnih strategija u rješavanju praktičnih pedagoških problema, raspodjelu ličnih i kolektivnih resursa, nadgledanje i evaluaciju; orijentiranost na etiku i vrijednost psihologije u pedagogiji , naročito ulogu školskih pedagoginja/pedagoga u promicanju univerzalnih ljudskih vrijednosti te istrajavanje u ostvarivanju realno koncipiranih ciljeva i zadataka temeljeno na unutrašnjoj motivaciji, nezavisnosti i otvorenosti za timski rad ,nova iskustva i cjeloživotno učenje.		

Metode izvođenja nastave:	Frontalni i grupni rad
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	

R. br.	Elementi praćenja	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost	10
2.	Prvi parcijalni ispit	40
3.	Drugi parcijalni ispit	40
4.	Prezentacija	10
100%		

Literatura[2]:	*Obavezna* 1. Rathus, S. T. (2001.) **Temelji psihologije** Jastebarsko: Naklada Slap; 2. Hrnjica, S. (2010.) **Opšta psihologija sa psihologijom ličnosti.** Beograd: Naučna knjiga.
	Dodatna 1. David, K. i Richard C. (1973).**Elementi psihologije**. Beograd: Naučna knjiga; 2. Petz, B. (2010). **Uvod u psihologiju**. Jastebarsko: Naklada Slap; 3. Radonjić, S.(1981). **Uvod u psihologiju.** Beograd: Naučna knjiga; 4. Sternberg, R.J. (2005). **Kognitivna psihologija**. Jastebarsko: Naklada Slap

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL PSI 146	**Naziv predmeta:** RAZVOJNA PSIHOLOGIJA 1		
Ciklus: 1.	**Godina:** 1.	**Semestar:** II	**Broj ECTS kredita:** 3
Status: obavezni		**Ukupan broj sati:** 3 predavanje: 2 seminari: 0 vježbe: 1	

Odgovorni nastavnik/ci	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa tradicionalnim i savremenim načelima, konceptima, teorijama i metodama istraživanja čovjekova tjelesnog, kognitivnog, emocionalnog i socijalnog razvoja. Razumijevanje činitelja i procesa koji uzrokuju razvojne promjene i nalaze se u njihovoj podlozi.
Tematske jedinice:	Kroz nastavni predmet studenti će biti upoznati s ciljevima, problemima i osnovnim pojmovima u razvojnoj psihologiji; filozofskim korijenima i povijesnim temeljima razvojne psihologije; periodizacijom razvoja i temeljnim zakonitostima razvoja; biološkim i okolinskim faktorima razvoja; metodologijom istraživanja razvoja; etičkim načelima istraživanja u razvojnoj psihologije, te razvojnim teorijama: psihodinamski pristup (Freud, Erikson), bihevioizam (Watson), teorija socijalnog učenja (Bandura), etološki pristup razvoju (Bowlby, Lorenz), teorija ekoloških sistema (Bronfenbrenner), kognitivne teorije (Piaget, Vigotski, Kohlberg).
Ishodi učenja:	Znanje: Nakon odslušanog kolegija i položenog ispita očekuje se da će student poznavati tradicionalna i savremena načela, koncepte, teorije i metode istraživanja čovjekova razvoja. Također, očekuje se da će student steći znanje o slijedu razvoja i razumjeti procese koji leže u osnovi razvoja. Vještine: Očekuje se da će student steći uvid u poteškoće s kojima se susreću istraživači razvojnih promjena i mogućnosti njihovog otklanjanja, te će razviti osjetljivost za etičke dileme u istraživanjima razvoja. Također, kolegij će omogućiti sticanje uvida u isprepletenost teorija, istraživanja i učinkovitog rješavanja praktičnih pitanja vezanih uz područje razvojne psihologije. Kompetencije: Očekuje se da će student steći sposobnost

	prikupljanja i tumačenja relevantnih podataka unutar područja razvojne psihologije na osnovu kojih može donositi sudove o relevantnim društvenim i etičkim pitanjima iz ove naučne oblasti.
Metode izvođenja nastave:	Predavanje, vježbe, samostalni praktični zadaci.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje studenata se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: aktivnosti na nastavi predviđene silabusom, provjere znanja i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Vasta, R., Haith, M.M. i Miller, S.A. (1998). *Dječja psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja) 2. Berk, L. (2008). *Psihologija cjeloživotnog razvoja*. Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja) Dopunska: 1. Berk, L.E. (2015). *Dječja razvojna psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap 2. Andrilović, V. i Čudina, M. (1987). *Osnove opće i razvojne psihologije*. Zagreb: Školska knjiga. 3. Hwang, P. (2000). *Razvojna psihologija*. Sarajevo: Filozofski fakultet. 4. Papalia, D.E. i Olds, S.E. (1992). *Human development*. McGraw Hill. 5. Clarke, A.M. i Clarke, A.D.B. (1976). *Rano iskustvo*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 6. Bronfenbrenner, U. (1988). *Ekologija ljudskog razvoja*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 7. Santrock, J.W. (2007). *Child development*. New York: McGraw Hill. 8. Lerner, R.M. (2002). *Concepts and theories of human development*. Mahwal, NJ: Erlbaum. 9. Crain, W. (1992). *Theories of development: Concepts and applications*. Prentice-Hall, Inc.

[1] Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijece organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrduje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporucenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: FIL BHS 102	**Naziv predmeta: Bosanski jezik 2 / Hrvatski jezik 2 / Srpski jezik 2 (opći predmet)**		
Ciklus: 1.	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS kredita: 3** (Odsjek za pedagogiju, Odsjek za psihologiju)
Status: obavezni predmet		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi:	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj je predmeta da kod studenata učvrsti svijest o potrebi za kontinuiranim radom na usavršavanju vlastitog jezičkog izraza te da im olakša pisanje tekstova naučnim stilom sa što manje pravopisnih, gramatičkih i stilskih grešaka.		
Tematske jedinice:	1. Raslojavanje jezika 2. Funkcionalno raslojavanje jezika 3. Osnovne osobine naučnog funkcionalnog stila 4. Osnovne vrste naučnih tekstova 5. Citiranje, parafraziranje i plagijat 6. Izrada bibliografije 7. Kompozicija naučnog rada. Esej 8. Polusemestralna provjera znanja studenata 9. Riječ. Vrste riječi 10. Osnove učenja o rečenici. Prosta rečenica 11. Sastav proste rečenice 12. Složena rečenica. Nezavisnosložene rečenice 13. Zavisnosložene rečenice 14. Vezani tekst 15. Red riječi		
Ishodi učenja:	**Znanje:** Studenti će usvojiti bogata znanja o raslojavanju jezika i naučnom fukcionalnom stilu. **Vještine:** Nakon položenog ispita studenti će biti u stanju objasniti osnove učenja o raslojavanju jezika, opisati osnovne osobine funkcionalnih stilova, opisati naučni funkcionalni stil i njegove žanrove te upoređivati različite tekstove i vrednovati jezička sredstva koja su u njima upotrijebljena. **Kompetencije:** Uspješni će studenti moći u vlastitim tekstovima izbjeći veće gramatičke, pravopisne i stilske greške.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja se izvode usmeno te pomoću multimedijalnih sredstava. Na vježbama se posebna pažnja posvećuje izradi zadataka koji su pokazatelj stvarnog razumijevanja prezentiranih teorijskih postavki.		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

Red. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	parcijalni ispit	40	30%
2.	aktivnost	10	20%
3.	završni ispit	50	50%
	Ukupno:	100	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

• Polusemestralni ispit – pismeno, prema rasporedu ispita
• Aktivnosti na nastavi – pismeno ili usmeno, samoinicijativno ili na poticaj nastavnika ili asistenta, isključivo na nastavi
• Završni ispit – pismeno, prema rasporedu ispita

Da bi uspješno završili predmet i dobili ocjenu, studenti moraju položiti i polusemestralni i završni ispit, odnosno i na jednoj i na drugoj provjeri steći 55%
od mogućeg broja bodova.

Napomene:
1. Vanredni studenti mogu steći bodove za aktivnost i u terminima konsultacija ili posebnim terminima namijenjenim vanrednim studentima (radne subote).
2. Studenti kojima maternji jezik nije bosanski, hrvatski, srpski ili crnogorski mogu završiti obaveze prema ovom predmetu tako što će uraditi nastavne i ispitne obaveze prikladne za one koji jezik uče kao strani, o čemu će se na vrijeme dogovoriti s nastavnikom i asistentom.

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A) – izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95–100 bodova;
b) 9 (B) – iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85–94 boda;
c) 8 (C) – prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75–84 boda;
d) 7 (D) – općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65–74 boda;
e) 6 (E) – zadovoljava minimalne uvjete, nosi 55–64 boda;
f) 5 (F, FX) – ne zadovoljava minimalne uvjete, manje od 55 bodova.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Literatura[2]**:**	**Obavezna:** Milorad Radovanović, *Sociolingvistika*, Novi Sad, 1986. Marina Katnić-Bakaršić, *Stilistika*, Sarajevo, 2001. Dževad Jahić, Senahid Halilović, Ismail Palić, *Gramatika bosanskoga jezika*, Zenica, 2000. ili Josip Silić, Ivo Pranjković, *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*, Zagreb, 2005. ili Živojin Stanojčić, Ljubomir Popović, *Gramatika srpskog jezika*: Udžbenik za I, II, III i IV razred srednje škole, Beograd, 2004. **Dopunska:** Umberto Eko, *Kako se piše diplomski rad*, Beograd, 2000. Kvalitetni jezički i stilski priručnici

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet-stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st. 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: ANG 104	Naziv predmeta: Engleski jezik 2		
Ciklus: I	**Godina: 1**	**Semestar: II**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	

Učesnici u nastavi	[Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada]
Preduslov za upis:	Položen Engleski jezik 1 (ANG 105)
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj nastavnog predmeta je produbljivanje postojećeg znanja i priprema studenata za samostalan rad na tekstovima iz struke i pospješivanje komunikacijskih vještina s posebnim fokusom na upravni i neupravni govor, relativne rečenice, kondicionalne rečenice i pasiv.
Tematske jedinice:	Kolegij se sastoji iz tri međusobno povezane cjeline: pregled gramatike engleskog jezika na nivou vrsta riječi i sintagme s posebnim osvrtom na engleski jezik struke, pregled gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture, te razumijevanje tekstova. Nastava u vezi sa ponavljanjem pregleda gramatike zamišljena je u vidu predavanja i vježbi na sljedeće tematske cjeline: 1. Pregled gramatike; 2. Kondicionalne rečenice; 3. Pasiv; 4. Upravni i neupravni govor; 5. Relativna rečenica. Sve tematske cjeline podrazumijevaju obradu sa aspekta specifičnosti podjela, osobina, tvorbi, pravilnosti-nepravilnosti i sl. Nastava za treći segment kolegija (razumijevanje teksta i diskusija o tekstu) vrši se isključivo na satima vježbi. Težište vježbi usmjereno je ka pronalaženju glavne ideje teksta, razumijevanju strukture i organizacije teksta.
Ishodi učenja:	Znanje produbljivanje teorijskih znanja iz gramatike i leksike engleskog jezika usvojenih na predmetu Engleski jezik 1 kontrastivno analiziranje gramatičkih struktura u kontekstu struke Vještine ovladavanje upotrebom odgovarajućeg oblika riječi i odgovarajuće riječi ovladavanje upotrebom odgovarajućeg glagolskog oblika transformiranje rečenične konstrukcije u rečenične konstrukcije istog ili sličnog značenja Kompetencije integriranje usvojenih teorijskih znanja u svakodnevni govorni ili pisani engleski jezik istraživanje osobenosti engleskog jezika u kontekstu struke
Metode	predavanja, vježbe

izvođenja nastave:	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Provjera znanja i praćenje rada studenta se vrši vrednovanjem svakog oblika aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prva provjera znanja (Grammar)	30	30
2.	Test provjere znanja vokabulara 1 i 2	20	20
3.	Završna provjera znanja (Grammar and Language in Use)	50	50
4.			
5.			
Ukupno: _100_____bodova			100%

Literatura[2]:	Obavezna: Raymond, M. (2004). *English Grammar in Use,* 3rd edition. Cambridge: Cambridge University Press. Jones, L. (1990). *Progress to First Certificate.* Cambridge: Cambridge University Press. (odlomci) Dodatna: *Kompilacija tekstova dostupna studentima u elektronskoj ili printanoj formi koja se priprema za svaki odsjek posebno.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2**

Šifra predmeta: FIL GER 104	**Naziv predmeta:** Njemački jezik II		
Ciklus: 1.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS bodova:** 2
Status: opći		**Ukupan broj sati: 2** Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 1 Vježbe 1 Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je da studenti usvoje jezične konstrukcije njemačkog jezika koje se najčešće pojavljuju u znanstvenim tekstovima, pojedine kombinacije takvih konstrukcija, a naposljetku i određenu količinu leksika njemačkog jezika svojstvenog društvenim i humanističkim znanostima.
Tematske jedinice:	Shematske konstrukcije u znanstvenim tekstovima: 1. subjekat + oblik glagola *sein* + imenski dio predikata 2. subjekat + punoznačni glagol 3. pasiv prezenta 4. glavna + atributska rečenica 5. glavna + vremenska rečenica, prošireni atribut u njemačkim znanstvenim tekstovima, sastavne, rastavne i suprotne nezavisno složene rečenice u znastvenim tekstovima, kratice u njemačkim znanstvenim tekstovima, leksik društvenih i humanističkih znanosti u njemačkom jeziku, formule u funkciji organizacije teksta u njemačkom jeziku.
Ishodi učenja:	Znanje: studenti će obogatiti vokalbular sa leksikom svojstvenim društvenim i humanističkim znanostima koje studiraju, usvojit će nove jezične konstrukcije svojstvene znanstvenim tekstovima. Vještine: studenti će podići vlastitu razinu razumijevanja znanstvenih i stručnih tekstova društvenih i humanističkih znanosti na njemačkom jeziku. Kompetencije: student će moći razlikovati znanstveni tekst na njemačkom jeziku od neznanstvenog i moći će ocijeniti njegovu primjenjivost na rješavanje određenih zadataka.

Metode izvođenja nastave:	Prezentiranje teksta, potom prezentiranje jezičnih konstrukcija izdvojenih iz njihovog jezičnog okruženja, naposljetku vježbe tvorbe rečenica uz pomoć dobivenog jezičnog materijala.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: • obaveznim izlaskom na polusemestralni test u osmoj sedmici (50% udjela u ocjeni) • izlaskom na završni ispit (50% udjela u ocjeni)
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Gerhard Helbig / Joachim Buscha. (2000) Leitfaden der deutschen Grammatik. Langenscheidt Dopunska:

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL ROM 103	Naziv predmeta: Francuski jezik II		
Ciklus: I	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS bodova:** 2
Status: opći		**Ukupan broj sati: 1P+1V**	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je usvajanje osnovnih znanja iz francuskog jezika i upoznavanje s njegovom strukturom s naglaskom na usmenu komunikaciju.
Tematske jedinice:	Na nastavi se obrađuju osnovne tematske cjeline koje student treba poznavati kako bi ovladao pismenom i usmenom komunikacijom u svakodnevnici (hobiji, profesije, ukusi, ishrana, kulturne aktivnosti, putovanje, stilovi odijevanja).
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog semestra na ovom predmetu, studenti će biti sposobni da: 1. razumiju vrlo jednostavne fraze i rečenice iz svakodnevnog govora koje su jasno i sporo izgovorene i/ili popraćene vizuelnim sadržajima 2. verbalno ili neverbalno reaguju na vrlo jednostavna pitanja o sebi, svojoj porodici i neposrednom okruženju te odgovaraju na kratka i jednostavna pitanja 3. daju vrlo jednostavne informacije o sebi 4. čitaju i razumiju vrlo jednostavan tekst sa bliskim temama 5. popune kraći formular, upitnik, odgovore na vrlo jednostavnu poruku i napišu jednostavnim vokabularom razglednicu. Očekivani jezički nivo na kraju odslušanog semestra po ZEROJ-u je A1.2.
Metode izvođenja nastave:	Frontalni, interaktivni pristup i komunikativni pristup. Individualni i grupni rad kao i rad u paru. Vježbe razvijanja pismenog i usmenog izražavanja i razumijevanja, strukturalne vježbe.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Test A1.2. (prvi dio)		30%
2.	Test A1.2. (drugi dio)		30%
3.	Usmeni ispit		30%
4.	Prisustvo i aktivnost		10%
	Ukupno: 100 bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- obavezno prisustvo uz maksimalno tri odsustva po semestru
- aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom semestra
- parcijalna provjera znanja polovinom semestra (test 1)
- završna provjera znanja koja obuhvata materiju koju student nije polagao na prvoj provjeri znanja (test 2)

nakon položena oba testa studenti pristupaju usmenom ispitu
Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura[2]:

Obavezna:
1. Udžbenik *Alter Ego A1+* (nivoi A1 i A2) (grupa autora).
2. Horetzky, Edita, *Précis pratique de grammaire française,* Školska knjiga, Zagreb, 1990.

Dopunska:
Dodatna literatura će studentima biti podijeljena na nastavi.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL SLA 104	**Naziv predmeta: Ruski jezik 2 (opći predmet)**		
Ciklus: 1.	**Godina: 1.**	**Semestar: II.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: opći		**Ukupan broj sati: 1P; 1V**	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj programa je ovladavanje ruskim jezikom na elementarnom nivou kao i savladavanje određenih govornih modela. Tokom semestra cilj je također razvijanje komunikacijskih jezičkih kompetencija i služenje ruskom stručnom literaturom: rječnicima i gramatikama.		
Tematske jedinice:	Imenice na *–ия*. Nazivi država. Glagolski vid; prošlo vrijeme. Prošlo vrijeme povratnih glagola. Pridjevi u jednini. Upitna zamjenica *какой*. Imenice u množini, kategorija živo/neživo u množini. Upitne zamjenice *кто* i *что*. Padeži ličnih zamjenica. Glagoli na *-овать/-евать* (prezent i perfekat). Upotreba glagola *интересоваться*. Pridjevi u množini. Predikativ *должен*. Strane svijeta. Perfekat glagola *идти, пойти, найти*. Glagol *мочь*. Imperativ. Osnovni brojevi od 70 do 199. Genitiv množine imenica. *Много, мало, несколько*. Opisivanje stana/ sobe. Buduće vrijeme. Razgovor o budućnosti, razgovor o rasporedu časova i omiljenim školskim predmetima. Glagoli *есть, пить, играть*. Razgovor o hrani. Rečenica s veznikom *который*. Izražavanje mišljenja, slaganja/ neslaganja.		
Ishodi učenja:	Znanje: Razumijevati značenja odabranog i obrađenog leksičkog minimuma; Vještine: Uočavati i praktično primjenjivati pravila izgovora ruskih riječi, rečeničnih konstrukcija i intonacija; Kompetencije: Primijeniti osnovne komunikacijske modele u odgovarajućim situacijama; Samostalno pisati kraće eseje koristeći naučena pravila ruske gramatike; Čitati, prevoditi i analizirati tekstove na ruskom jeziku u skladu s obrađenim materijalima		

Metode izvođenja nastave:

Prilikom objašnjavanja gramatičkih pravila u nastavi se koristi direktni metod. Postavljaju se pitanja i dobijaju odgovori, dopunjavaju rečenice, formiraju se dijalozi po uzoru na model.
Gramatika se usvaja i u kontekstu komunikacijskih struktura – čitanje, slušanje, razumijevanje odabranih tekstova.
Pisanje, čitanje, rad studenata na tabli, razgovori.
Kombinuju se audio-lingvalna i audio-vizuelna metoda, gdje se uz uvodni tekst daje slika (ili niz slika), uz pomoć koje se razvija dijalog/priča.
Po potrebi se, za realizaciju ovih metoda, koriste savremeni elektronski uređaji (projektor, kompjuter).

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Polusemestralni ispit	25	25
2.	Završni ispit pismeni	25	25
3.	Završni ispit usmeni	25	25
4.	Redovni dolasci	8	8
5.	Aktivnost na času, zadaci, domaće zadaće	17	17
		Ukupno: 100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Za elemente pod 1 i 2 predviđen je pismeni test, za koji se izračunava broj bodova i procenat (prema Skali koja vrijedi za sve ispite), a zatim se izračunava koliko taj procenat podrazumijeva bodova prema skali ocjenjivanja;
- pod 3 – usmeni ispit – čitanje i prijevod teksta (10 bodova), razgovor na zadanu temu (5 bodova), rječnik i brzalice (10 bodova), (maksimalno 25 bodova).
- Student ima pravo na tri izostanka i u tom slučaju dobija (6 bodova); maksimalan broj bodova dobija bez izostanaka.
- Studentima se boduju zadaće (maksimalno 10 bodova) i aktivnost na času (7).
- Svi se bodovi sabiraju i zaključuje ocjena.

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. S. A. Havronina, L. A. Harlamova (2008) Russkij jazyk: leksiko-grammatičeskij kurs dlja načinajuščih: [učebnoe izdanie], 7-e izd., stereotipnoe, Drofa : Russkij jazyk Media, Moskva. Dopunska: 1. B. Tošović (1990) Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom. Sarajevo. 2. Vera Hruš. (1997) Sputnik – Udžbenik ruskog jezika za srednjoškolce i odrasle početnike. Zagreb. 3. N. Ju. Shvedova, gl. red. (1980) Russkaja grammatika. Tom I. Nauka, Moskva. 4. Rječnici dostupni na: http://gramota.ru/slovari/

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL PED 161	**Naziv predmeta: MEDIJSKA PEDAGOGIJA**		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: II**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija jeste upoznati studente sa osnovama medijske pedagogije s ciljem razumijevanja konceptualnog okvira uloge medija i medijske kulture, formiranje sistema vrijednosti, ponašanja i slobodnog vremena djece i mladih u medijskom okruženju, kao i važnosti odgojno-obrazovne uloge medija.		
Tematske jedinice:	U okviru ovog predmeta studenti će moći izučavati sljedeće teme: medijska (samo)regulativa u za najbolji intere djeteta, strategije za politiku medijske pismenosti, vještine za pretraživanje i procjenu medijskih sadržaja, medijski imidž djetinjstva, djeca: zvijezde i šampioni - cybersocijalizacija, mediji: od marginalizacije do senzacije, diskriminacija u medijskoj kulturi, mediji i rizično ponašanje djece i mladih, mediji u životu odraslih, medijski pismeni nastavnici.		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita student će moći: • Definirati i objasniti ključne pojmove nastavnog predmeta. • Prepoznati i izdvojiti karakteristike medijske pismenosti. • Prikazati vještine pretraživanja i procjene medijskih sadržaja. • Usporediti i analizirati uzročno-posljedične veze između medijskih i odgojno-obrazovnih fenomena. • Kritički promišljati o određenom problemu iz šire literature.		
Metode izvođenja nastave:	Oblici: frontalni, grupni, rad u paru i individualni rad; Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda čitanja i rada na tekstu, metoda pisanja, metoda kooperativnog učenja;		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi (izlaganja, pripreme za aktivno učešće na nastavi, rasprave i sl.), istraživački rad, kolokvij, polusemestralni i završni ispit, kao i dodatna aktivnost (prema interesu studenta).
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Bake, D. (2013). Medijska pedagogija. Makart. 2. Mujagić, N, Kačmarčik-Maduna, N. (ur). (2017). *Mediji u najboljem interesu djeteta: pregled znanja i iskustava za kreatore medijskih sadržaja.* Sarajevo: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH. 3. Stančić, H, Šimunović, D, Demoli, N, Hajduk, D, Šop, S. (2011). *Digitalno doba: masovni mediji i digitalna kultura.* Zagreb: Nakdada medijska istraživanja. 4. Tihak-Ibrahimbegović, V. (ur). (2015). *Medijska pismenost u digitalnom dobu.* Sarajevo: Internews u BiH. 5. Turčilo, L. (2018). *(P)ogledi o medijima i društvu: članci, eseji, istraživanja.* Sarajevo: Vlastita naklada. Dopunska: 1. Car, V, Matović, M, Turčilo, L. (2016). *Mediji i javni interes. Zbornik radova 6. regionalne znanstvene konferencije Vjerodostojnost medija „Mediji i novinarstvo-socijalni kapital u službi javnosti".* Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. 2. Grizl, A, Karme Tolas Kalvo, M. (ur). (2015). *Informacijska i medijska pismenost: Smjernice za politiku i strategiju.* UNESCO i Nacionalna biblioteka Crne Gore. 3. Kukić, D. (2013). *Medijska kultura.* Zenica: Muzej grada Zenice. 4. Lesinger, G. (2018). *Odnosi s medijima i medijske agende: komunikacija odnosa sa javnošću: uticaj odnosa sa medijima na postavljanje dnevnih medijskih agendi.* Osijek: Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera. 5. Osmančević, L. (2016). Mediji u odgoju i obrazovanju. U: *Zbornik radova 2. konferencije*

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	prevencije i ovisnosti: alkoholizam, ovisnost o drogama i novije ovisnosti 1. ljetne škole modernih tehnologija. Zagreb. Str. 76-84. 6. Shaw, R, Wood, S. (2009). *Epidemija popustljivog odgoja*. Zagreb: VBZ. 7. Tajić, L. (2013). *Medijska pismenost u BiH*. Sarajevo: Internews u Bosni i Hercegovini. 8. Tolić, M. (2009). Temeljni pojmovi medijske pedagogije. U: Život i škola. Br. 22. str: 97-103.

Šifra predmeta: FIL PED 162	Naziv predmeta: IP Pedagogija slobodnog vremena		
Ciklus: I	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS bodova:3
Status: IZBORNI PREDMET		Ukupan broj sati: 2 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 1 Vježbe 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa značajem slobodnog vremena i vannastavnih aktivnosti za razvoj ličnosti, te problemima koji se mogu javiti. Studenti treba da razviju interes za odgojno osmišljavanje aktivnosti slobodnog vremena, stvaralačko ispunjavanje i razvijanje kulture provođenja slobodnog vremena.
Tematske jedinice:	• Pedagoški aspekt proučavanja slobodnog vremena • Teorijska i empirijska istraživanja slobodnog vremena • Pedagoški značaj igre u slobodno vrijeme • Obitelj i slobodno vrijeme mladih • Vršnjaci i slobodno vrijeme mladih • Škola i slobodno vrijeme mladih • Utjecaj vannastavnih aktivnosti na slobodno vrijeme • Polusemestralna provjera znanja studenata • Masmediji i slobodno vrijeme mladih • Negativni faktori koji utječu na slobodno vrijeme • Neprihvatljivi oblici ponašanja mladih • Slobodno vrijeme i delinkvencija • Slobodno vrijeme mladih kao prostor za razvijanje vrijednosti • Slobodno vrijeme mladih kao prostor za kreativnost
Ishodi učenja:	Znanje: • Definirati osnovne pojmove pedagogije slobodnog vremena • Razumjeti fenomen slobodnog vremena Vještine: • Analizirati utjecaj različitih faktora na slobodno vrijeme • Objasniti pozitivne i negativne karakteristike korištenja slobodnog vremena mladih Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti • Organizirati aktivnosti za poželjno iskorištavanje slobodnog vremena mladih.

Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra. Aktivnosti se vrednuju kroz:istraživački rad, pojmovnik, portfolije, radionice i pismene ispite.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Pehar, L. (2003), *Slobodno vrijeme mladih ili ...*, Zenica: Dom štampe Dopunska: 1. Ilišin, V. (2007), *Slobodno vrijeme i interesi mladih,* Mladi: problem ili resurs. Biblioteka Znanost i društvo (23), Zagreb:Institut za društvena istraživanja. Interent izvor: http://idiprints.knjiznica.idi.hr/421/ 2. Ilišin, V. Bouillet, D. Gvozdanović, A. i Potočnik, D. (2013), *Mladi u vremenu krize: prvo istraživanje IDIZ-a i Zaklade Friedrich Ebert o mladima = Youth in a time of crisis: first IDIZ-Friedrich-Ebert-Stiftung Youth Survey,* Zagreb Institut za društvena istraživanja. Internet izvor: http://library.fes.de/pdf-files/bueros/kroatien/12580.pdf 3. Pehlić, I. (2014); *Slobodno vrijeme mladih: Socijalnopedagoške refleksije,* Sarajevo: Centar za napredne studije. 4. Nastavni materijal i pedagoški časopis.

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica 1 od 2

Šifra predmeta: FIL PED 163	Naziv predmeta: Odgoj nadarenih		
Ciklus: I	**Godina: 1**	**Semestar: 2**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	U okviru izbornog predmeta Odgoj nadarenih studentima će biti ponuđeni sadržaji u vezi sa određenjem nadarenosti; identifikacijom djece koja su nadarena; odgojno-obrazovnom radu s djecom koja su nadarena, te u vezi sa kreiranjem sigurnog i poticajnog okruženja za sve učenike. Cilj izbornog područja je uvođenje studenata u teorijske i praktične probleme odgoja djece koja su nadarena.
Tematske jedinice:	Naglasak je na identifikaciji, praćenju i istraživanju nadarenost u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Studentima će biti prezentirani metodički oblici odgojnog – obrazovnog rada sa učenicima koji su nadareni. Važan dio kolegija je istraživački rad studenata u pedagoškoj stvarnosti odgojno-obrazovne ustanove uz prezentaciju rezultata.
Ishodi učenja:	Studenti će nakon odslušanog nastavnog predmeta moći: 1. definirate ključne pojmove u oblasti nadarenosti, 2. objasniti koncept nadarenosti, 3. vrednovati važnost svakog pojedinog faktora u razvoju nadarenosti, 4. nabrojati karakteristike djece koja su nadarena, 5. kreirati plan realizacije identifikacije djece koja su nadarena, 6. smisliti radionice na odgovarajuću temu iz oblasti nadarenosti sa učenicima, roditeljima, nastavnicima, 7. primjeniti najmanje tri metodička oblika u odgojno-obrazovnom radu s djecom koja su nadarena, 8. argumentirati važnost inkluzivnog obrazovanja za primjeren odgojno-obrazovni rad sa učenicima koji su nadareni.
Metode izvođenja nastave:	Način realizacije nastavnog procesa (predavanja i vježbi) u skladu je s prirodom sadržaja poučavanja i učenja, strukturom i obimom nastavne jedinice. Nastavni sadržaj realizira se kroz frontalni, grupni, individualni i

	individualizirani oblik rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz upotrebu RWCT tehnika podučavanja i učenja.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: pojmovnik, istraživački rad i radionica.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Cvetković-Lay, J. (2002); Darovito je, što ću sa sobom?; Zagreb: Alinea 2. Čudina, Obradović M. (1991): Nadarenost, razumijevanje, prepoznavanje i razvijanje, Zagreb: Školska knjiga, 3. Koren, I. (1989): Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika, Zagreb: Školske novine Dopunska: 1. Cvetković-Lay, J. i Sekulić-Majurec, A. (1998); Darovito je, što ću sa njim?; Zagreb: Alinea 2. Dottrens, R. (1962); Individualizovana nastava; Sarajevo: Veselin Masleša 3. Drašković, B. (1998); Daroviti i obrazovna odiseja; Beograd: ABC Grafika 4. Đorđević, B. (1998); Daroviti učenici i (ne)uspeh; Beograd: Učiteljski fakultet 5. Ehly, W.S.; Conoley, C.J. & Rosenthal, D. (1985); Working with Parents of Exceptional Children; St.Louis: Times Mirror/Mosby College Publishing 6. Ford, Y.D. & Trotman, F.M. (2001); Teachers of Gifted Students: Suggested Multicultural Characteristics and Competencies; Roeper Review, Vol.23 7. Freeman, J. (2001); Gifted children growing up; London: The Cromwell Press, Trowbridge, Wilts. 8. Gardner, H. (1993); Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences; New York: BasicBooks 9. Howe, J.A.M. (1999); Kvocijent inteligencije pod znakom pitanja: Istina o inteligenciji; Zagreb: Naklada Jesenski i Turk 10. Materijali s nastave

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL PED 205	Naziv predmeta: Specijalna pedagogija 3 (Studijski program Specijalne pedagogije)		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar: III**	**Broj ECTS bodova:** 5
Status: obavezni predmet		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja: 2 Vježbe: 2	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija je upoznati studente s konceptom inkluzivnog odgoja i obrazovanja, pripremiti studente za aktivno učešće u provedbi inkluzivnog odgoja i obrazovanja, te osposobiti za odgojno-obrazovni rad sa različitim grupama djece.
Tematske jedinice:	• Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, obavezama i aktivnostima • Pretpostavke inkluzivnog odgoja i obrazovanja Odgojno-obrazovni rad s djecom koja su iznadprosječna • Teorije prevencije: djeca u riziku Odgojno-obrazovni rad sa djecom koja su zlostavljana, koja zlostavljaju i koja svjedoče zlostavljanju • Doprinos spoznaja o važnosti prehrane na odgojno-obrazovni rad s djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja • Odgojno-obrazovni rad sa djecom s intelektualnim teškoćama • Odgojno-obrazovni rad sa djecom u autističnom spektru • Odgojno- obrazovni rad sa djecom s tjelesnim teškoćama i hroničnim bolestima • (cerebralna paraliza, epilepsija, dijabetes) • Odgojno-obrazovni rad sa djecom s oštećenjem senzornih funkcija (vid i sluh) Odgojno-obrazovni rad sa djecom s oštećenjem govora • Odgojno-obrazovni rad sa djecom sa specifičnim teškoćama u učenju • (disleksija, disgrafija, diskalkulija) • Odgojno-obrazovni rad sa djecom s ADHD-om i ADD-om
Ishodi učenja:	Znanje: • Kreirati prijedloge za razvoj i unapređenje inkluzivnog odgoja i obrazovanja • Osmisliti IPP, nastavni listić, nastavnu pripremu u skladu sa karakteristikma učenika • Navesti specifičnosti djece s posebnim potrebama

	Vještine: • Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu koje odgovaraju svakom djetetu Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti: • Argumentirati važnost rada i zapošljavanja osoba s invaliditetom • Argumentirati za inkluzivni odgoj i obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kroz: praktične/istraživačke radove, pojmovnik, portfolij, kviz, prezentacije, kolokviji, posjete ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Cvetković-Lay, J. (2002), Darovito je, što ću sa sobom?, Zagreb: Alinea 2. Kostelnik, J.M. i saradnici (2004), Djeca s posebnim potrebama, Zagreb: EDUCA 3. Winkel R. (1996), Djeca koju je teško odgajati, Zagreb: EDUCA Dopunska: 1. Bouillet, D. (2010), Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja, Zagreb: Školska knjiga 2. Ivasović, V; Habel, V. i Ratkajec, S. (2011), Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama, Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj" 3. Bašić, J. (2009), Teorije prevencije: prevencija poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih, Zagreb: Školska knjiga 4. Čimbur, P. (2003), Balada o mucanju, Zagreb:Prosvjeta 5. Ferek, M. (2006), Hiperaktivni sanjari, Zagreb:Buđenje 6. Klammrodt, F. (2007), Prehrana i poremećaji u ponašanju, Zagreb: Planetopija 7. Gargiulo,M.R. (2006), Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality, Thomson Wadsworth 8. Jensen, E. (2004), Različiti mozgovi, različiti učenici: Kako doprijeti do onih do kojih se teško dopire, Zagreb: EDUCA 9. Zbornik radova: Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine (2003); Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet 10. Grinspen. S.A., Grinspen Torndajk N. (2013), Drvo učenja, Beograd: Karupović 11. Šapiro L. (2014), Radna sveska za djecu sa ADHD-om, Novi Sad: Offset print 12. Walker. S.Y. (2007), Darovita djeca: Vodič za roditelje i odgajatelje, Zagreb: Veble commerce 13. Zrilić, S. (2003), Djeca sa posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole: priručnik za roditelje, odgojitelje i učitelje, Zadar: Impresum 14. Živić, N. i sur. (2009), Priručnik za zapošljavanje osoba s invaliditetom, Beograd, Centar za monitoring i evaluaciju

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	15. Pedagoški časopisi 16. Materijal sa nastave

Šifra predmeta: FIL PED 245	**Naziv predmeta: Predškolska pedagogija**		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar: III**	**Broj ECTS bodova:** 5
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 2 Vježbe 2	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa specifičnostima odgojno-obrazovnog procesa i kreiranja poticajnog okruženja u vrtiću.		
Tematske jedinice:	- Shvatanje holističke prirode odgojno-obrazovnog procesa - Shvatanje učenja kao autorske kreacije djeteta - Poticajno vrtićko okruženje za učenje - Poticanje procesa učenja djece u vrtiću - Profesionalni razvoj odgajatelja u vrtiću - Značaj igre za odgoj djece rane dobi - Karakteristike uzrasta djeteta i igra - Igračke – poticaj dječijoj igri - Roditelji u vrtiću – zajednici koja uči - Montesori pedagogija		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog kolegija student će moći: - Razumjeti specifičnosti učenja djeteta kroz konstruktivistički i sukonstruktivistički pristup - Analizirati i diskutirati o elementima poticajnog materijalnog i socijalnog okruženje vrtića - Razumjeti načine poticanja procesa učenja djece (poticanje razvoja fine motorike, rane pismenosti, logičko-matematičkih kompetencija...) - Diskutirati o različitim shvatanjima unapređenja odgojno-obrazovne prakse i kurikuluma - Elaborirati značaj igre za dječiji razvoj i učenje u odnosu na različite razvojne faze - Objasniti pedagošku vrijednost različitih igrovnih poticaja.		
Metode izvođenja nastave:	U nastavnom procesu kombinirat će se različite metode i oblici rada u skladu sa sadržajem kolegija.		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prisustvo	5	5
2.	Aktivnost	10	10
3.	Prezentacija	10	10
4.	Polusemestralni ispit	35	35
5.	Završni ispit	40	40
6.	Integralni ispit	75	75
Ukupno: 100 bodova			100%

Literatura[2]:

Obavezna:

1. Čudina-Obradović, M. i sur. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi.* Zagreb: Golden marketing. (II dio knjige)
2. Lazar, M. (2007). Moć igre i igračke. Đakovo: Tempo.
3. Kamenov, E. (2006) *Dječja igra – vaspitanje i obrazovanje kroz igru*. Beograd: Zavod za udžbenike.
4. Slunjski, E. (2008). *Dječji vrtić – zajednica koja uči*. Zagreb: Spektar Media.

Dopunska:

1. Curtis, D. i Carter, M. (2003). *Designs for learning and living: transforming early childhood environments.* St. Paul: Redleaf Press.
2. Duran, M. (2003). *Dijete i igra*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
3. Maleš, D. i Stričević I. (1996). *Druženje djece i odraslih – poziv na zajedničku igru.* Zagreb: Školska knjiga.
4. Miljak, A. (1996). *Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja*. Zagreb: Persona.
5. Miljak, A. (2009). *Življenje djece u vrtiću – novi pristup u shvaćanju, istraživanju i organiziranju odgojno-obrazovnog procesa u dječjim vrtićima*. Zagreb: Spektar Media.
6. Petrović-Sočo, B. (2007) Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje-holistički pristup. Zagreb: Mali profesor.
7. Philipps, S. (1999). Montessori priprema za život. Jastrebarsko: Naklada Slap.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	8. *Silberg, J. (2008). Igre mozgalice za dojenčad, jednogodišnjake i dvogodišnju djecu. Zagreb:Profil.*

Šifra predmeta: FILPED 271	Naziv predmeta: Školska pedagogija 1		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar: III**	**Broj ECTS bodova: 5**
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	• Upoznati studente sa: ○ predmetom, razvojem i metodama istraživanja školskog odgoja i obrazovanja; ○ vodećim teorijama škole; ○ teorijskim utemeljenjima organizacije školskog odgoja i obrazovanja; • Razviti sposobnosti komparacije različitih koncepcija i teorijskih razumijevanja slike škole.		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	• Pojmovno terminološka određenja: školska pedagogija, škola, alternativna škola, škoski kurikulum; • Školska pedagogija kao znanstvena disciplina: predmet i metode istraživanja fenomena školskog odgoja i obrazovanja (kvantitativne i kvalitativne metode) • Ciljevi i zadaci te organizacija života i rada škole: • Funkcije ciljeva, modeli legitimiranja i operacionaliziranja (taksonomije, obrazovni standard, kompetencije)		
Ishodi učenja:	Nakon položenog ispita studenti će moći: • samostalno interpretirati stručnu literaturu; • koristiti stručnu terminologiju; • pratiti razvoj suvremenih teorija škole; • kritički promišljati suvremene promjene u organizaciji institucionalnog odgoja i obrazovanja; • samostalno provoditi istraživanja kvalitete različitih tipova škole		
Metode izvođenja nastave:	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja, vježbi, seminara, radionica, samostalnog rada, terenskog rada, prakse.		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Prisustvo i aktivnost na nastavi Samostalni rad studenata Praktičan rad studenata Pismena provjera znanja (zot) Bodovni kriterij ocjene: • 10/A - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; • 9/B - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; • 8/C - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; • 7/D - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; • 6/E - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; 5/F, FX - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Vrcelj, S. (2000). *Školska pedagogija*. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci. 2. Ajanović, Dž. i Stevanović, M. (1999). *Školska pedagogija*. Sarajevo: Prosvjetni list. 3. Tillmann, K. J. (ur.) (1994). *Teorije škole.* Zagreb: Educa. 4. Hentig, H. (1997). *Humana škola*. Zagreb: Educa. 5. Marsh, C. (1994). *Kurikulum.* Zagreb: Educa. Dopunska: 1. Gordon, T. (1998). *Kako biti uspješan nastavnik*. Beograd: Kreativni centar. 2. Gudjons, H. (1994). *Pedagogija – temeljna znanja*. Zagreb: Educa.

[1] Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijece organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrduje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporucenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: FIL PED 275	**Naziv predmeta: Osnove andragogije**		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar: 3**	**Broj ECTS bodova:** 5
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja: 2 Vježbe: 2	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Afirmirati status andragogije kao discipline odgojnih znanosti, a edukologije kao integrativne znanosti o odgoju i obrazovanju, promovirati andragošku ulogu pedagoških djelatnika i podržati promjenu paradigme znanja, obrazovanja i motivacije za učenje tokom cijelog života.
Tematske jedinice:	Temeljne informacije iz širokog spektra andragoških spoznaja, korelacija sa pedagogijom i spoznajama koje su studenti usvojili na matičnom studiju prethodne godine studija. Osnovni pojmovi odgojnih znanosti u kontekst obrazovnog rada sa odraslima. Psihologija odraslog doba I andragoški metodički pristup cjeloživotnom učenju. Fenomen općeljudskih potreba I pojam obrazovnih potreba. Fenomen starenja i promjene ljudskog ponašanja kao bitan činilelj uspješnog rada u formalnom i neformalnom obrazovanju sa odraslima.
Ishodi učenja:	Znanje: dekonstruirati osnovne pojmove odgojnih znanosti, propitati nove konstrukte I povezati ih sa filozofijom cjeloživotnog učenja, potaknuti promjenu slike o vlastitom profesionalnom razvoju u smjeru Andragogije, Vještine: samostalno tragati za relevantnim andragoškim informacijama, pretakati iskustva o pedagoškom radu u ideju andragoškog rada Kompetencije: Razviti razumijevanje za učenje odraslih, osnažiti svijest o različitostima, lobirati za Andragogiju kao inkluzivnu znanost
Metode izvođenja nastave:	Metoda akademskog predavanja, metoda razgovora I diskusije prema različitim modelima (cikličnom, zvijezda-modelu, konsekutivnom), metoda demonstracije I ilustracije

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Test znanja objektivnog tipa, usmeni ispit za poboljšanje skora, samostalno izlaganje studenta na principu dobrovoljnosti (voljna aktivnost polaznika) Elementi praćenja: • Prisustvo i prisutnost studenta u nastavi – 15 • Polusemestralni ispit – 35 • Završni ispit – 50 • Ukupni broj bodova – 100 Ocjenjivanje: • Minimalni broj bodova za svaki element – 50% • Minimalni broj bodova za ukupnu prolaznost – 55% • Skala ocjenjivanja o 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama,95-100 bodova; o 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, 85-94 boda; o 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, 75-84 boda; o 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, 65-74 boda; o 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, 55-64 boda; o 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: • Čulo, Klapan, Matijević, Žiljak (2009), *Međunarodne organizacije o obrazovanju odraslih,* Zagreb, Agencija za obrazovanje odraslih • Despotović, M.(2000), *Igra potreba-andragoške varijacije,* Beograd, Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakultet • Kulić & Despotović (2005), *Uvod u andragogiju*, Zenica, Dom štampe • Kušić, S., Vrcelj, S., Zovko, A. (2016), *Didaktičke odrednice obrazovanja andragoga – komparativni pristup,* Rijeka, Filozofski fakultet u Rijeci, • Lacković-Grgin & Ćubela Adorić (2006), *Odabrane teme iz psihologije odraslih,* , Jastrebarsko, Naklada Slap • Mavrak, M. (2018), *Andragoški priručnik – Program socijalizacije s pravom*, Sarajevo: PHinternational (modul 1-2) • Pastuović, N. (1999), *Edukologija*, Zagreb, Znamen

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	• Popović, K. (2014), *Globalna i evropska politika obrazovanja odraslih: Koncepti, paradigme i pristupi,*, Beograd, Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu i Društvo za obrazovanje odraslih Dopunska: • Obrazovanje odraslih BiH, Andragoške studije (Srbija), Andragoška spoznanja (Slovenija) i Andragoški glasnik (Hrvatska) – regionalna glasila/časopisi o obrazovanju odraslih

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: FIL PSI 237	Naziv predmeta: Razvojna psihologija 2		
Ciklus: 1.	**Godina:** 2.	**Semestar:** 4.	**Broj ECTS kredita: 5**
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 4** predavanja 2 seminar 0 vježbe 2	

Odgovorni nastavnik/ci	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje i razumijevanje tradicionalnih i savremenih načela i koncepata različitih aspekata čovjekova razvoja (motorički, perceptivni, kognitivni, emocionalni, moralni, socijalni). Upoznavanje s primjenom nekih razvojnih testova.
Tematske jedinice:	Prenatalni razvoj. Rizični faktori u prenatalnom razvoju. Novorođenče. Motorički razvoj u prvim godinama života. Dječji crtež. Razvoj govora, teorije govornog razvoja. Rani socijalni i emocionalni razvoj; razvoj i oblici privrženosti. Prosocijalni razvoj. Teorije moralnog razvoja. Teorije kognitivnog razvoja.
Ishodi učenja:	Znanje: Očekuje se da će studenti ovladati razumijevanjem različitih aspekata razvoja i njihovog međuodnosa od rođenja do kraja adolescencije, te integrirati spoznaje o biološkim i okolinskim faktorima razvoja. Vještine: Očekuje se da će studenti moći primijeniti spoznaje o normativnom razvoju u razumijevanju specifičnosti individualnog funkcioniranja. Kompetencije: Očekuje se da će studenti moći objasniti i primijeniti metodologiju istraživanja razvoja u djetinjstvu i adolescenciji.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, seminar, vježbe, samostalni praktični zadaci.

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje studenata se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: aktivnosti na nastavi predviđene silabusom, provjere znanja i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Vasta, R., Haith, M. M. i Miller, S. A. (1998). Dječja psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja) 2. Berk, L. (2008). Psihologija cjeloživotnog razvoja. Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja) 3. Piaget, J. i Inhelder, B. (1986). Intelektualni razvoj djeteta. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. (odabrana poglavlja) Dopunska: 1. Berk, L.E. (2015). Dječja razvojna psihologija. Jastrebrasko: Naklada Slap. 2. Starc, B., Čudina-Obradović, M., Pleša, A. Profaca, B., Letica, M. (2004). Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi. Zagreb, Golden Marketing 3. Hwang, P. i Nilsson, B. (2000). Razvojna psihologija (određena poglavlja). Sarajevo: Filozofski fakultet.

[1] Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijece organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrduje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporucenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: FIL PED 251	Naziv predmeta: Menadžment u obrazovanju		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar:III**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Vježbe 1	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa obrazovnim menadžmentom u širem i užem smislu - od procesa upravljanja i rukovođenja u cjelokupnoj obrazovnoj djelatnosti, rukovođenja, vođenja i interpersonalnih odnosa u odgojno-obrazovnoj ustanovi do mogućnosti i kompetencija voditelja odgojno-obrazovnih ustanova.		
Tematske jedinice:	Uvod u menadžment u obrazovanju – upravljanje, rukovođenje, vođenje Vođenje ljudskog potencijala u odgojno-obrazovnoj ustanovi Stilovi vođenja u školi Timski rad i vođenje Interpersonalna komunikacija Sukobi i njihovo rješavanje Kultura odgojno-obrazovne ustanove Polazišta za gradnju pozitivnih odnosa u školi Odnosi među nastavnicima i prema nastavnicima Odnosi između pedagoga, direktora i nastavnika Kompetencijski standardi za direktore odgojno-obrazovnih ustanova		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog kolegija student će moći: - Definirati i analizirati ključne elemente obrazovnog menadžmenta - Spoznati mogućnost primjene teorijskih spoznaja u interpersonalnim odnosima - Kritički promišljati o teorijskim spoznajama važnim za pedagogiju odnosa - Raspravljati o optimalnim modelima upravljanja pojedincem i grupom		
Metode izvođenja nastave:	U nastavnom procesu kombinirat će se različite metode i oblici rada u skladu sa sadržajem kolegija.		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost i inicijativa	10	10
2.	Esej	15	15
3.	Polusemestralni ispit	35	35
4.	Završni ispit	40	40
5.	Integralni ispit	75	75
Ukupno: 100 bodova			100%

Literatura[2]:

Obavezna:

1. Bilić,V. i Bašić, S. (2016). *Odnosi u školi: prilozi za pedagogiju odnosa*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
2. Brajša, P. (1993). *Menadžerska komunikologija*. Razgovor, problemi i konflikti u poduzeću. Varaždin: Društvo za razvoj informacijske pismenosti.
3. Staničić, S. (2006). *Menadžment u obrazovanju*. Rijeka: Vlastita naklada.
4. Slatina, M. (2008). Ka pojmu menadžmenta u obrazovanju. *Didaktički putokazi*, XIV, br. 46, str. 2 - 6
5. Slatina, M. (2008). Menadžment u obrazovanju – planiranje i određivanje proriteta. *Didaktički putokazi,* XIV, br. 47, str. 2 - 9
6. Slatina, M. (2008). Odlučivanje kao menadžment funkcija i vještina. *Didaktički putokazi,* XIV, br. 48, str. 28 – 38
7. Slatina, M. (2008). Organiziranje kao menadžment funkcija i vještina. *Didaktički putokazi,* XIV, br. 49, 2 - 9

Dopunska:

1. Rijavec, M. (1995). *Uspješan menedžer-svakodnevne metode upravljanja*. Zagreb: MEP Consult.
2. Vujić, D. (2003). *Menadžment ljudskih resursa i kvalitet*. Beograd: Centar za primjenjenu psihologiju.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

OPIS predmeta:

Šifra predmeta: FIL PED 252	Naziv predmeta: MUZEJSKA PEDAGOGIJA		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar: III**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: IZBORNI PREDMET		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe:1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija je upoznati studente sa predmetom izučavanja muzejske pedagogije, sa izazovima koji se javljaju u ovom području i tendencijama za poboljšanje prakse organiziranih školskih posjeta muzeju. Osposobiti studente za pripremu i realizaciju nastavnih sadržaja u muzeju.
Tematske jedinice:	• uvodni susret, upoznavanje s kolegijem, ciljevima i očekivanjima • pogled na razvoj muzejske pedagogije • izazovi muzejske pedagogije • mogućnosti obrazovanja u muzejskom prostoru • obrazovne potrebe posjetitelja u muzeju • kompetencije muzejskog pedagoga • prilagođavanje nastavnih sadržaja eksponatima u muzeju • kreiranje muzejske radionice • pristpupačnost muzeja obrazovnim potrebama učenika • poticanje kreativnosti u muzejskom prostoru • metode rada u muzeju • stvaranje mogućnosti za učenje u muzeju • škola u muzeju/muzej u školi
Ishodi učenja:	Znanje: • Definirati osnovne pojmove iz oblasti muzejske pedagogije • Predložiti najmanje pet pedagoških aktivnosti koje se mogu realizirati u muzeju Vještine: • Osmisliti i realizirati pedagošku radionicu u muzeju • Prilagoditi nastavne sadržaje u skladu s tematikom muzeja /izložbama, eksponatima../ Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti • Razumjeti i argumentirati ulogu pedagoga u kreiranju i spovođenju odgoja i obrazovanja u muzeju

	• Analizirati značaj pedagoških teorijskih spoznaja na osobnoj i socijalnoj razini u muzejskom prostoru • Razviti istraživačku radoznalost za izučavanjem pojedinih pedagških izazova u muzeju.
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kroz: praktične/istraživačke radove, pojmovnik, portfolij, kviz, prezentacije, kolokviji, posjete ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Hein, G.E. (1998). Learning in the Museum, London:Routledge 2. Hooper-Greenhill, E. (Ed.). (1999). *The educational role of the museum*.Psychology Press. 3. Mandić, A. (2014). Izazovi muzejske edukacije : savremena umjetnost i strategije vizuelnog razmišljanja, Sarajevo: Dobra knjiga. 4. Milutinović, J. (2010). Učenje u muzeju, Povijest u nastavi, VIII br. 2 (16) / str. 201-350, Zagreb: Društvo za Hrvatsku povjesnicu Dopunska: 1. Cogo, I. (2017). Muzejsko zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini od 1945 do 2012. godine, Zenica: Element 2. Dengel, S., Dreykorn, M., Grüne, P., Hirsch, A., Kunz-Ott, H., Neukirchen, V., Oehms, L., Wagner, E. (2011). Škola @ muzej – priručnik o suradnji. Preuzeto 15.2.2018; sa http://www.icom-croatia.hr/wp-content/uploads/2011/11/skola-i-muzejprirucnik-o-suradni.pdf 3. Greenhill, E. H. (1992). Museums and the Shaping of Knowledge. Routledge. 4. Previšić, V. (2007). Kurikulum (teorije, metodologija, sadržaj i struktura), Zagreb:Školska knjiga. 5. Škarić, M. (2017). Muzejska pedagogija u službi raznovrsnih inteligencija, Hrvatsko muzejsko društvo/ uredili: Danko Dujmović, Lorka Lončar Uvodić i Mirjana Margetić, Zagreb. Preuzeto sa: file:///E:/Zbornik8.-skupa.pdf (20.2.2019.) 6. Zakon o muzejskoj djelatnosti, br.13/2017. Službene novine Kantona Sarajevo.

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	7. Žnidar, V. (1972). Zadaci i oblici suradnje muzeja i škola. Muzeologija 15,str. 1-135.

Šifra predmeta: FIL PED 253	**Naziv predmeta: Pedagogija i školstvo u bosanskohercegovačkoj periodici**		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar: III**	**Broj ECTS bodova: 3**
Status: Izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Vježbe 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente s bogatvstvom arhivske građe koja svjedoči o školstvu, odgoju i obrazovanja BIH; istaknuti ulogu i značaj učitelja i pedagoga za razvoj pedagoške misli u BiH. Predočiti važnost pokretanje pedagoških časopisa.
Tematske jedinice:	o Doprinos kulturno-prosvjetnih društava i njihovih glasila na razvitak odgoja i obrazovanja u BiH o Odgojni prilozi u bh periodici o Pedagoški časopisi i listovi, o Uloga istaknutih pedagoga i učitelja kroz povijest u bh periodici o Istaknuti pedagoški pisci
Ishodi učenja:	o Analizirati odgojno-obrazovne teme u bh periodici o Kritički promišljati i raspravljati o osnovnim pedagoškim idejama kroz povijest u bh periodici o Pratiti razvoj pedagoške misli u BiH o Samostalno provoditi istraživanja o povijesti školstva koristeći arhivsku građu
Metode izvođenja nastave:	Način realizacije nastavnog procesa (predavanja i vježbe) u skladu je s prirodom sadržaja poučavanja i učenja, strukturom i obimom nastavne jedinice. Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru, individualni i individualizirani oblik rad. Metode: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra. Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenje studenti postižu na sljedeći način: • Prisustvo i aktivnosti na predavanjima i vježbama

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64, st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	evidentiranje aktivnog sudjelovanja na nastavi, izlaganja i rasprave. • U okviru kolegija za sve studente je predviđena aktivnost prezentacije odabrane teme i/ili kolokvij koji će se realizirati u okviru predavanja i radnih subota, za vanredne studente. • Polusemestralni i završni ispiti obuhvaćat će sadržaje realizirane tijekom cijelog semestra.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Besarović, R. (1982). Periodika i knjiga u doba austrougarske okupacije. *U: Pisana riječ u Bosni i Hercegovini od najstarijih vremena do 1918. godine.* Sarajevo: „Veselin Masleša". 2. Bevanda, M. (2001) *Pedagoška misao u Bosni i Hercegovini od 1918. do 1941.* Zenica: Dom štampe. 3. Kasumović, I. (1999). *Školstvo i obrazovanje u Bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave.* Mostar : Islamski kulturni centar. 4. Papić, M. (1972) *Školstvo u Bosni i Hercegovini za vrijeme austro-ugarske okupacije : (1878-1918).* Sarajevo: "Veselin Masleša". 5. Šušnjara, S. (2013) *Specijalno školstvo u Bosni i Hercegovini od 1958. do 1990.*, Zagreb-Sarajevo: Synopsis. 6. Listovi: Behar, Bosanska vila, Bošnjak, Gajret, Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini, Nada, Napredak, Narodna uzdanica, Naša škola, Novi Behar, Novi Čovjek, Osvit, Porodica i dijete, Prosvjetni list, Školski vjesnik, Uzgajatelj, Zora, itd. Dopunska: 1. Batinić, Š., Radeka I., Šušnjara, S. (2016) *Today, as I become a Pioneer...: education in the spirit of socialism.* Historia Scholastica 1, Narodni pedagogicke museum a knihovna J.A.Komenskeho. Praha, str.29-41 2. Ćorić, B. (1978). *Nada : 1895-1903. 2, Bibliografija,* Sarajevo : Svjetlost. 3. Đurićković, D. (1975). *Bosanska vila 1885-1914. 2, Bibliografija, I,* Sarajevo : Svjetlost. 4. Kantardžić, A. (2007). *Bibliografija Novog Behara,* Sarajevo: Gazi Husrev-begova biblioteka 5. Kemura I. (1971). *Bibliografija : [radova objavljenih u kalendaru "Gajret" i "Narodna uzdanica" : (separat iz Glasnika VIS-a 1969 - 1971.,* Sarajevo : Vrhovno Islamsko starješinstvo u SFRJ.

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

6. Majstorović Milić, R. (1936) "Učiteljeva" bibliografija za pedeset godina njegovog izlaženja, Beograd : Jugoslovensko učiteljsko udruženje.
7. Martinović, D. J. (1979). *Prosvjeta:1889-1901 bibliografija,* Cetinje : Centralna narodna biblioteka SR Crne Gore "Đurđe Crnojević"
8. Nikšić Rebihić, E. (2016). Odgojno-obrazovni prilozi u časopisu Novi Behar 1939-1945. godine, *CONTEXT*, 3.1. 67-88. Dostupno na: http://cns.ba/context-en/
9. Nikšić Rebihić, E. (2016). Pedagoška misao u časopisu Novi čovjek, *Godišnjak,* Sarajevo: BZK Preporod. Str. 554-576. Dostupno na: http://preporod.ba/projekti-i-izdanja/godisnjak/
10. Nikšić Rebihić, E. (2017). Prilozi o školstvu u časopisu Gajret 1939-1941. godine, *CONTEXT*, 4.2. 29-52 Dostupno na: http://cns.ba/context-en/
11. Šušnjara, S. (2017). Ideje reformne pedagogije u djelovanju Miljenka Vidovića u Bosni i Hercegovini, *Acta Iadertina*, Zadar: Sveučilište u Zadru.
12. *Sto godina učiteljstva u BiH*, Zbornik radova; Sarajevo: V. Masleša. (1989)
13. Šušnjara, S. (2011) Školovanje ženske djece u vrijeme Osmanske okupacije, 1463-1878, Školski vjesnik br.4., Hrvatski pedagoško-književni zbor, Ogranak Split, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Fakultet prirodoslovno-matematičkih znanosti u Splitu, Split
14. Šušnjara, S. (2013) *Učiteljstvo u Bosni i Hercegovini za vrijeme Austro-Ugarske,* Anali za povijest odgoja, vol.12 Hrvatski školski muzej, Zagreb, str.55-74
15. Šušnjara, S. (2014) *Školovanje ženske djece u Bosni i Hercegovini u doba Austro-Ugarske*, Napredak, Zagreb
16. Šušnjara, S. (2016) *Iskoraci u školstvu u vrijeme Austro-Ugarske Monarhije*, Zbornik radova s konferencije Odsjeka za Pedagogiju, Sarajevo
17. Šušnjara, S. (2016) *Pedagogy of Bosnia and Herzegovina between past and future.* Journal of Contemporary Educational Studies, no. 3, str.86-103
18. Šušnjara, S. (2017) *Ideje reformne pedagogije u djelovanju Miljenka Vidovića u Bosni i Hercegovini.* Akta Iadertina br.1. Zadar
19. Šušnjara, S. (2018) *Vidovićeva škola za odrasle, prosvjetni fenomen u Bosni i Hercegovini između dva svjetska rata.* Zbornik radova konferencije u Konjicu
20. Šušnjara, S. (2018) Schooling of girls in Bosnia and Herzegovina during the Austrian-Hungarian Empire (1878-1918) in Women's Education in Southern Europe: Historical perspective (19th-20th centuries), Vol.II, ed.A.Cognolati and A.F.Canales Serrano

	21. Šušnjara, S. (2018) *Bosna i Hercegovina – djeca migranti u razdoblju 1958-1990.* Napredak vol. 159, br.3, 363-372 22. Šušnjara, S. (2018*) A school for adults, a Balkan educational phenomenon organized in Bosnia and Herzegovina between the two World Wars*, Rivista di Storia dell'Educazione, vol.1. 331-342

Šifra predmeta: FIL PED 206	Naziv predmeta: Specijalna pedagogija 4 (Studijski program: Specijalna pedagogija)		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar: IV**	**Broj ECTS bodova:**4
Status: obavezni predmet		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja: 2 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj jeste upoznati studente sa zakonitostima pedagoške opservacije, te osposobiti ih za provedbu iste. Podučiti studente kako realizirati individualizaciju u odgojno-obrazovnom radu. Razviti vještine kod studenata za kreiranje individualnog programa rada za konkretno dijete, uz pedagošku opservaciju i ishode kao polazišne tačke.		
Tematske jedinice:	• Upoznavanje sa sadržajima kolegija, obavezama, očekivanjima • Temeljne pretpostavke obrazovanja za sve • Osiguravanje pristupačnosti za svako dijete • Pedagoška praksa • Pedagoška praksa • Kreiranje univerzalnog dizajna za učenje • Upotreba asistivne tehnologije u odgojno-obrazovnom radu • Važnost individualizacije u odgojno-obrazovnom procesu • Pedagoška opservacija: osnovni pojmovi i elementi • Organizacija i realizacija pedagoške opservacije • Individualni plan i program: osnovni pojmovi i elementi • Kreiranje individualnog plana i programa		
Ishodi učenja:	Znanje: • Primijeniti osnovne elemente pedagoške opservacije u odjeljenju • Osmisliti primjer univerzalnog dizajna za učenje Vještine • Osmisliti prijedloge za upotrebu asistivne tehnologije • Kreirati individulani plan i program Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti: • Primijeniti diferencirano podučavanje u cilju podrške aktivnog uključivanja i učešća učenika		
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike.		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kroz: praktične/istraživačke radove, pojmovnik, portfolij, kviz, prezentacije, kolokviji, posjete ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Abdulović, A. i dr. (2013); Svi pripadamo-podrška inkluzivnoj školskoj praksi; Sarajevo: Udruženje Život s Down sindromom 2. Džonston, K. (2014); Stručni priručnik: Pristup školi i obrazovno okruženje II – Univerzalni dizajn za učenje; UNICEF. Dostupno na: https://www.unicef.org/eca/sites/unicef.org.eca/files/Booklet%2011%20-%20Serbian%20Version.pdf 3. Livazović, G. Alispahić, D. Terović, E. (2015); Inkluzivni odgoj i obrazovanje u školi: Priručnik za nastavnike, Sarajevo:Udruženje „DUGA". Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/756708.INKLUZIVNI_ODGOJ_I_OBRAZOVANJE_DUGA_2015.pdf 4. Priručnik za nastavnike: Kvalitetne inkluzivne prakse (2018); Društvo ujedinjenih građanskih inicijativa „Duga" (III poglavlje: Diferencirano podučavanje).Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/sites/unicef.org.bih/files/2018-09/KVALITETNE%20INKLUZIVNE%20PRAKSE_FIN.PDF Dopunska: 1. Barić, A., Dolanc, I., Haničar, E., Pavlović, N., Španić, D., & Udiljak-Bugarinovski, Z. (2012); Prostorna pristupačnost; Zagreb: Sveučilište u Zagrebu 2. Bognar, L. (1974.) Kombinirano odjeljenje nužoo zlo ili pedagoška mogućnost, Osijek: Život i škola 3. Ivasović, V., Habel, V. i Ratkajec, S. (2011); Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama; Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje "Slava RaSkaj 4. Lazor, M. i Malidžan-Vinkić, D. (2016); Uputstvo za izradu nastavnog materijala u skladu sa principima univerzalnog dizajna; Srbija: Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva. Dostupno na: http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/rs/uputstvo-za-izradu-nastavnog-materijala-u-skladu-sa-principomuniverzalnog-dizajna-od-sada-i-na-sajtu-projekta-ict4ial 5. Pedagoški časopisi 6. Materijali sa nastave

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: FIL PED 242	Naziv predmeta: INTRAOBITELJSKA DINAMIKA		
Ciklus: I	**Godina: 2**	**Semestar: IV**	**Broj ECTS bodova:** 5
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja: 2 Vježbe: 2	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Nakon što su ovladali osnovama obiteljske pedagogije, najnovijim naučnim saznanjima i stavovima u ovoj oblasti, studenti će biti upoznati s mogućnostima djelovanja kroz različite aktivnosti da prate i procjenjuju obiteljske situacije; da u skladu s tim organiziraju vlastiti odgojno-obrazovni rad; da pomažu roditeljima u kvalitetnijem organiziranju i prakticiranju obiteljskog odgoja; da uspješno organiziraju savjetodavni rad s roditeljima, djecom, kao i s obiteljima u cjelini; da primjenjuju metodologiju istraživanja obitelji i obiteljskog odgoja, te da daju svoj doprinos u obogaćivanju ove znanstvene pedagoške discipline.
Tematske jedinice:	U okviru nastavnog predmeta *Intraobiteljska dinamika* studentima će biti ponuđeni sadržaji o roditeljstvu i savremenim izazovima; intraobiteljskoj odgojnoj atmosferi, komunikaciji i odgojnim stilovima; individualnom razvojnom ciklusu djeteta; obitelji kao afektivnom, socijalnom i kulturnom miljeu; ulogama majke u odgoju (rani attachment) i oca u odgoju; siblingu, uticaju braće i sestara i drugih srodnika u odgoju u obitelji; različitim mjerenjima obiteljske funkcionalnosti/disfunkcionalnosti; savjetodavnom radu namijenjenom unapređivanju obiteljskih odnosa i odgoja djece; uključivanju obitelji u aktivnosti odgojno-obrazovnih ustanova; te partnerstvu obitelji, odgojno-obrazovnih ustanova i institucija lokalne zajednice.
Ishodi učenja:	Studenti će nakon odslušanog nastavnog predmeta moći: 1. objasniti važnost roditeljskog razumijevanja individualnog razvojnog ciklusa djeteta u kontekstu obiteljskog odgoja, 2. primijeniti sistemsku ekološku teoriju u

	sagledavanju specifičnosti svake obitelji, 3. poštivati tradiciju, običaje, karakteristike i specifičnosti svake obitelji, 4. podržati argumentima stajalište da funkcionalnost obitelji ne ovisi o broju članova, 5. objasniti važnost komunikacije za funkcionalnost obitelji, 6. osmisliti aktivnosti savjetodavnog djelovanja za roditelje o razvijanju (samo)discipline kod djeteta, 7. kritički promišljati o važnosti pripreme za roditeljstvo, 8. argumentirati važnost jedinstvenog uticaja majke i oca na razvoj djeteta, 9. kreirati program razvoja partnerstva obitelji i odgojno-obrazovne institucije, 10. kompilirati osobna iskustva iz obitelji orijentacije.
Metode izvođenja nastave:	Način realizacije nastavnog procesa (predavanja, seminara i vježbi) u skladu je s prirodom sadržaja poučavanja i učenja, strukturom i obimom nastavne jedinice. Nastavni sadržaj realizira se kroz frontalni, grupni, individualni i individualizirani oblik rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz kreativnu upotrebu RWCT tehnika poučavanja i učenja.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi, pojmovnik, prezentacija, polusemestralni ispit i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Pašalić-Kreso, A. (2012), *Koordinate obiteljskog odgoja*, Sarajevo: Filozofski fakultet 2. Hrestomatija (odabrana poglavlja iz dodatne literature pripremljena za potrebe studenata) Dopunska: 1. Gordon, T. (1997), *Umeće roditeljstva - kako podizati odgovornu decu*, Beograd: Kreativni centar 2. Covey, S. R. (1998), *7 navika uspješnih obitelji*, Zagreb: Mozaik knjiga

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	3. Brott, A. A. (1998), *Kako biti tata*, Zagreb: Mozaik knjiga 4. Ginott, Haim G. (2005), *Između roditelja i djeteta*, Zagreb: Ostvarenje 5. Rangelov-Jusović, R. (2007), *Od saradnje ka partnerstvu - Kako izgraditi partnerske odnose između vrtića, škole i porodice*, Priručnik za odgajatelje i nastavnike, Sarajevo: COI Step By Step 6. Draganović, S. i Šeta, Đ. (2012), *I otac odgaja*, Sarajevo: Dobra knjiga 7. Tufekčić, A. (2012), *Osnove etnopedagogije,* Sarajevo: Dobra knjiga 8. Zuković, S. (2012), *Porodica kao sistem-funkcionalnost i resursi osnaživanja*, Novi Sad: Pedagoško društvo Vojvodine 9. Alić, A. (2012), *Struktura i dinamika obiteljske kulture*, Sarajevo: CNS

Šifra predmeta: FIL PED 216	Naziv predmeta: Opća povijest pedagogije i školstva		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar: IV**	**Broj ECTS bodova: 5**
Status: O		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 2 Vježbe 2	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente s nastankom pismenosti, začecima školstva, odgoja i obrazovanja; predstaviti istaknute znanstvenike, pedagoge od najstarijeg doba (stare civilizacije) do naših dana. Prikazati brojna, raznolika stajališta, ideje, škole, reformske pokrete, kao i društvene, socijalne i kulturne uvjete u kojima se razvijala pedagogija, stvarana pedagoška djela, te predstaviti čuvene pedagoge. Upoznati studente s bogatom svjetskom baštinom s područja školstva i pedagogije.
Tematske jedinice:	• Opći pregled razvoja odgoja i obrazovanja (pismenost u prvim civilizacijama; • odgoj i obrazovanje u grčkima polisima (Sparta i Atena); • odgoj i obrazovanje u Rimu; • obrazovna ideja i praksa srednjeg vijeka; • ideje humanizma i renesanse; • istaknuti pedagozi i njihova djela; obrazovne ideje u novom vijeku) • Odgoj i obrazovanje u 19.stoljeću; • glavni reformni pokreti u 20. stoljeću u Europi i USA
Ishodi učenja:	Nakon izvršavanja programom predviđenih obveza i položenog ispita, studenti će moći: -imenovati temeljne ideje o odgoju i obrazovanju kroz različite vremenske epohe - klasificirati povijesna razdoblja -objasniti utjecaj kulturnih, gospodarskih, društveno-političkih prilika koje u pojedinim društvenim razdobljima utječu na razvoj odgoja i obrazovanja -analizirati različite pristupe školstvu kroz povijest - uspoređivati pedagoška postignuća -vrednovati odgojne stavove antičkih filozofa -razviti kritički odnos prema prošlosti i sadašnjosti.
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada, Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i

	rada na tekstu, demonstrativno-ilustrativna metoda (film)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra. Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: • Prisustvo i aktivnosti na predavanjima i vježbama podrazumijevaju kontinuirano praćenje rada studenata, evidentiranje aktivnog sudjelovanja na nastavi, izlaganja i rasprave. • U okviru kolegija za sve studente je predviđena aktivnost prezentacije odabrane teme i/ili kolokvij koji će se realizirati u okviru predavanja i radnih subota, za izvanredne studente. • Polusemestralni i završni ispiti obuhvaćat će sadržaje realizirane tijekom cijelog semestra.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Zaninović, M. (1988). *Opća povijest pedagogije.* Zagreb: Školska knjiga 2. Žlebnik, L. (1970). *Opća historija školstva i pedagoških ideja.* Beograd: Naučna knjiga 3. Zaninović, M. (1985). *Pedagoška hrestomatija.* Zagreb: Školska knjiga Dopunska: 1. Le Goff, J. (1982). *Intelektualci u srednjem vijeku.* Grafički zavod Hrvatske 2. Bohm, W. (2012*). Povijest pedagogije: od Platona do suvremenosti.* Sarajevo: FMC Svjetlo riječi 3. Kale, E. (1990). *Povijest civilizacija..* Zagreb: Školska knjiga 4. Rousseau, J.J. (1950). *Emil ili O odgoju.* Beograd: Znanje. 5. Locke, J. (1967). *Misli o odgoju.* Beograd : Zavod za izdavanje udžbenika 6. Pestalozzi, H. (1943). *Kako Gertruda uči svoju djecu.* Beograd 7. Dewey, J. (1935). *Škola i društvo.* Nova Gradiška: Štamparija Nikola Debač 8. Makarenko, A.S. (1947). *Pedagoška poema.* Beograd: Kultura 9. Kerschensteiner, G. (1939). *Teorija obrazovanja.* Beograd: Geca Kon

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL PED 272	Naziv predmeta: Školska pedagogija 2		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar: IV**	**Broj ECTS bodova:** 5
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	• Upoznati studente sa: ○ osnovnim pristupima organiziranju školskih sistema (nacionalni i internacionalni kontekst); ○ različitim kritičkim diskursima o školi kao instituciji; • Osposobiti studente za praćenje rasprava o reformi obrazovnih sistema i organiziranju školskog života u skladu sa zahtjevima razvoja pojedinca.		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	• Obrazovni sistem i njegove specifičnosti; • Reforma obrazovanja u kontekstu BiH; • Školski kurikulum i školska administracija; • Upravljanje i rukovođenje školom – školski menadžment; • Modeli rada alternativnih, slobodnih i eksperimentalnih škola; • Profesionalni razvoj nastavnika; • Praćenje i vrednovanje rada škole; • Škola i partnerstvo (sa roditeljima, javnim ustanovama, lokalnom zajednicom...)		
Ishodi učenja:	Nakon položenog ispita studenti će moći: • Samostalno interpretirati stručnu literature; • Koristiti stručnu terminologiju; • Pratiti razvoj suvremenih teorija škole; • Kritički valorizirati temeljne sadržaje školske pedagogije; • Izraditi plan i program rada školskog pedagoga; • Analizirati organizacijska pitanja škole, suradnju/partnerstvo škole i drugih faktora odgojno-obrazovnog rada; • Istražiti fenomene iz područja školske pedagogije.		
Metode izvođenja nastave:	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja, vježbi, seminara, radionica, samostalnog rada, terenskog rada, praktičnog rada.		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Prisustvo i aktivnost na nastavi Samostalni rad studenata Praktičan rad studenata Pismena provjera znanja (zot) Bodovni kriterij ocjene: • 10/A - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; • 9/B - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; • 8/C - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; • 7/D - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; • 6/E - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; • 5/F, FX - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Vrcelj, S. (2000). *Školska pedagogija*. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci. (odabrana poglavlja) 2. Marsh, C. (1994). *Kurikulum*. Educa: Zagreb. 3. Cindrić, I., Miljković, D. i Strugar, V. (2016). *Didaktika i kurikulum*. Zgreb: Učiteljski fakultet. 4. Mijatović, A. (ur.) i dr. (1999). *Osnove suvremene pedagogije*. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor. (odabrana poglavlja) 5. Kiryakou, C. (1995). *Temeljna nastavna umijeća*. Zagreb: Educa. (odabrana poglavlja) 6. Matijević, M. (2001). *Alternativne škole*. Zagreb: TIPEX. 7. Vrcelj, S. i Mušanović, M. (2001). *Prema pedagoškoj futurologiji (škola budućnosti)*. Rijeka: Hrvatski pedagoško – književni zbor. Dopunska: 1. Gudjons, H. (1994). *Pedagogija – temeljna znanja*. Zagreb: Educa 2. Glasser, W. (2005). *Kvalitetna škola*. Zagreb: Educa. 3. Stoll, L. i Fink, D (2000). *Mijenjajmo naše škole*. Zagreb: Educa. 4. Von Hentig, H. (1997). *Humana škola*. Zagreb: Educa. 5. Neill, A. S. (1988), *Slobodna deca Samerhila*, Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod. 6. Illich, I. (1972). *Dole škole*. Beograd: Duga.

[1] Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijece organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrduje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporucenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: FIL PED 221	Naziv predmeta: Pedagoška psihologija 1		
Ciklus: I	**Godina: II**	**Semestar: IV**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja: 2 Vježbe: 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje i razumijevanje temeljnih odrednica pedagoške psihologije kao naučne discipline.
Tematske jedinice:	Temeljni pojmovi učenja, predmet i metode pedagoške psihologije, uvjeti učenja i racionalna organizacija učenja, doprinos pedagoške psihologije drugim naučnim disciplinama i aplikabilnost u realnom školskom i životnom okružju.
Ishodi učenja:	Znanje: Nakon odslušanog semestra studenti će biti sposobni i spremni pojedinačno i u grupi definirati i analizirati osnovne principe racionalne organizacije učenja. Vještine: Student će biti u stanju samostalno i timski primijeniti postupke racionalne organizacije učenja, Kompetencije: Po završetku semestra student će imati razvijene analitičke, praktične i kreativne kompetencije , osobito – jasno psihologijsko i psihološko identificiranje pedagoških izazova u školi , reprezentiranje i organiziranje informacija, redefiniranje problema, formuliranje jasnih strategija u rješavanju praktičnih pedagoških problema, raspodjelu ličnih i kolektivnih resursa, nadgledanje i evaluaciju; orijentiranost na etiku i vrijednost psihologije u pedagogiji , naročito ulogu školskih pedagoginja/pedagoga u promicanju univerzalnih ljudskih vrijednosti te istrajavanje u ostvarivanju realno koncipiranih ciljeva i zadataka temeljeno na

	unutrašnjoj motivaciji, nezavisnosti i otvorenosti za timski rad ,nova iskustva i cjeloživotno učenje.
Metode izvođenja nastave:	Frontalni i grupni rad
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	

R. br.	Elementi praćenja	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost	10
2.	Prvi parcijalni ispit	40
3.	Drugi parcijalni ispit	40
4.	Prezentacija	10
100%		

Literatura[2]:	Obavezna: 1. Grgin, T. (1997.) **Edukacijska psihologija.** Jastebarsko: Naklada Slap; 2. Zarevski, P. (1995.) **Psihologija pamćenja i učenja**. Jastebarsko: Naklada Slap 3. Pušina, A. (2014). **Stil u psihologiji: Teorije i istraživanja**, Sarajevo: e-Publishing, Filozofski fakultet. 4. Stojaković, P. (2002). **Psihologija za nastavnike**, Banja Luka: Media centar
	Dodatna 1.Andrilović, V.(2001). Samostalno učenje. Jastebarsko: Naklada Slap. 2.Andrilović, V.(1991.) Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja. Zagreb: Školska knjiga; 3.Andrilović, V.(1976). Kako odrastao čovjek uči. Zagreb:Školska knjiga. 4.Buzan, T.(2001). Savršeno pamćenje.Beograd: Finesa. 5.Buzan, T.(2001). Koristite obe hemisfere mozga. Beograd:Finesa. 6.Buzan, T.(2001). Biti genijalac. Zagreb: Veble commerce. 7.Buzan, T.(1999). Koristite svoju glavu.Zagreb: Izvori. 8.Buzan, T.(1999). Mape uma. Beograd:Finesa 9.Dryden, G.,Vos, J.(2001). Revolucija u učenju. Zagreb:Educa. 10.Gardner, H. i ostali. (1999). Inteligencija : različita gledišta. Jastebarsko: Naklada Slap.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	11.Woolfolk, A.(2004). Educational Psychology-9th ed. Boston: Allyn and Bacon.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Šifra predmeta: FIL PED 276	Naziv predmeta: Obrazovanje odraslih		
Ciklus: I	Godina: II	Semestar: IV	Broj ECTS bodova: 5
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i suradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet :**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa osnovnim područjima obrazovanja odraslih, razumijevanje značaja obrazovanja odraslih na osobnoj i društvenoj razini te njegovog nastanka iz ideje „bosonogog pedagoga“ i „pedagogije potlačenih“. Razvoj vještine komparacije pedagoških i andragoških fenomena unutar edukacijskih znanosti, te vježbanje kritičkog pristupa andragoškim praktičnim i teorijskim problemima
Tematske jedinice:	Andragoški teorijski koncepti i praksiologija obrazovanja odraslih. Obrazovnih područja kao posebna polja andragoške djelatnosti. Kompenzacijsko obrazovanje i suvremena nepismenost. Obrazovanje za život u obitelji. Obrazovanja za profesionalni rast i razvoj. Obrazovanje za slobodno vrijeme. Medijska pismenost i kritičko mišljenje u zrelom dobu. Organiziranje andragoškog ciklusa i učenja odraslih. Kompetencije za andragoški rad. Andragoške didaktike. Metodološki okviri u istraživanju obrazovanja odraslih.
Ishodi učenja:	Znanje: znati operacionalizirati pet različitih područja andragoške praktične djelatnosti, ovladati barem jednom listom kompetencija relevantnih za andragoški rad Vještine: samostalno tragati za izvorima informacija, te pokazati inicijativu i odgovornost za aktivnu informiranost o aktualnom publiciranju andragoških tema u BiH Kompetencije: razviti samopouzdanje, primijeniti teoriju o općeljudskim potrebama u kreiranju andragoškog ciklusa, uočiti uzročno-posljedični odnos između društvenih promjena i profesionalizacije andragoškog poziva
Metode izvođenja nastave:	Metoda akademskog predavanja, metoda razgovora I diskusije prema različitim modelima (cikličnom, zvijezda-modelu, konsekutivnom), metoda demonstracije I ilustracije, netradicionalne metode u obrazovanju odraslih

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Test znanja objektivnog tipa, usmeni ispit za poboljšanje skora, samostalno izlaganje studenta na principu dobrovoljnosti (voljna aktivnost polaznika) Elementi praćenja: • Prisustvo I prisutnost studenta u nastavi – 15 • Polusemestralni ispit – 35 • Završni ispit – 50 • Ukupni broj bodova – 100 Ocjenjivanje: • Minimalni broj bodova za svaki element – 50% • Minimalni broj bodova za prolaznost – 55% • Skala ocjenjivanja o 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama,95-100 bodova; o 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, 85-94 boda; o 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, 75-84 boda; o 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, 65-74 boda; o 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, 55-64 boda; o 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: • Avdagić, E.(2016), *Menadžment modeli u organizacijama za obrazovanje odraslih, Sarajevo*: DVV International (Ured u BiH) • Čulo, Klapan, Matijević, Žiljak (ur.) (2009), Međunarodne organizacije o obrazovanju odraslih, Zagreb: Agencija za obrazovanje odraslih • Despotović, M. (1997), *Znanje i kritičko mišljenje u odraslom dobu*, Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju • Kulić, R. & Despotović, M. (2005), *Uvod u andragogiju*, Zenica: Dom štampe • Kušić, S., Vrcelj, S., Zovko, A. (2016), *Didaktičke odrednice obrazovanja andragoga – komparativni pristup,* Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci • Matijević, M. i Žiljak, T. (2011), *Andragoška profesija i kompetencije stručnjaka u obrazovanju odraslih: Zbornik radova 5. Međunarodne konferencije stručnjaka u obrazovanju odraslih,* Zagreb:Agencija za strukovno

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	obrazovanje i obrazovanje odraslih & Hrvatsko andragoško društvo • Mavrak, M. (2018), *Andragoški priručnik – Program socijalizacije s pravom*, Sarajevo: PHinternational (modul 3-4) • Müller W. & Wiegmann S. (2000), *Netradicionalne metode u obrazovanju odraslih*, Zagreb: Hrvatska zajednica pučkih otvorenih sveučilišta • Pastuović, N. (1999), *Edukologija – integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog obrazovanja i odgoja*, Zagreb: Znamen • Pejatović, A. & Orlović Lovren, V., (2014), Zaposelnost i obrazovanje posle pedesete, Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu i Društvo andragoga Srbije Dopunska: • *Obrazovanje odraslih* (2014-2017), Časopis za obrazovanje odraslih i kulturu – Bosna i Hercegovina, Sarajevo: JU Centar za kulturu Kantona Sarajevo, OJ Bosanski kulturni centar Sarajevo i DVV Interantional – Ured za Bosnu i Hercegovinu *http://www.dvv-international.ba/materials/journal-adult-education/*

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: FIL PED 305	**Naziv predmeta:** Specijalna pedagogija 5 (Studijski program: Specijalna pedagogija)		
Ciklus: I	**Godina: III**	**Semestar: V**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: OBAVEZNI PREDMET		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja: 2 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa odgojno-obrazovnim strategijama u radu djece s teškoćama u razvoju, sa načinima kreiranja poticajnog okruženja, te primjena tehnika za razvijanje empatijskih vještina.		
Tematske jedinice:	• Specifičnosti procesa učenja i podučavanja u radu sa djecom s teškoćama u razvoju • Razvijenost pojedinih metodika nastavnog rada s djecom s teškoćama u razvoju • Postupci odgojnog rada. • Recipročna pomoć i vršnjačko učenje. • Strategije za kreiranje inkluzivne prakse i primjerenog odgojno-obrazovnog rada.		
Ishodi učenja:	Znanje: • Objasniti specifičnosti teškoća u razvoju: intelektualne teškoće, autistični spektar, senzorne teškoće, govorne teškoće, tjelesni invaliditet i hronične bolesti. • Opisati karakteristike djece s teškoćama u razvoju • Navesti principe rada u inkluzivnom odjeljenju Vještine: • Kreirati prijedloge za razvoj i unapređenje inkluzivnog odgoja i obrazovanja • Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s teškoćama u razvoju • Osmisliti IPP, nastavni listić, nastavnu pripremu u skladu sa karakteristikma učenika • Primijeniti tehnike vršnjačkog učenja i recipročne pomoći Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti: • Argumentirati za inkluzivni odgoj i obrazovanje • Djelovati u cilju primjene vršnjačke podrške i učenja		

Metode izvođenja nastave:	Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kroz: praktične/istraživačke radove, pojmovnik, portfolij, kviz, prezentacije, kolokviji, posjete ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Abdulović, A. i dr. (2013); Svi pripadamo podrška inkluzivnoj školskoj praksi; Sarajevo: Udruženje Život s Down sindromom 2. Bouillet, D. (2010); Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja; Zagreb: Školska knjiga 3. Ivasović, V; Habel, V. i Ratkajec, S. (20ll); Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama; Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje "Slava RaSkaj" 4. Kostelnik, J. M; Onaga, E; Rohde, B. i Whiren, A. (2004); Djeca s posebnim potrebama; Zagreb: Educa 5. Lazor, M; Marković, S. i Nikolić, S. (2008); Priručnik za rad sa decom sa smetnjama u razvoju; Novi Sad: Novo sadski humanitarni centar 6. Zrilić, S. (2003), Djeca sa posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole: priručnik za roditelje, odgojitelje i učitelje, Zadar: Impresum Dopunska: 1. Stručni časopisi 2. Materijali sa nastave

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL PED 343	Naziv predmeta: Pedagoška psihologija 2		
Ciklus: I	**Godina: III**	**Semestar: V**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja: 2 Vježbe: 3	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje i razumijevanje procesa učenja temeljem različitih teorijskih pristupa učenju i psiholoških determinanti ličnosti.
Tematske jedinice:	O teorijama, oblicima i mehanizmima učenja; motivaciji i školskom učenju; teorijama transfera u učenju; učenicima teškoćama i nadarenim i učenju; učenju i zrelosti za polazak u školu.
Ishodi učenja:	Znanje: Nakon odslušanog semestra studenti će biti sposobni i spremni pojedinačno i u grupi definirati i analizirati osnovne mehanizme učenja, postupke za porocjenu spremnosti za školu te postupke prilagodbe sadržaja za učenike sa teškoćama i nadarene. Vještine: Student će biti u stanju samostalno i timski primijeniti postupke procjene spremnosti za polazak u školu. Kompetencije: Po završetku semestra student će imati razvijene analitičke, praktične i kreativne kompetencije , osobito – jasno psihologijsko i psihološko identificiranje pedagoških izazova u školi , reprezentiranje i organiziranje informacija, redefiniranje problema, formuliranje jasnih strategija u rješavanju praktičnih pedagoških problema, raspodjelu ličnih i kolektivnih resursa, nadgledanje i evaluaciju; orijentiranost na etiku i vrijednost psihologije u pedagogiji , naročito ulogu školskih pedagoginja/pedagoga u promicanju univerzalnih ljudskih vrijednosti te istrajavanje u ostvarivanju realno koncipiranih ciljeva i zadataka temeljeno na unutrašnjoj motivaciji, nezavisnosti i otvorenosti za timski rad ,nova iskustva i cjeloživotno učenje.

Metode izvođenja nastave:	Frontalni i grupni rad
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	

R. br.	Elementi praćenja	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost	10
2.	Prvi parcijalni ispit	40
3.	Drugi parcijalni ispit	40
4.	Prezentacija	10
100%		

Literatura[2]:	Obavezna: 1. Grgin, T. (1997.) Edukacijska psihologija. Jastebarsko: Naklada Slap; 2. Zarevski, P. (1995.) Psihologija pamćenja i učenja. Jastebarsko: Naklada Slap 3. Pušina, A. (2014). Stil u psihologiji: Teorije i istraživanja, Sarajevo: e-Publishing, Filozofski fakultet. 4. Stojaković, P. (2002). Psihologija za nastavnike, Banja Luka: Media centar 5. vizek – Vidović, V, i drugi (2014). Psihologija obrazovanja, Zagreb: IEP-VERN
	Dodatna 1.Andrilović, V.(2001). Samostalno učenje. Jastebarsko: Naklada Slap. 2.Andrilović, V.(1991.) Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja. Zagreb: Školska knjiga; 3.Andrilović, V.(1976). Kako odrastao čovjek uči. Zagreb:Školska knjiga. 4.Buzan, T.(2001). Savršeno pamćenje. Beograd: Finesa. 5.Buzan, T.(2001). Koristite obe hemisfere mozga. Beograd:Finesa. 6.Buzan, T.(2001). Biti genijalac. Zagreb: Veble commerce. 7.Buzan, T.(1999). Koristite svoju glavu.Zagreb: Izvori. 8.Buzan, T.(1999). Mape uma. Beograd:Finesa 9.Dryden, G.,Vos, J.(2001). Revolucija u učenju. Zagreb:Educa. 10.Gardner, H. i ostali. (1999). Inteligencija : različita gledišta. Jastebarsko: Naklada Slap.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	11.Woolfolk, A.(2004). Educational Psychology-9th ed. Boston: Allyn and Bacon.

Šifra predmeta: FIL PED 345	Naziv predmeta: Uvod u pedagogijska istraživanja		
Ciklus: I	**Godina: III**	**Semestar: V**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja: 2 Vježbe: 3	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	• Razviti temeljnu metodološku pismenost studenata; • Upoznati studente s osnovnim metodama i tehnikama prikupljanja, sređivanja i prezentiranja podataka. • Osposobiti studente za početnu samostalnu i uspješnu provedbu znanstveno-istraživačkog rada, korištenje znanstvene literature i rezultata istraživanja tokom studija i u budućem radu; • Osposobiti studente za samostalno pisanje stručnog i znanstvenog rada.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	• Uvod u opću metodologiju znanstvenog istraživanja - osnovna pojmovna određenja; • Društvo i znanost; • Karakteristike i problemi znanstvene spoznaje; • Granice i mogućnosti pedagoških istraživanja; • Izvori za izbor problema istraživanja; • Vrste i metode pedagoških istraživanja; • Karakteristike dobrog stručnog i znanstvenog rada; • Idejni projekat istraživanja.
Ishodi učenja:	Nakon položenog ispita studenti će moći: • objasniti temeljne metodološke pojmove i paradigme u istraživanju pojava u odgoju i obrazovanju; • prosuditi potrebu interdisciplinarnog i transdisciplinarnog pristupa pri istraživanju pedagogijskih pojava; • razlikovati vrste istraživanja; • objasniti karakteristike znanstvene spoznaje • samostalno izraditi idejni projekat istraživanja na osnovu odabranog problema
Metode izvođenja nastave:	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja, vježbi, seminara, radionica, samostalnog rada, terenskog rada, praktičnog rada.

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Prisustvo i aktivnost na nastavi Samostalni rad studenata Praktični rad Pismena provjera znanja (zot) Bodovni kriterij ocjene: • 10/A - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; • 9/B - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; • 8/C - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; • 7/D - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; • 6/E - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; • 5/F, FX - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Milas, G. (2005). *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima.* Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja) 2. Mužić, V. (2004.). *Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja.* Zagreb: Educa. 3. Good, C. V. i Scates, D.E. (1967). *Metode istraživanja u pedagogiji, psihologiji i sociologiji,* Rijeka: Otokar Keršovani. (odabrana poglavlja) 4. Matijević, M.; Mužić, V. i Jokić, M. (2003.). *Istraživati i objavljivati–elementi metodološke pismenosti u pedagogiji.* Zagreb: HPKZ. 5. Koller-Trbović, N., Žižak, A. (2008). *Kvalitativni pristup u društvenim znanostima.* Zagreb: ERF – odabrana poglavlja Dopunska: 6. Banđur, V. i Potkonjak, N. (1999), *Metodologija pedagogije,* Beograd: Savez pedagoških društava Jugoslavije 7. Fajgelj, S. (2004). *Metode istraživanja ponašanja,* Beograd: Centar za primenjenu psihologiju. 8. Gačić, M. (2001). *Pisanje i objavljivanje znanstvenih i stručnih radova.* Zagreb:

[1] Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijece organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrduje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporucenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Šifra predmeta: FIL PED 311	Naziv predmeta: DIDAKTIKA 1		
Ciklus: I	Godina: 3	Semestar: V	Broj ECTS bodova: 6
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 5 Predavanja: 2 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija je proučavanje i istraživanje fundamentalnih problema didaktičke teorije i odgojno-obrazovne prakse; upoznavanje studenata sa suvremenim tokovima i dostignućima u didaktičkoj teoriji i nastavnoj praksi; omogućavanje razumijevanja didaktičkih spoznaja, te osposobljavanje za kompetentno sudjelovanje u rješavanju teorijskih i praktičnih problema iz ove oblasti.		
Tematske jedinice:	U okviru nastavnog kolegija *Didaktika 1* studenti će biti upoznati s predmetom, značajem i različitim određenjima didaktike kao znanstvene discipline, te njenom osnovnom terminologijom. Nudi se uvid u historijski razvoj didaktičke misli, te upoznaje s raznovrsnim teorijskim pristupima didaktičkim problemima. Studentima će biti ponuđeni sadržaji o didaktičkim teorijama, karakteristikama nastavnih sistema, faktorima nastavnog procesa i njihovom međusobnom djelovanju.		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita student će moći: 1. definirati osnovne didaktičke pojmove, 2. usporediti karakteristike različitih razdoblja u kontekstu historijskog razvoja didaktičke misli, 3. objasniti faktore nastavnog procesa, 4. razlikovati nastavne sisteme, 5. analizirati položaj učenika u nastavnom procesu, 6. povezati karakteristike nastavnika i kvalitetu nastavnog procesa, 7. kritički raspravljati o didaktičkim teorijama, 8. kreirati prijedloge optimalne realizacije nastavnog procesa na temelju praćenja i istraživanja didaktičkih pitanja u neposrednoj nastavnoj praksi.		

Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe realiziraju se u skladu s prirodom sadržaja poučavanja i učenja. Nastavni sadržaj realizira se kroz kombinaciju frontalnog, grupnog, individualnog i individualiziranog oblika rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (realizaciju aktivnosti i posjeta u osnovnim i srednjim školama) i RWCT tehnike aktivnog učenja. S obzirom na prirodu sadržaja i specifičnost nastavnog predmeta, individualni i praktični rad studenata su najčešći načini realizacije nastavnog procesa na vježbama u ovom semestru.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi (izlaganja, pripeme za aktivno učešće na nastavi, rasprave i sl.), prezentacija, pojmovnik, kolokvij, samostalni praktični zadatak, polusemestralni ispit i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Muminović, H. (2013), *Osnovi didaktike*, Sarajevo: DES 2. Vilotijević, M. (1999), *Didaktika 1 2 3*, Beograd 3. Jelavić, F. (1998), *Didaktika*, Jastrebarsko: Naklada Slap 4. Filipović, N. (1981. ili 1988.), *Didaktika 1*, Sarajevo: Svjetlost Dopunska: 1. Mušanović, M. (2012), *Konstruktivistička teorija i obrazovni proces* 2. Kupper, H. i Mischke, W. (2008), *Uvod u opću didaktiku*, Zagreb: Educa 3. Gojkov, G. (2008), *Didaktika darovitih*, Vršac, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje; Internet izvor: http://www.uskolavrsac.edu.rs/KnjigeGG/G%20Gojkov%20Didaktika%20darovitih%20r.pdf 4. Gojkov, G. (1995), *Kognitivni stil u didaktici*, Vršac: Sloboda

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	5. Kiryacou, C. (1995), *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb: Educa 6. Klafki, W. i drugi (1994), *Didaktičke teorije*, Zagreb: Educa 7. Marsh, J. C. (1994), *Kurikulum*, Zagreb: Educa 8. Mail, A. (1966), *Kreativnost u nastavi*, Sarajevo: Svjetlost

Šifra predmeta: FIL PED 306	Naziv predmeta: Specijalna pedagogija 6 (Studijski program: Specijalna pedagogija)		
Ciklus: I	Godina: III	Semestar: VI	Broj ECTS bodova: 4
Status: obavezni predmet		Ukupan broj sati: 3 Predavanja: 1 Vježbe: 2	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osposobiti studente za primjenu različitih strategija (metoda, oblika, materijala, sredstava, itd.) u odgoino-obrazovnom radu sa djecom.
Tematske jedinice:	• Specifičnosti odgojno-obrazovnih metoda i tehnika u radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja • Različiti pristupi u organizaciji sadržaja u radu sa djecom s ADHD-om • Različiti postupci i tehnike praćenja i ocjenjivanja rada djece s specifičnim teškoćama učenja • Odgojne strategije u radu sa djecom koja su nadarena
Ishodi učenja:	Znanje: • Objasniti specifičnosti: neprihvatljivih oblika ponašanja, ADHD-a teškoća u učenju i nadarenosti. • Opisati karakteristike djece s ADHD-om, • Opisati karakteristike djece s teškoćama u učenju • Opisati karakteristike djece koja su nadarena • Navesti principe rada u inkluzivnom odjeljenju Vještine: • Kreirati prijedloge za razvoj i unapređenje inkluzivnog odgoja i obrazovanja • Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja, ADHD-om i teškoćama u učenju i djecom koja su nadarena. • Osmisliti IPP, nastavni listić, nastavnu pripremu u skladu sa karakteristikama učenika Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti: • Argumentirati za inkluzivni odgoj i obrazovanje • Djelovati u cilju osiguranja ostvarivanja prava svakog djetata
Metode izvođenja nastave:	Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada.

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kroz: praktične/istraživačke radove, pojmovnik, portfolij, kviz, prezentacije, kolokviji, posjete ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: (Odabrana poglavlja): 1. Bašić, J. (2009); Teorije prevencije: prevencija poremećaja u ponašanju i rizičnih ponšanja djece i mladih; Zagreb: Školska knjiga 2. Cvetković Lay, J. i Sekulić Majurec, A. (1998); Darovito je, što ću s njim?; Zagreb: Alinea 3. Cvetkovic-Lay, J. (2002); Darovito je, što ću sa sobom?; Zagreb: Alinea 4. Ivasović, V; Habel, V. i Ratkajec, S. (2011); Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama; Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje "Slava Raskaj" 5. Jensen, E. (2004); Različiti mozgovi, različiti učenici; Zagreb: Educa 6. Kostelnik, J. M; Onaga, E; Rohde, B. i Whiren, A. (2004); Djeca s posebnim potrebama; Zagreb: Educa 7. Lazor, M; Marković, S. i Nikolić, S. (2008); Priručnik za rad sa djecom sa smetnjama u razvoju; Novi Sad: Novosadski humanitarni centar 8. Winkel, R. (1996); Djeca koiu ie teško odgajati, Zagreb: Educa Dopunska: 1. Abdulović, A. i dr. (2013); Svi pripadamo-podrška inkluzivnoj Školskoj praksi; Sarajevo: Udružnje život s Down sindromom 2. Adams, K. (2010); Probudite genija u vašem djetetu; Beograd: ESOTHERIA 3. Bouillet, D. (2010); Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja; Zagreb: Školska knjiga 4. Gargiulo, M. R. (2006); Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality; Thomson Wadsworth 5. Klarnmrodt, F. (2007); Prehrana i poremećaji u ponašanju; Zagreb: Planetopija 6. Mustać, V. i Vicic, M. (1996); Rad s učenicima s teskoćama u razvoju u osnovnoj školi: Priručnik za prosvjetne djelatnike; Zagreb: Školska knjiga 7. Stručni časopisi

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	8. Materijali sa nastave

Šifra predmeta: FIL PED 347	**Naziv predmeta:** Interkulturalni odgoj		
Ciklus: I	**Godina: III**	**Semestar: VI**	**Broj ECTS bodova:** 4
Status: OBAVEZNI PREDMET		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja: 1 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija jeste osvještavanje i razumijevanje temeljnih odrednica interkulturalnog odgoja usmjerenih na promicanje različitosti kao bogatstva, omogućavanje kvalitetnog obrazovanja za sve, te razumijevanje procesa transformacije društva prema stanju pravdnosti.		
Tematske jedinice:	• Temeljni pojmovi (multikulturalizam, interkulturalizam, cross – kultura, itd.) i međunarodni dokumenti, deklaracije i preporuke (UNESCO; Konvencija o pravima ljudi i djece, itd.) • Teorijska polazišta o intekulturalnom odgoju i obrazovanju • Različitost kao bogatstvo – srž interkulturalnog odgoja i obrazovanja • Stereotipi i predrasude/tolerancija i nenasilno rješavanje konflikta/ • Interkulturalna osjetljivost kao dio pedagoške kompetencije za rad u heterogenim grupama • Interkulturalne kompetencije nastavnika/stručnih saradnika • Interkulturalne dimenzije kurikuluma • Nastavne metode i oblici rada u interkulturalnom odgoju • Interkulturalno učenje kroz dramu		
Ishodi učenja:	• Prepoznati i definirati ključne pojmove. • Zapamtiti, objasniti i raspravljati o izdvojenim temama kolegija. • Razumijeti i argumentirati uloge nastavnika i pedagoga u kreiranju i spovođenju interkulturalnog odgoja i obrazovanja. • Ispitati i raspraviti o interkulturalnim problemima u obliku istraživačkog rada: referata. • Pripremiti i realizirati radionicu. • Razviti istraživačku radoznalost za izučavanjem pojedinih interkulturalnih problema.		
Metode izvođenja nastave:	Oblici: frontalni, grupni, rad u paru i individualni rad; Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda čitanja i rada na tekstu, metoda pisanja, metoda kooperativnog učenja;		
Metode provjere znanja sa	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi (izlaganja, pripreme za aktivno učešće na nastavi, rasprave i sl.), prezentacija, istraživački rad,		

strukturom ocjene[1]:	interkulturalno sanduče, kolokvij, polusemestralni i završni ispit, kao i dodatna aktivnost (prema interesu studenta).
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Mrnjaus, K, Rončević, N, Ivošević, L. (2013). */Inter/kulturalna dimenzija u odgoju i obrazovanju.* Rijeka: Filozofski fakultet. 2. Sablić, M. (2013). *Interkulturalizam u nastavi*, Zagreb: Nakladnik Ljevak. 3. Piršl, E. (2016). *Vodič za interkulturalno učenje*, Zagreb: Nakladnik Ljevak. Dopunska: 1. Bartulović, M, Kušević, B. (2016). *Što je interkulturalno obrazovanje? Priručnik za nastavnike i druge znatiželjnike.* Zagreb: Centar za mirovne studije. 2. Dijalog za budućnost; UN *Priručnik za sve one koji žele širiti mir i graditi društvo suradnje, poštovanja i tolerancije* (2018). Banja Luka: NVO „Genesis Project", 3. Grupa autora (2005). *T – Kit: Interkulturalno učenje.* Beograd. str: 9 – 42. 4. Grupa autora (2007). *Interkulturalno obrazovanje i razumevanje.* Beograd: Grupa MOST. str: 3 – 17. 5. Grupa autora (n.d). *Vodič za nastavnike: Modul »Interkulturalizam«,* Obrazovni centar za demokraciju i ljudska prava CIVITAS; Sarajevo, str: 3 – 39. 6. Kalogjera, G. (2017). *Makedonska kultura i civilizacija.* Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet, 7. Mrnjaus, K. (2018), *Kultura, vrijednosti i odgoj u Japanu*, Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet. 8. Piršl, E. (2007). Interkulturalna osjetljivost kao dio pedagoške kompetencije, U: V. Previšić, N. N. Šoljan, N. Hrvatić (ur). *Pedagogija – prema cjeloživotnom obrazovanju i društvu znanja.* Zagreb: Hrvatsko pedagogijsko društvo, str: 275-292. 9. Peko, A., i dr. (n.d). *Interkulturalno obrazovanje učitelja – što i kako poučavati?,* preuzeto: https://bib.irb.hr/datoteka/412567.398878.Interkulturalno obrazovanje ucitelja - sto i kako poucavati.pdf. 10. Brander, P. i dr. (2005). *Obrazovni priručnik »Svi različiti, svi jednaki«: Ideje, sredstva, metode i aktivnosti za neformalno interkulturalno obrazovanje sa mladima i odraslima.* Podgorica: Centar za građansko obrazovanje. 11. *Ne prelazi ulicom bez traga – ka interkulturalnosti* (2009). Grupa 484, Beograd. 12. *Priručnik za interkulturalno učenje kroz dramu* (2012). Beograd: Ideal. 13. Puhalo, S.(2013) Kako *opažamo druge etničke grupe* i *njihove članove*: socijalna percepcija i *etnička* pripadnost kod srednjoškolaca u Bosni i Hercegovini, Sarajevo: Friedrich-Ebert-Stiftung. 14. Rosenberg, M. (2006). *Nenasilna komunikacija: Jezik života.* Osijek: Centar za mir, nenasilje i ljudska prava. 15. Grupa MOST (2007). *Vodič za unapređenje interkulturalnog obrazovanja.* Beograd: Fond otvoreno društvo. 16. Vranješević, J. i dr. (2006). *Za razliku bogatije – priručnik za interkulturalizam.* Beograd: Centar za prava deteta.

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: FIL PED 348	Naziv predmeta: Socijalna pedagogija		
Ciklus: I	Godina: III	Semestar: VI	Broj ECTS bodova: 4
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 3 Predavanja: 1 Vježbe: 2	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Proučavanje socijalnog konteksta odgoja te razumijevanje društvene uvjetovanosti pedagoških pojava i problema u ponašanju.
Tematske jedinice:	• Razvoj socijalne pedagogije • Teorije socijalne pedagogije/Etiološke teorije problema u ponašanju • Zlostavljanje i zapuštanje djece kao fenomen maltretiranja • Nenasilni odgoj djece • Hraniteljstvo – razvijanje potencijala djeteta u porodičnom okruženju„Vjeverice u obitelji medvjeda“ • Vršnjački odnosi i nasilje među vršnjacima • Važni faktori rizika i zaštite u vršnjačkom nasilju • Problemi u ponašanju djece – rano prepoznavanje i prevencija
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog kolegija student će moći: • Razumjeti temeljna znanja o socijalnoj pedagogiji kao naučnoj disciplini. • Razumjeti i objasniti uticaj socijalnog okruženja na životne šanse pojedinca kroz faktore rizika i zaštite. • Analizirati i objasniti efekte izloženosti različitim roditeljskim ponašanjima i rizičnim odnosima u porodici. • Svjesnost i senzibiliziranost za pedagoški odnos: ja vrijedim – ti vrijediš, kroz implikacije na nepoželjan odnos prema djeci (posebno rane dobi).
Metode izvođenja nastave:	U nastavnom procesu kombinirat će se različite metode i oblici rada u skladu sa sadržajem kolegija.

	Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda kooperativnog učenja, itd. Oblici: frontalni, grupni, rad u paru, individualni rad i individualizirani.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka nastave. Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: redovnim dolaskom i aktivnim učešćem u nastavi, izvršavanjem predviđenih aktivnosti u planiranim vremenskim okvirima te pristupanjem redovnim ispitnim terminima.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Bouillet, D. i Uzelac S. (2007). *Osnove socijalne pedagogije*. Zagreb: Školska knjiga. 2. Bilić, V. (2018). *Nove perspektive, izazovi i pristupi nasilju među vršnjacima.* Zagreb: Obrazovni izazovi i Učiteljski fakultet u Zagrebu. 3. Brajša Žganec, A. Keresteš, G., Kuterovac Jagodić, G. (ur.) (2005) *Udomiteljstvo: skrb o djeci izvan vlastite obitelji: priručnik za edukaciju stručnjaka,* Zagreb: Udruga za inicijative u socijalnoj politici. 4. Kneževič-Florić, O. (2007). *Osnove socijalne pedagogije,* Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine. 5. Pećnik, N. (2006). *Međugeneracijski prijenos zlostavljanja djece*. Jastrebarsko: Naklada Slap. Dopunska: 1. Bilić, V. i Bašić, S. (2016). *Odnosi u školi: prilozi za pedagogiju odnosa*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 2. Bilić, V. i Zloković, J. (2004). *Fenomen maltretiranja djece: prepoznavanje i oblici pomoći obitelji i školi.* Zagreb: Naklada Ljevak. 3. Cooper, S. (2009). *Braniti se riječima: kako poučiti djecu umijeću verbalne samoobrane*. Buševac: Ostvarenje. 4. Daly, M. (2008). *Roditeljstvo u suvremenoj Europi.* Zagreb: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti 5. Olweus, D. (1998). *Nasilje među djecom u školi*. Zagreb: Školska knjiga.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	6. Zloković, J. (2014). *Obiteljski diskurs u kontekstu nasilja maloljetne djece nad roditeljima*. Rijeka: Filozofski fakultet.

Šifra predmeta: FIL PED 312	Naziv predmeta: DIDAKTIKA 2		
Ciklus: I	Godina: 3	Semestar: VI	Broj ECTS bodova: 6
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 5 Predavanja: 2 Seminar: 1 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija je proučavanje i istaživanje fundamentalnih problema didaktičke teorije i odgojno-obrazovne prakse. Osnovni zadaci su: temeljito ovladavanje fundamentalnim sadržajima didaktike, osposobljavanje za uočavanje i procjenjivanje didaktičkih problema, ovladavanje metodama i oblicima nastavnog rada, osposobljavanje za čitanje znanstvenih i stručnih tekstova, kontinuirano praćenje didaktičke teorije, istraživanje didaktičkih problema i primjena rezultata istraživanja u neposrednoj nastavnoj praksi.		
Tematske jedinice:	U okviru nastavnog kolegija *Didaktika 2*, a nakon odslušanih sadržaja iz nastavnog kolegija *Didaktika 1*, studenti će biti upoznati sa sadržajima iz oblasti zakonitosti u didaktici, pricipima i pravilima u nastavi; planiranja i programiranja u nastavi; organizacije i realizacije procesa učenja i podučavanja; metoda nastavnog rada, te sadržaja medijske didaktike, nastavnih sredstava i nastavnih pomagala. Studenti će biti upoznati i sa specifičnostima procesa vrednovanje nastavnog rada, temeljnim nastavnimumijećima, te metodologijom didaktičkih istraživanja.		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita student će moći: 1. definirati osnovne didaktičke pojmove 2. usporediti karakteristike različitih oblika nastavnog rada 3. demonstrirati upotrebu nastavnih metoda u konkretnim nastavnim situacijama 4. argumentirano primijeniti različita nastavna sredstava i pomagala		

	5. kreirati algoritam korištenja udžbenika 6. pripemiti materijal za procjenu učeničkog postignuća 7. kreirati prijedloge optimalne realizacije nastavnog procesa na temelju praćenja i istraživanja didaktičkih pitanja u neposrednoj nastavnoj praksi
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe realiziraju se u skladu s prirodom sadržaja poučavanja i učenja. Nastavni sadržaj realizira se kroz kombinaciju frontalnog, grupnog, individualnog i individualiziranog oblika rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (realizaciju aktivnosti i posjeta u osnovnim i srednjim školama) uz primjenu kreativnih RWCT tehnika. S obzirom na prirodu sadržaja i specifičnost nastavnog predmeta, individualni i praktični rad studenata su najčešći načini realizacije nastavnog procesa na vježbama u ovom semestru.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi (izlaganja, pripeme za aktivno učešće na nastavi, rasprave i sl.), prezentacija, izvještaj o realiziranim posjetama, kolokvij, samostalni praktični zadatak, polusemestralni ispit i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Muminović, H. (2013). *Osnovi didaktike*. Sarajevo: DES 2. Filipović, N. (1981 ili 1988). *Didaktika 1*. Sarajevo: Svjetlost 3. Bognar, L. i Matijević, M. (2002). *Didaktika*. Zagreb: Školska knjiga 4. Vilotijević, M. (1999). *Didaktika 1 2 3*. Beograd. Dopunska: 1. Matijević, M. (ur) (2017). *Nastava i škola za net-generacije*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu 2. Desforges, C. (2001). *Uspješno učenje i poučavanje*. Educa: Zagreb

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	3. Jensen, E. (2003). *Super nastava (nastavna strategija za kvalitetnu školu i uspješno učenje).* Zagreb: Educa 4. Matijević, M. (2005). *Ocjenjivanje u osnovnoj školi.* Zagreb 5. Grgin, T. (1987). *Školska dokimologija.* Školska knjiga: Zagreb 6. Meyer, H . (2002). *Didaktika razredne kvake.* Zagreb: Educa. 7. Muminović, H. (2000). *Mogućnosti efikasnijeg učenja u nastavi.* Sarajevo: DES 8. Kiryacou, C. (1995). *Temeljna nastavna umijeća.* Zagreb: Educa 9. Časopisi i pedagoška periodika: *Учење и настава (izdavač: Beograd – KLETT društvo za razvoj obrazovanja)* *Dostupno on-line na:* *http://www.klettobrazovanje.org*

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **3**

Šifra predmeta: FIL PED 346	Naziv predmeta: Pedagoška statistika		
Ciklus: I	**Godina: 3**	**Semestar: VI**	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: OBAVEZNI		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja: 2 Vježbe: 2	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**:
Preduslov za upis:	
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa osnovnim statističkim pojmovima koji se koriste u istraživanjima i praktičnom radu. Stjecanje znanja i vještina neophodnih za deskripciju i analizu podataka, kao i za statističko zaključivanje.
Tematske jedinice:	U okviru ovog kolegija obrađuje se sljedeće gradivo: Korištenje statistike u pedagogiji. Statistika i naučni metod. Usporedba tzv. kliničkog i tzv. statističkog pristupa. Osnovni koncepti u statistici: varijable, skale mjerenja, deskriptivna i inferencijalna statistika. Tabelarno i grafičko prikazivanje rezultata. Mjere centralne tendencije: aritmetička sredina, centralna vrijednost, dominantna vrijednost. Mjere varijabiliteta: totalni raspon, indeks središnjeg raspršenja, varijanca, standardna devijacija, poluinterkvaritlno raspršenje. Izbor mjera centralne tendencije i varijabiliteta. Usporedba različitih oblika distribucije rezultata. Normalna distribucija. Z-vrijednosti i standardna normalna distribucija. Određivanje položaja rezultata u grupi: percentili i decili. Standardna pogreška aritmetičke sredine. Testiranje hipoteza. Provjeravanje razlika među aritmetičkim sredinama i proporcijama. Snaga statističkog testa
Ishodi učenja:	Znanje: Usvojena sljedeća znanja: mjesto i uloga statistike u pedagogiji i metodologijij naučnog istraživanja; osnovni koncepti u statistici; deskriptivna statistika; karakteristike distibucije podataka; osnove inferencijalne statistike. Vještine: uređivanja i tabelarnog i grafičkog prikazivanja podataka, izbor i određivanje mjera centralne tendencije i varijabiliteta; testiranje hipoteza sa jednim i dva uzorka; statističko zaključivanje. Kompetencije: Od studenta se očekuje samostalna primjena znanja i vještina deskriptive i osnova inferencijalne statistike
Metode izvođenja nastave:	Frontalni i grupni rad
Metode provjere znanja sa	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

strukturom ocjene[1]:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Učešće u istraživanju/Aktivnost	5	5
2.	Prvi parcijalni ispit	45	45
3.	Drugi parcijalni ispit	50	50
4.	Završni ispit		x*
	Ukupno: _____bodova		100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Učešćem u istraživanju
- Dva parcijalna ispita
- Završni ispit za studente koji ne završe obaveze na predmetu sa 15. sedmicom

Provjera znanja studenata bit će organizirana u 8. i u 15. sedmici tokom semestra. U osmoj sedmici student pristupa prvom parcijalnom ispitu; u 15. sedmici drugom parcijalnom ispitu. Sukladno Zakonu o visokom obrazovanju, prva parcijala obuhvaća gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice, dok će drugom parcijalom biti obuhvaćeno gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra.
Student na obje parcijale mora osvojiti minimalno 55%. Student koji je zadovoljio postavljeni kriterij, uz druge oblike aktivnosti tokom semestra, završio je svoje obaveze prema nastavnom predmetu. Nastavnik formira konačnu ocjenu na temelju svih elemenata ocjenjivanja.
Student koji nije prešao prag od 55 % na prvom parcijalnom ispitu, ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu i oba segmenta polaže u terminu predviđenom za Završnu provjeru znanja i/ili Popravni ispit. Na završnom ispitu može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima. Pri tome mu se uračunavaju i bodovi koje je prethodno kroz ostale aktivnosti prikupio tokom semestra.

Literatura[2]:

Obavezna:

- Petz, B. (2002). *Osnovne statističke metode za nematematičare*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Đapo, N., Đokić, R. (2012). *Statistika u psihologiji, priručnik za studente*. Sarajevo: e-Publishing, Filozofski fakultet.

Dopunska:

- Howell, D. C. (1997). *Statistical Methods for Psychology*. Belmont, CA: Wardsworth Publishing Company.

[1] Strukturabodovaibodovnikriterij za svakinastavni predmetutvrdujevijeceorganizacionejedinice prije pocetkastudijskegodine u kojoj se izvodinastavaiznastavnog predmeta u skladusaclanom 64. st.6 Zakona o visokomobrazovanjuKantona Sarajevo

[2] Senatvisokoškolskeustanovekaoustanoveodnosnovijece organizacionejedinicevisokoškolskeustanovekaojavne ustanove, utvrdujeobavezneipreporučeneudžbenikei priručnike, kaoidrugupreporucenuliteraturunaosnovukoje se pripremaipolažeispitposebnomodlukomkoju obaveznoobjavljujenasvojoj internet stranici prije početka studijskegodine u skladusačlanom 56. st 3. Zakona o visokomobrazovanjuKantona Sarajevo

	• Kolesarić, V., Petz, B. (2003). *Statistički rječnik*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Šifra predmeta: FIL PED 351	Naziv predmeta: Pedagoška antropologija		
Ciklus: I	**Godina: III**	**Semestar: VI**	**Broj ECTS bodova: 3**
Status: izborni predmet		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 2 Vježbe 2	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija jeste pružanje prilika za upoznavanje i razumijevanje antropoloških fenomena u odgoju i obrazovanju, te primjene antropoloških saznanja u rješavanju odgojno-obrazovnih problema.		
Tematske jedinice:	• Pojmovno određenje pedagoške antropologije • Antropološki fenomeni u odgoju i obrazovanju • Odgoj kao antropološka činjenica, sociokulturni korijeni odgoja i oblici učenja kulture • Temeljne/specifične metode, postupci i tehnike kvalitativnog istraživanja - etnografska metoda • „Internet kultura" i nove kulture učenja • Identitet – problemi određenja kulturnog, etničkog, religijskog i rodnog identiteta - uloga odgoja • Kultura škole: kriza autoriteta i sistema vrijednosti • Pohvale, zabrane i kazne u odgoju- kulturološka interpretacija • Narodne umotvorine, običaji i navike • Igre i igračke, pohvale, zabrane i kazne u odgoju - kulturološka interpretacija • Tradicionalna muzika i igra		
Ishodi učenja:	• Prepoznati i definirati ključne pojmove iz oblasti pedagoške antropologije. • Analizirati i tumačiti antropološke fenomene u odgoju i obrazovanju. • Zapamtiti, objasniti i raspravljati o izdvojenim temama kolegija. • Ispitati i raspraviti o određenom antropološkom problemu u obliku istraživačkog rada. • Prezentirati rezultate istraživačkog rada. • Razviti istraživačku radoznalost za izučavanjem pojedinih problema iz ove oblasti.		

Metode izvođenja nastave:	Oblici: frontalni, grupni, rad u paru i individualni rad; Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda čitanja i rada na tekstu, metoda pisanja, metoda kooperativnog učenja.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi (izlaganja, pripreme za aktivno učešće na nastavi, rasprave i sl.), prezentacija, istraživački rad, kolokvij, polusemestralni i završni ispit, kao i dodatna aktivnost (prema interesu studenta).
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Mranjus, K. Rončević, N. Ivošević, L. (2013). *[Inter]kulturalna dimenzija u odgoju i obrazovanju.* Rijeka : Filozofski fakultet 2. Pastuović, N. (2012). *Obrazovanje i razvoj : kako obrazovanje razvija ljude i mijenja društvo, a kako društvo djeluje na obrazovanje.* Zagreb: Institut za društvena istraživanja 3. Slatina, M. (2006). *Od individue do ličnosti - Uvođenje u teoriju konfluentnog obrazovanja.* Zenica. Dom štampe. Stranice iz knjige: 61-147. 4. Spajić-Vrkaš, V. (2008). "Pedagoški zanemaren div: Kultura odgojno-obrazovne ustanove kao čimbenik i mjerilo njene učinkovitosti". U: *Mirisi djetinjstva: Koncepcije, pristupi i programi predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj*. Makarska: Dječji vrtić Biokovsko zvonce. Str:44-54. 5. Tufekčić, A. (2012). *Osnovi etnopedagogije.* Sarajevo: Dobra knjiga. Str: 12-98. 6. Walter, F. (2012). *Zajedničke škole/različiti identiteti : nacionalno jedinstvo i kulturna razlika.* Beograd : Fabrika knjiga. Dopunska: 1. Bruner, J. (2000). *Kultura obrazovanja.* Zagreb: Educa. Stranice iz knjige: 57-76. 2. Canvez, P. (1999). *Odgojiti građanina.* Zagreb: Educa. 3. Chua, A. (2012). *Majka uspjeha: kako sam odgojila pobjednike.* Zagreb : Znanje. 4. Duran, M. (2001). *Dijete i igra.* Zagreb: Naklada Slap. 5. Mougniotte, A. (1995). *Odgajati za demokraciju.* Zagreb: Educa. 6. Monaghan, J, Just P. (2003). *Socijalna i kulturna antropologija.* Sarajevo: Šahinpašić. Stranice iz knjige: 13-52.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

7. Moore, J. D. (2002). *Uvod u antropologiju: Teorije i teoretičari kulture.* Zagreb: Jesenski i Turk. Stranice iz knjige: 9-83.
8. Shaw, R, Wood, S. (2009). *Epidemija popustljivog odgoja.* Zagreb: VBZ.
9. Skledar, N. (1998). *Osnovni oblici čovjekova duha i kulture: uvod u antropologiju (II dio).* Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo. Stranice iz knjige:19-62, 117-124.
10. Spajić-Vrkaš, V. (u suradnji s I. Elezović, I. Rukavina, M. Pažur, D. Vahtar, M. Ćehulić) (2015). *(Ne)moć građanskog odgoja i obrazovanja: Objedinjeno izvješće o učincima eksperimentalne provedbe Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja u 12 osnovnih i srednjih škola (2012.-2013).* Zagreb: Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, str. 67-78.
11. Spajić-Vrkaš, V. (2016). „Stavovi učenika i nastavnika o školskoj kulturi kao kontekstu provedbe i rezultatima provedbe građanskog odgoja i obrazovanja: kvantitativna analiza. U: Pažur, M. (ur.) (2016). *Rekonstrukcija građanskog odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj: koncept, institucije i prakse.* Zagreb: Mreža mladih Hrvatske, str. 77-122.
12. Spajić-Vrkaš, V.; Horvat, M. (2016). „Participativna demokracija, učenje za aktivno građanstvo i školska kultura". U: Kovačić, M. i Horvat, M. (ur.) *Od podanika do građana: Razvoj građanske kompetencije mladih.* Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu i GONG, str. 111-151 (samo poglavlje o školskoj kulturi i aktivnom građanstvu).
13. Subotić, Lj., Živančević-Sekeruš, I. (ur.) (2010). Susret kultura – zbornik radova (knjiga 1), Novi Sad, Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet.
14. Vederil, R. (2005). *Kolaps kulture.* Beograd: CLIO.
15. Živančević-Sekeruš, I. (ur.) (2013). Susret kultura – zbornik radova (knjiga 2), Novi Sad, Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Šifra predmeta: FIL PED 352	Naziv predmeta: PEDEUTOLOGIJA		
Ciklus: I	**Godina: III**	**Semestar: VI**	**Broj ECTS bodova: 3**
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija jeste upoznati studente pripadnike Net-generacije.		
Tematske jedinice:	U okviru ovog predmeta studenti će moći izučavati sljedeće teme: nauka o nastavniku, položaj i uloga nastavnika u evropskim i svjetskim obrazovnim politikama, dokimologija, nastavnik-faktor uspješnosti odgoja i obrazovanja, antropološka i humana svojstva ličnosti i ponašanja nastavnika, uloge i profesionalni zadaci nastavnika, ključne kompetencije nastavnika za rad u savremenim odgojno-obrazovnim prilikama, profesionalni razvoj nastavnika.		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita student će moći: • Definirati i objasniti ključne pojmove nastavnog predmeta. • Prepoznati i izdvojiti evropske i svjetske trendove u razvoju nastavničke profesije. • Prepoznati i analizirati uloge i profesionalne zadatke nastavnika. • Prepoznati i izdvojiti ključne kompetencije nastavnika. • Primijeniti znanja pri izradi istraživačkog rada. • Kritički promišljati o određenom problemu iz šire literature.		
Metode izvođenja nastave:	Oblici: frontalni, grupni, rad u paru i individualni rad; Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda čitanja i rada na tekstu, metoda pisanja, metoda kooperativnog učenja;		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi (izlaganja, pripreme za aktivno učešće na nastavi, rasprave i sl.), istraživački rad, kolokvij, polusemestralni i završni ispit, kao i dodatna aktivnost (prema interesu studenta).
Literatura[2]:	Obavezna: 1. OECD (2005). *Nastavnici su bitni: Kako privući, usavršavati i zadržavati efikasne nastavnike,* OECD. 2. Pastuović, N., (1999). *Edukologija: integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog obrazovanja i odgoja,* Zagreb: Znamen. 3. Pastuović, N. (2012). *Obrazovanje i razvoj : kako obrazovanje razvija ljude i mijenja društvo, a kako društvo djeluje na obrazovanje.* Zagreb: Institut za društvena istraživanja. 4. Stojaković, P. (2002). *Psihologija za nastavnike,* Banja Luka, Media Centar. 5. Strong, J. H. (2007). *Qualities of effective teachers,* ASCD, USA. 6. Strong, J. H., Tucker, P. D., Hindman, J. (2004). *Handbook for qualities of effective teachers,* ASCD, USA. 7. UNESCO. (2006). *Positive discipline in the inclusive, learning - friendly clasroom: a guide for teachers and teachers educators,* Bangkok. Dopunska: 1. Babić N. (2007). *Kompetencije i obrazovanje učitelja, Zbornik radova „Kompetencije i kompetentnost učitelja",* Osijek, str. 23-43. 2. Bilač, S. (2015). *Refleksivna praksa – čimbenik utjecaja na profesionalni razvoj, mijenjanje odgojno-obrazovne prakse i kvalitetu nastave.* U: Napredak, časopis za pedagogijsku teoriju i praksu, Br. 4, Vol. 156, str. 447-460. 3. Brajković, S., Marjanović, V. (2011). Mapa profesionalnog razvoja učitelja. U: *Dijete, škola, obitelj – časopis za odgoj i obrazovanje djece osnovnoškolske dobi namijenjen stručnjacima i roditeljima.* br. 28/29. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak. str. 32-34.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

4. Dedić Bukvić, E. (2019). Nastavnik - kompetentan i odgovoran profesionalac. U: *Priručnik za visokoškolsku nastavu.* Šušnjara, S. (ur). Sarajevo: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu.
5. Gordon, S.P, Maxey, S. (2000). *How to help beggining teachers succeed.* ASCD, USA.
6. Hebib, E. (2013). *Kako razvijati školu: razvojni i reformski procesi u oblasti školskog obrazovanja.* Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.
7. Karanac, R., Papić, Ž., M., Jašić, S. (2010). Profesionalni razvoj nastavnika u funkciji unapređivanja kvalitete obrazovno-vaspitnog procesa. U: *Naša škola: časopis za teoriju i praksu savremene škole i predškolstva.* Bijeljina: Pedagoški fakultet.
8. Krnjajić S., (2006). *Pretpostavke uspješne nastave,* Beograd: Institut za pedagoška istraživanja.
9. Krnjajić, S. (2007). *Pogled u razred,* Beograd: Institut za pedagoška istraživanja.
10. OECD (2001). *Definition and selection of Competencies: Teoretical and Conceptual Foundations (DeSeCo): Background Paper.*
11. Radulović, L. (2011). *Obrazovanje nastavnika za refleksivnu praksu.* Beograd: Filozofski fakultet u Beogradu.
12. Rangelov Jusović, R., Handžar, G. S. (2009). *Škola koja odgaja: Problemi u ponašanju – strategije prevencije i intervencije,* Sarajevo: Save the Children UK & Centar za obrazovne inicijative Step by Step.
13. Sahlberg, P. (2010). *The secret to Finland's success: Educating teachers,* Stanford Center for opportunity policy in Education – Research Briaf.
14. Strugar, V. (1999). Učitelj – temeljni nositelj sustava odgoja i obrazovanja. U: *Osnove suvremene pedagogije.* Mijatović, A. (ur). Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor.
15. Tankersley, D. i dr. (2011). *Teorija u praksi: Priručnik za profesionalni razvoj učitelja.* Sarajevo: Centar za obrazovne inicijative Step by Step.
16. Pilić, Š. (2008). *Knjiga o nastavnicima.* Split: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu.

Šifra predmeta: FIL PED 353	Naziv predmeta: Obrazovanje i socijalna isključenost		
Ciklus: I	**Godina: III**	**Semestar: VI**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	• Prezentirati studentima relevantna znanja o konceptu socijalne isključenosti te njegove rasprostranjenosti na nacionalnom, regionalnom /EU i globalnom nivou; • Upoznati studente sa sistemom ljuskih prava, posebno prava na obrazovanje • Predstaviti studentima ulogu obrazovanja u prevenciji i suzbijanju socijalnog isključivanja djece i mladih • Upoznati studente s uzrocima socijalnog isključivanja te shodno tome predstaviti pojedine skupine djece i mladih u riziku
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	• Teorijsko problematiziranje fenomena obrazovanje i socijalna isključenost: različiti diskursi socijalne isključenosti i obrazovanje, paradigme socijalne isključenosti i obrazovanje; • Praćenje i mjerenje socijalne isključenosti – indikatori u području obrazovanja; • Pedagoški aspekti socijalne inkluzije; • Uloga obrazovanja u preveniranju i suzbijanju socijalne isključenosti: • Djeca i mladi u riziku od socijalnog isključivanja; • Obrazovanje i subjektivna socijalna isključenost;
Ishodi učenja:	Nakon položenog ispita student će moći: • Teorijski problematizirati koncept socijalne isključenosti - kao društveni i znanstveni problem • Kritički valorizirati ulogu obrazovanja u procesu preveniranja i suzbijanja socijalne isključenosti • Identificirati skupine djece i mladih u riziku od socijalnog isključivanja • Kritički promišljati o obrazovanju za različitost, jednakost i društvenu pravdu

	• Primjenjivati principe inkluzivne teorije i prakse
Metode izvođenja nastave:	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja, vježbi, seminara, radionica, samostalnog rada, terenskog rada, prakse.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Prisustvo i aktivnost na nastavi Samostalni rad studenata Praktičan rad studenata Pismena provjera znanja (zot) Bodovni kriterij ocjene: • 10/A - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; • 9/B - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; • 8/C - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; • 7/D - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; • 6/E - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; • 5/F, FX - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Šućur, Z. (2004): *Socijalna isključenost: pojam, pristupi i operacionalizacija*. Zagreb: Revija za sociologiju, 35 (1-2). 2. Pastuović, N. (2012). *Obrazovanje i razvoj.* Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja. 3. Hodžić, L. (2016). *Pedagoške implikacije socijalne isključenosti Roma*, u Zbornik radova Odsjeka za pedagogiju, god. 1, br.1, Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, dostupno na: http://www.ff-eizdavastvo.ba/Books/SerialPubl/ped/ZR_odsjeka_za_pedagogiju.pdf 4. Hodžić, L. (2013). *(Anti)diskriminacija romske djece u osnovnim školama – analiza stanja.* Sarajevo: Udruženje Kali Sara – RIC. 5. Grupa autora (2015). *Mladi u BiH.* Sarajevo: Friedrich Ebert Fondacija. 6. Freire, P. (2002). *Pedagogija obespravljenih.* Zagreb: ODRAZ 7. Camović, Dž. i Hodžić, L. (2017). *An analysis of preschool education in Bosnia and Herzegovina: Fairness and equal opportunities for all children,* u Journal of Contemporary Educational Studies – Preschool Education in the states of former Yugoslavia: How far have we come?, Vol. 68, br. 3, Ljubljana: Association of Slovenian Educationalists, str. 154 – 171. 8. Fetahagić i sur. (2007). *Socijalna uključenost u BiH.* Sarajevo: UNDP. 9. Bašić, S., Miković, M. (2012). *Rodne (ne)jednakosti na tržištu rada – Ženska strana priče.* Sarajevo: Friedrich Ebert Stiftung i Žene ženama.

[1] Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijece organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrduje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporucenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	Dopunska: 1. Sen. A: (2012). *Razvoj kao sloboda*. Zagreb: Algoritam.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: FIL PED 436	**Naziv predmeta:** Osnove specijalne pedagogije (Studijski program Specijalne pedagogije)		
Ciklus: II	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: OBAVEZNI PREDMET		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja: 2 Vježbe: 2 Seminar: 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa konceptom inkluzije u obrazovanju, te mogućnošću provedbe inkluzije u BiH obrazovnom sistemu. Potaknuti studente za aktivno učešće u provedbi inkluzije u obrazovanju, načinima kreiranja poticajnog okruženja i upotrebe univezalnog dizajna za učenje.
Tematske jedinice:	• Temeljna polazišta inkluzivnog obrazovanja • Primjena inkluzivnog obrazovanja u BiH • Upravljanje inkluzivnim odjeljenjem: pedagoška opservacija, individualizacija rada i kreiranje prilagođenog programa. • Strategije za kreiranje inkluzivne kulture, politike i prakse. • Kreiranje univerzalnog dizajna za učenje
Ishodi učenja:	Znanje: • Obrazložiti elemente upravljanja inkluzivnim odjeljenjem • Koristiti adekvatne termine u svakodnevnoj i stručnoj komunikaciji • Navesti elemente Individualnog plana i programa Vještine: • Predložiti najmanje pet strategija za smanjenje i uklanjanje predrasuda kod djece, roditelja, nastavnika i stručnih saradnika • Procijeniti stanje djeteta uz primjenu instrumenata za opservaciju • Osmisliti primjer univerzalnog dizajna za učenje Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti: • Argumentirati za primjenu inkluzivnog odgoja i obrazovanja • Procijeniti razvijenost dimenzija inkluzivnosti: politike, kulture i prakse.
Metode izvođenja nastave:	Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada.

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kroz: praktične/istraživačke radove, pojmovnik, portfolij, kviz, prezentacije, kolokviji, posjete ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Berit, H. J. , (2007). Razred u pravcu inkluzije, Sarajevo: Connectum. 2. Bouillet, D. (2010); Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja; Zagreb: Školska knjiga 1. Džonston, K. (2014); Stručni priručnik: Pristup školi i obrazovno okruženje II – Univerzalni dizajn za učenje; UNICEF. Dostupno na: https://www.unicef.org/eca/sites/unicef.org.eca/files/Booklet%2011%20-%20Serbian%20Version.pdf 2. Priručnik za nastavnike: Kvalitetne inkluzivne prakse (2018); Društvo ujedinjenih građanskih inicijativa „Duga" (III poglavlje: Diferencirano podučavanje).Dostupno na: https://www.unicef.org/bih/sites/unicef.org.bih/files/2018-09/KVALITETNE%20INKLUZIVNE%20PRAKSE_FIN.PDF Dopunska: 1. Čilić, A. i dr. (2009); Priče o stvaranju škola po mjeri djeteta; UNICEF BiH i COI Step by Step ("Amajli treba vrijeme i imat će ga."); Interent izvor: https://www.unicef.org/bih/ba/media_12401.html 2. Gargiulo, M. R. (2006); Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality; Thomson Wadsworth 3. Krizmanić, M. (2010), Život s različitima; Zagreb: Profil 4. Panjeta A. (2011); Iz našeg svijeta različitosti, Sarajevo: UNICEF BiH i DUGA; Internet izvor: https://www.unicef.org/bih/ba/media_17909.html 5. Materijali s nastave

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL PED 440	Naziv predmeta: KOMPARATIVNA PEDAGOGIJA		
Ciklus: II	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja: 2 Seminari: 1 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija jeste izučava tendencije i probleme odgoja, obrazovanja i školstva u svijetu, ukazujući na univerzalnost i globalnost određenih pitanja, te na zajedničke i specifične puteve njihova rješavanja, kao i pripremajući studente da uoče kvalitete i slabosti obrazovnog sistema BiH i drugih evropskih i svjetskih sistema. Uz to, pripremaju se za sudjelovanje u savremenim odgojno-obrazovnim ciljevima koji se razvijaju u demokratskim društvenima (odgoj za mir, zaštita okoliša, poštivanje prava i sl).		
Tematske jedinice:	U okviru ovog predmeta studenti će moći izučavati sljedeće teme: Komparativna pedagogija u sistemu pedagoških naučnih disciplina, teorijsko-metodološke osnove komparativne pedagogije, globalizacijski izazovi i obrazovanje usmjerene ka „ugroženim" skupinama (obrazovanje osoba sa posebnim potrebama, djece i mladih u riziku, pripadnika manjinskih skupina, raseljenih lica i sl), čemu učimo djecu u školi mimo onog što je propisano?, komparacija školskih sistema: pojmovno - terminološke dileme: Struktura, organizacija i način funkcionisanja školskih sistema (predškolski odgoj, osnovno, srednje i visoko obrazovanje), politika obrazovanja nastavnika: teorijski koncepti i istraživanja.		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita student će moći: • Definirati i objasniti ključne pojmove nastavnog predmeta. • Istražiti značenje komparacijom vezano uz proučavanje pedagogije te promišljanje o faktorima koje treba uzeti u obzir prilikom		

	provođenja komparativnih istraživanja. • Propitati i zastupati mišljenje o određenim savremenim problemima u obrazovanju. • Ispitati i raspraviti o određenom problemu u obliku istraživačkog projekta. • Prezentirati rezultate rada na projektu. • Razviti istraživačku radoznalost za izučavanjem pojedinih istraživačkih problema iz ove oblasti.
Metode izvođenja nastave:	Oblici: frontalni, grupni, rad u paru i individualni rad; Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda čitanja i rada na tekstu, metoda pisanja, metoda kooperativnog učenja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi (izlaganja, pripreme za aktivno učešće na nastavi, rasprave i sl.), esej, projekat/istraživački rad, prezentacija, kolokvij, polusemestralni i završni ispit, kao i dodatna aktivnost (prema interesu studenta).
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Antić, S. (ur.) (1995). *Europska orijentacija hrvatskog školstva.* Zagreb. 2. Kulić, R. (2011). *Komparativna pedagogija: Teorije, sistemi, reforme.* Beograd: Svet knjige. Banja Luka: Filozofski fakultet. 3. Mitrović, D. (1976). *Moderni tokovi komparativne pedagogije.* Sarajevo: IP Svjetlost. 4. Pastuović, N. (1999). *Edukologija: integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog obrazovanja i odgoja.* Zagreb: Znamen. Str: 486-505. 5. Pastuović, N. (2012). *Obrazovanje i razvoj: Kako obrazovanje razvija ljude i mijenja društvo, a kako društvo djeluje na obrazovanje.* Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 6. Pašalić-Kreso, A. (1999). Predškolski odgoj u Evropi. U: *Predškolstvo u procesu demokratizacije u BiH: zbornik radova.* Sarajevo: Centar za obrazovne inicijative Step by Step. Str: 9-16. 7. Spasenović, V. (2013). *Školski sistemi iz komparativne perspektive.* Beograd: Institut za

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

8. Vrcelj, S. (2005). *U potrazi za identitetom – Iz perspektive komparativne pedagogije.* Rijeka.

Dopunska:

9. Bray, M, Pašalić-Kreso, A. (ur.) (2007). *Komparativna edukacija: Nastavak tradicija, novi izazovi i nove paradigme*; Sarajevo, Connectum.
10. Coombs, Ph. (1971). *Svetska kriza obrazovanja.* Beograd: Interpres.
11. Delors, J. (1998). *Učenje – blago u nama*, Zagreb, Educa.
12. Domović, V, Gehrmann, S, Kruger-Potratz, M, Petravić, A. (2012). *Europsko obrazovanje: Koncepti i perspektive iz pet zemalja.* Zagreb: Školska knjiga.
13. Frost, D. (2014). *Liderstvo nastavnika: put ka transformisanju obrazovanja.* Beograd: Centar za obrazovne politike.
14. Filipović, M. (2013). *Škola i društvene nejednakosti.* Beograd: HESPERIAedu.
15. Grupa autora (1987). *Osnovni problemi visokoškolske pedagogije.* Zagreb: Školska knjiga.
16. Matijević, M. (1994). *Alternativne škole.* Zagreb: Institut za pedagogijska istraživanja.
17. Morin, E. (2001). *Odgoj za budućnost – Sedam temeljnih spoznaja u odgoju za budućnost*, Zagreb, Educa.
18. OECD. (2004). *What makes school system perform? Seeing school system through the prism of Pisa.* OECD.
19. OECD. (2012). *Education Today 2013: The OECD percpective.* OECD Publishing.
20. Perotti, A. (1995). *Pledoaje za interkulturalni odgoj i obrazovanje.* Zagreb: Educa.
21. Sahlberg, P. (2012). *Lekcije iz Finske: Šta svijet može naučiti iz obrazovne promjene u Finskoj*; Zagreb: Školska knjiga.
22. Vizek Vidović, V. (ur.) (2005). *Cjeloživotno obrazovanje učitelja i nastavnika: višestruke perspektive,* Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu.
23. Walford, G. (1992). *Privatne škole: iskustva u deset zemalja.* Zagreb: Educa.

Šifra predmeta: FIL PED 421	Naziv predmeta: Medicinska pedagogija		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS bodova: 5
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i suradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Produbiti svijest o povezanosti medicine i pedagogije, doprinijeti zajedničkom stremljenju medicine i pedagogije ka poboljšanju kvalitete života djece i njihovih staratelja i skrbnika, obezbjediti relevantne informacije o zdravlju i bolesti koje smanjuju predrasude.
Tematske jedinice:	Istraživanja o kvaliteti pedagoškog rada sa hronično bolesnom i hospitaliziranom djecom. Odgojne znanosti u medicini. Pedagogija, andragogija,psihologija i metodika u školi u bolnici. Praktični rad sa djecom-ležećim pacijentima. Odgojno-obrazovna intervenciji u svim ciljnim skupinama koje okružuju male pacijente: rad sa njihovim obiteljima, medicinskim i bolničkim osobljem, školskim osobljem i nastavnicima, vršnjačkom populacijom. Teorija salutogeneze u tretiranju zdravlja i bolesti. Bolest kao „zdravlje izmijenjene kvalitete". Povezanost rada škole u bolnici i redovite škole koju je potrebno senzibilizirati za tretman djece nježnog zdravlja u svakodnevnom obrazovnom procesu. Veza Medicinske sa Specijalnom pedagogijom i Metodologijom istraživačkog rada. Povijesnog konteksta u razvoju Medicinske pedagogije i pravnih okvira na kojima se može temeljiti rad nastavnika i liječnika.
Ishodi učenja:	Znanje: dekonstruirati postojeće definicije zdravlja i bolesti i konstruirati nove pojmove (kao psihološka eutanazija, nastavnik s posebnim potrebama i sl.), prepoznavati sastavnice medicine i pedagogije u teorijskom i praktičnom smislu, znati navesti sličnosti i razlike u poimanju medicinskog i pedagoškog etičkog kodeksa Vještine: ilustrirati povezanost teorije i prakse u studiji slučaja povećati permeabilnost vlastitih granica u komunikaciji s bolesnom djecom, primijeniti dječiji crtež i umjetnost u pedagoškom kliničkom radu Kompetencije: lobiranje za kvalitetniji život djeteta kroz povezivanje pravne, povjesne, pedagoške, medicinske i

	psihološke logike vezane uz rad sa bolesnom djecom i njihovim okruženjem, pedagoška upotreba multidimenzionalnog modela suočavanja sa životnim preporekama (cope-teorija)
Metode izvođenja nastave:	Metoda akademskog predavanja, metoda razgovora I diskusije prema različitim modelima (cikličnom, zvijezda-modelu, konsekutivnom), metoda demonstracije I ilustracije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Test znanja objektivnog tipa, usmeni ispit za poboljšanje skora, samostalno izlaganje studenta na principu dobrovoljnosti (voljna aktivnost polaznika) Elementi praćenja: • Prisustvo i prisutnost studenta u nastavi – 15 • Polusemestralni ispit – 35 • Završni ispit – 50 • Ukupni broj bodova – 100 Ocjenjivanje: • Minimalni broj bodova za svaki element – 50% • Minimalni broj bodova za ukupnu prolaznost – 55% • Skala ocjenjivanja o 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama,95-100 bodova; o 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, 85-94 boda; o 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, 75-84 boda; o 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, 65-74 boda; o 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, 55-64 boda; o 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: • Brajša, P. (1994), *Pedagoška komunikologija*, Zagreb, Školska knjiga • Davis, H. (1998), *Pomozimo bolesnoj djeci*, Jastrebarsko, Slap • Gjurković, T. (2016), *Terapija igrom*, Split, Harfa • Gruden, Z. (1997), *Edukacija edukatora*, Zagreb, Medicinska naklada

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	• Gudjons, H. (1994), *Pedagogija-temeljna znanja*, Zagreb, Educa
	• Havelka, M. (1994), *Zdravstvena psihologija*, Zagreb, Školska knjiga
	• Mavrak, M. (2002), *Srcem do zdravlja – priručnik za nastavnike,* Sarajevo, ICI
	• Melillo, dr. R. (2016), *Isključena djeca,* Split, Harfa
	• Vigotski, L. (1982), *Osnove defektologije*, Beograd, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
	• Van Manen, M. (1990), *Researching Lived Experience: Human Science for an Action Sensitive Pedagogy,* London-Ontario-Canada, The Althouse Press
	
	Dopunska:
	• Erich Emanuell Schmitt
	  ○ *Oskar i gospođa u ružičastom*
	  ○ *Gospodin Ibrahim i cvjetovi Kur'ana*
	• Karl Onore
	  ○ *Pohvala sporosti, poglavlje V, VI, VIII, IX i X*

Šifra predmeta: FIL PED 449	Naziv predmeta: Pedagogijska istraživanja: Naučno-istraživački rad 1		
Ciklus: II	**Godina:** I	**Semestar:** I	**Broj ECTS bodova:** 5
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja: 2 Vježbe: 2	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	-
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj nastavnog predmeta je upoznati studente s bitnim postavkama, principima i pravilima metodološkog istraživanja pedagoških pojava, sa svrhom osposobljavanja za samostalan znanstveno-istraživački i stručni rad obogaćujući znanje iz kvalitativne i kvantitativne istraživačke metodologije.
Tematske jedinice:	Uvod u osnove kolegija – ciljevi nastave i načini realizacije. Uvod u predmet – temeljni pojmovi; uloga znanosti i znanja. Svrha i ciljevi znanosti i znastvenih istraživanja. Epistemološke osnove pedagogijskih istraživanja. Kvalitativna i kvantitativna istraživanja. Etička pitanja istraživanja. Karakteristike i vrste naučnih i stručnih radova. Longitudinalna i transverzalna istraživanja; Razvojna i akcijska istraživanja; Etnografska istraživanja. Fokus grupe. Case study. Mjerni instrumenti istraživanja. Odabiranje uzorka istraživanja. Metod prezentiranja naučnih rezultata (sređivnje, obrada, analiza, interpretacija podataka, izvođenje zaključka i primjena rezultata istraživanja). Samoevaluacija i evaluacija rada i postignuća studenata.
Ishodi učenja:	Znanje: - Razviti znanja o istraživačkim metodama, prikupljanju informacija, sređivanju i obradi prikupljenih podataka. - Razviti znanja o vrstama istraživanja u području znanstvenog rada. Vještine: - Kvalitetnije praćenje stručne i znanstvene literature i kritički odnos prema toj literaturi i prikazima provedenih istraživanja. Kompetencije: - Primijeniti stečena znanja tokom pisanja eseja, seminarskih radova i završnoga diplomskog rada. - Primijeniti znanja i iskustva iz metodologije u znanstvenom i

	stručnom radu.
Metode izvođenja nastave:	U nastavi se primjenjuju nastavne metode: usmenog izlaganja (verbalno izlaganje nastavnog sadržaja - predavanje, objašnjavanje, opisivanje), metoda razgovora (pitanja otvorenog tipa, divergentna pitanja, heuristički/istraživački razgovor), metoda rada s tekstom (individualna aktivnost studenata, rad u paru i u grupi), metoda demonstracije (upotreba materijala za rješavanje određene vrste zadataka, plakati, prezentacije, videozapisi), metoda pismenih radova (način rada u kojem se pojedini dijelovi nastavnog sadržaja uče zapisivanjem, skiciranjem, provjera znanja studenata).
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: R. br. | Elementi praćenja | Broj bodova | Učešće u ocjeni (%) 1. | Prisustvo na nastavi | 5 | 5% 2. | Aktivnost na nastavi | 5 | 5% 3. | Samostalni radovi | 10 | 10% 4. | Semestralni ispit | 30 | 30% 5. | Završni ispit | 50 | 50% Ukupno: 100 bodova | 100% Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Cohen, L., Manion, L. i Morrison, K. (2007). *Metode istraživanja u obrazovanju.* Zagreb: NAKLADA SLAP 2. Fajgelj, S. (2007). *Metode israživanja ponašanja*. Beograd: Centar za primjenjenu psihologiju 3. Halmi, A. (2003). *Strategije kvalitativnih istraživanja u primjenjenim društvenim znanostima.* Zagreb: NAKLADA SLAP 4. Vujović, M. (1990). U*vođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti*. Zagreb: NAKLADA SLAP

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	Dopunska: 1. Dizdar, S. (2015). *Oblici i umijeća akademskog pisanja*. Sarajevo: University Press 2. König, E. (2001). *Teorije znanosti o odgoju*. Zagreb:EDUCA 3. Mužić, V. (1999). *Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja.* Zagreb:EDUCA 4. Termiz, Dž. (2003). *Metodologija društvenih nauka*. Sarajevo, Šahinpašić 5. Materijal s nastave

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2 Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PED 451	**Naziv predmeta: Metodika rada školskog pedagoga**		
Ciklus: drugi	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova: 3**
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Vježbe 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i suradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduvjet za upis:	-
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata s radom pedagoga i pedagoške službe u osnovnim i srednjim školama, kao i u predškolskim ustanovama.
Tematske jedinice:	Uvod u osnove predmeta – ciljevi nastave i načini realizacije Etički kodeks profesije pedagoga Metodika rada školskog pedagoga Planiranje i programiranje rada školskog pedagoga Pedagog i odgojno djelovanje škole Pedagoška dokumentacija i pedagoška evidencija Kulturna i javna djelatnost škole: obaveze pedagoga Suradnja s učenicima Suradnja s nastavnicima Suradnja s roditeljima Pedagog i profesionalna orijentacija (profesionalno informiranje i profesionalno savjetovanje) Stručno usavršavanje pedagoga
Ishodi učenja:	Znanje: - Etički kodeks profesije pedagoga - Student će se upoznati s ključnim pojmovima iz oblasti metodike rada školskog pedagoga Vještine: - Profesionalno etičko ponašanje (čuvanje digniteta profesije pedagoga poštovanjem zakona i ličnim primjerom, prihvaćanjem odgovornosti za profesionalno-administrativne i/ili predavačke djelatnosti - Profesionalno i etičko ponašanje prema učenicima (stvaranje atmosfere koja će omogućiti ispunjenje i realizaciju potencijala svakog učenika (u odnosu njegovati temeljne vrline: poštovanje, odgovornost, briga, istinoljubivost, građanstvo) - Etičko ponašanje prema kolegama i roditeljima (postupati na pravedan i jednakopravan način)

	Kompetencije: - Promoviranje kolegijalnosti s poštivanjem mišljenja drugog - Održavati povjerljivost informacija (o kolegama, učenicima, roditeljima) - Umijeće vođenja dijaloga s drugima
Metode izvođenja nastave:	U nastavi se primjenjuju nastavne metode: usmenog izlaganja (verbalno izlaganje nastavnog sadržaja - predavanje, pojašnjavanje, opisivanje), metoda razgovora (pitanja otvorenog tipa, divergentna pitanja, heuristički/istraživački razgovor), metoda rada s tekstom (individualna aktivnost studenata, rad u paru i u grupi), metoda demonstracije (upotreba materijala za rješavanje određene vrste zadataka, plakati, prezentacije, videozapisi), metoda pismenih radova
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	U toku nastave studentima će biti ponuđene različite aktivnosti (pismeni i usmeni radovi, istraživački projekti) u okviru kojih će imati priliku pokazati vlastita zanimanja i ambicije kao što su: identificiraj i izrazi, razmotri i raspravljaj, rangiraj i izmijeni, odredi prioritete i predvidi, predloži i kreiraj
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Jurić, V. *(1977) Metodika rada školskog pedagoga*; Zagreb: Pedagoško-književni zbor. 2. Ledić, J., Staničić, S., Turk, M. (2013). *Kompetencije školskih pedagoga.* Rijeka, Filozofski fakultet u Rijeci Dopunska: 1. Staničić, S. (2001.) Kompetencijski profil školskog pedagoga. Napredak 142(3); 279- 295 2. Staničić, S. (2005.) Uloga i kompetencije školskog pedagoga. Pedagogijska istraživanja 2 (1); 35-47 3. Vuković, N. (2011). Izazovi školskom pedagogu. Napredak, Vol. 152, No, 3-4; str, 551-568. 4. Vuković, N. (2009). Unaprjeđivanje kvalitete rada školskog pedagoga. Napredak, Vol. 150, No, 2; str, 551-568. 5. Potkonjak, N-Trnovac, D. N. (1998) *Instrumenti za rad školskog pedagoga*; Beograd: Pedagoško društvo Srbije.

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
OPIS predmeta:

Šifra predmeta: FIL PED 452	**Naziv predmeta:** Učenici s teškoćama u razvoju		
Ciklus: II	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova:**3
Status: izborni predmet		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 1 Vježbe 1	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija je upoznavanje studenata s dometima, mogućnostima i ograničenjima inkluzivnog obrazovanja. Pripremiti studente na uspješnu komunikaciju sa stručnim timom koji je zadužen za realizaciju inkluzivne prakse. Pomoć pri koordiniranju rada asistenta u nastavi. Senzibiliziranje studenata za rad sa učenicima s teškoćama u razvoju; spremnost i pripremljenost studenata da promoviraju vrijednosti ljudskih prava, mogućnosti i različitosti. Osposobljavanje studenata za istraživanja u području specijalne pedagogije, a posebno u vezi sa učenicima s teškoćama u razvoju.		
Tematske jedinice:	• Upoznavanje sa ciljevima, sadržajem predmeta i očekivanjima • Savremene tendencije u inkluzivnom obrazovanju • Inkluzivna politika, kultura i praksa u školstvu Bosne i Hercegovine • Uloga pedagoga u pružanju podrške u radu nastavnika u inkluzivnom odjeljenju • Uloga pedagoga/nastavnika u pružanju podrške u radu asistenta u nastavi • Istraživanja o zdravstvenoj kulturi učenika, nastavnika i studenata • Drugačiji pogled na odgoj za zdravlje (zdravstveni odgoj) • Polusemestralna provjera znanja studenata • Značaj odgoja za zdravlje od ranog uzrasta djece • Mediji i zdravstveni odgoj u radu sa djecom s teškoćama u razvoju • Nastavnički stres u svakodnevnom radu s naglaskom na rad sa učenicima s teškoćama u razvoju • Pedagoška podrška roditeljima djece s teškoćama u razvoju • Analiza posjete sadržaja koje nudi Bibiloteka za slijepa i slabovidna lica • Prevazilaženje stresa/Tehnike prevazilaženja stresa za učenike s teškoćama u razvoju, roditelje i nastavnike		

Ishodi učenja:	Znanje: 1. Prepoznati karakteristike razvojnih poteškoća. 2. Razumjeti mogućnosti inkluzivnog obrazovanja (domete i ograničenja). 3. Obrazložiti važnost zdravstvenog odgoja i zdravstvene kulture učenika u školi. Vještine 1. Procijeniti koje strategije treba primjeniti u radu s učenicima i sa stručnim timom. Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti 1. Osposobiti se za istraživanja u području rada s učenicima s teškoćama u razvoju
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora, metoda rada na tekstu i metoda demonstracije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra. Aktivnosti se vrednuju kroz: istraživački rad, projekte studenata, portfolije, radionice i pismene ispite.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Pehar, L.(2012); Kad medicina (za)staje, šta preostaje, Sarajevo: Šahinpašić. 2. Pehar, L. i Peksin, V. (2015); Putokazi za bolji život (upoznavanje sebe i drugih), Fojnica: Štamparija Fojnica. 3. Ribić, K. (1991); Psihofizičke razvojne teškoće: Zadar: ITP-FORUM 4. Zbornik radova: Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine (2003);Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet. Dopunska: 1. Bach, H. (2005); Osnove posebne pedagogije; Zagreb: Educa. 2. Đurđekanović, A. (2007); Drugačiji sam, pa šta?!; Pančevo: Grafos internacional . 3. Gargiulo, M. R. (2006); Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality: Thomson Wadsworth. 4. Greenspan, S. I. (2003); Dijete sa posebnim potrebama, Zagreb: Ostvarenje. 5. Mehringer, A. (2003); Mala specijalna pedagogija: o ophođenju s teškom djecom; Zagreb: Educa 6. Pehar, L. i Peksin, V. (2017); Soul and body language guideposts to life, Fojnica: Štamparija Fojnica.

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: FIL PED 453	Naziv predmeta: METODIKA VANNASTAVNOG RADA		
Ciklus: II	**Godina: 1**	**Semestar: 1**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj sadržaja koji će se realizirati u okviru nastavnog predmeta *Metodika vannastavnog rada* je sticanje znanja i razvijanje sposobnosti i vještina za adekvatan izbor i metodičku interpretaciju sadržaja vannastavnih aktivnosti, za otkrivanje i razvijanje učeničkih dispozicija. Cilj kolegija je pedagoško-didaktičko i metodičko osposobljavanje studenata za samostalno istraživanje u području vannastavnih aktivnosti u profesionalnoj djelatnosti pedagoga.
Tematske jedinice:	U okviru nastavnog predmeta *Metodika vannastavnog rada*, studenti će biti upoznati sa osnovnim pojmovima znanstvene discipline; ciljevima i zadacima vannastavnog rada učenika. Posebna pozornost obratit će se na ulogu pedagoga i nastavnika (promijenjene uloga, zadovoljavanje potreba, pedagoško vođenje kao stvaralački proces, modeli ponašanja); zatim na važnost kreiranja partnerskih odnosa s roditeljima. Studenti će imati priliku realizirati sadržaje koji se odnose na vannastavni rad usmjeren na interesovanja učenika; igru u vannastavnim aktivnostima; planiranje i programiranje vannastavnih aktivnosti; organizaciju, pripremanje i realizaciju vannastavnog rada; oblike, metode i sadržaje vannastavnog rada; vannastavne aktivnosti u oblasti nauke, kulture, umjetnosti i sporta, tehnike i društvenog života u zajednici; školi u prirodi, načinima evidencije i evaluacije efekata, te metodama istraživanja u oblasti vannastavnog rada.
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih zadataka i položenog ispita student će moći: 1. definirati osnovne pojmove iz oblasti metodike vannastavnog rada, 2. razlikovati okolnosti koje su promijenile ulogu

	pedagoga i nastavnika u vannastavnim aktivnostima, 3. primijeniti različite tehnike otkrivanja i prepoznavanja učeničkih dispozicija u područjima za koje učenici pokazuju interesovanje i sposobnosti, 4. argumentirati neophodnost povezanosti etapa planiranja, programiranja, realizacije i evaluacije vannastavnog rada, 5. kreirati plan realizacije vannastavne aktivnosti za osnovnoškolski i srednjoškolski uzrast učenika iz određenog područja ljudske djelatnosti, 6. kritički prosuđivati nastavnu praksu tj. načine vođenja evidencije vannastavnih aktivnosti i praćenja razvoja učenika, 7. voditi učenike u vannastavnim aktivnostima u cilju razvijanja inicijativnosti, smisla za samoorganizaciju i samovođenje u kontekstu adekvatnog provođenja slobodnog vremena učenika.
Metode izvođenja nastave:	Nastava se realizira putem predavanja, vježbi i samostalnog rada studenata. U nastavi će se primjenjivati metode: usmenog izlaganja (verbalno izlaganje nastavnog sadržaja-predavanje, objašnjavanje, opisivanje), metoda razgovora (pitanja otvorenog tipa, divergentna pitanja, heuristički/istraživački razgovor), metoda rada s tekstom (individualna aktivnost studenata, rad u paru i u grupi), metoda demonstracije (upotreba materijala za rješavanje određene vrste zadataka, plakati, prezentacije, videozapisi), metoda pismenih radova (način rada u kojem se pojedini dijelovi nastavnog sadržaja uče zapisivanjem, skiciranjem, provjera znanja studenata). Nastava će biti realizirana kombinacijom frontalnog oblika rada, individualnog rada, rada u paru, te grupnog oblika rada zbog podsticanja kooperativnosti-suradnje studenata, razvoja odgovornosti za vlastiti uspjeh i uspjeh ostalih članova grupe, te podsticanja zdravog natjecateljskog duha). Individualizirani rad i pristup bit će realiziran u situacijama koje takav pristup budu zahtijevale.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi (izlaganja, pripeme za aktivno učešće na nastavi, rasprave i

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	sl.), dnevnik vannastavne aktivnosti, samostalni istraživački zadatak, kolokvij, polusemestralni ispit i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna (*odabrana poglavlja*): 1. Pejić Papak, P. i Vidulin, S. (2016), *Izvannastavne aktivnosti u suvremenoj školi,* Zagreb: Školska knjiga 2. Ajanović, Dž. i Stevanović, M. (2004), *Metodika vannastavnih aktivnosti*, Zenica: PF 3. Pehar, L. (2003), *Slobodno vrijeme mladih*, Sarajevo: Svjetlost 4. Janković, V. (1987), *Slobodno vrijeme u suvremenoj pedagoškoj teoriji i praksi*, HPKZ 5. Bunčić, K. , Ivković, I. i ostali (1994), *Igrom do sebe-102 igre za rad u grupi*, Zagreb: Alinea Dopunska: 1. Božović, R. (1975), *Iskušenja slobodnog vremena*, Beograd: Mala edicija ideja 2. Filipović, N. (1969), *Vannastavne aktivnosti učenika*, Svjetlost, Sarajevo 3. Perry Good, E. (1995), *U potrazi za srećom – saznajte što želite – dobit ćete što trebate*, Zagreb: Alinea 4. Bilopavlović, T. , Čudina, M. i ostali (1997), *Dosadno mi je – šta da radim?*, Priručnik za razvijanje dječije kreativnosti, Zagreb: Školska knjiga 5. Peašinović, R. (1986), *Metodika odgojnog rada u funkciji samorealizacije ličnosti*, Zagreb: Obrazovanje i rad 6. Stručni i znanstveni časopisi

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL PED 454	Naziv predmeta: Obrazovne politike i upravljanje obrazovnim sistemima		
Ciklus: II	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: izborni predmet		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Vježbe 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija jeste pružanje prilika za upoznavanje i razumijevanje sa karakteristika pojedinih obrazovnih politika, razumijevanje logike njihovog razvoja, kao i poticanje radoznalosti za proučavanjem u ovoj oblasti.
Tematske jedinice:	• Teorijsko-pedagoška promišljanja o obrazovnoj politici / ključni pojmovi • Ključni nacionalni i međunarodni dokumenti koji se odnose na obrazovne politike • Obrazovne politike u postsocijalističkim i postkolonijalnim zemljama (zemlje u tranziciji) • Obrazovne reforme i efikasnost obrazovnih sistema • Politika upravljanja i finansiranja obrazovanja • Obrazovne politike usmjerene ka „ugroženim" skupinama • (obrazovanje osoba sa posebnim potrebama, djece i mladih u riziku, pripadnika manjinskih skupina, raseljenih lica i sl) • Savremene tendencije obrazovnih politika u međunarodnoj perspektivi • Specifičnosti obrazovne politike (politika) u BiH i regionu • Učitelji i pedagozi kao ključni akteri obrazovnih politikaPriče o uspješnim školama
Ishodi učenja:	• Prepoznati i definirati ključne pojmova. • Analizirati i tumačiti nacionalne i međunarodne dokumente. • Zapamtiti, objasniti i raspravljati o izdvojenim temama kolegija. • Ispitati i raspraviti o određenom problemu obrazovne politike u obliku istraživačkog projekta. • Prezentirati rezultate rada na projektu. • Razumijeti i argumentirati uloge učitelja i pedagoga u kreiranju i spovođenju obrazovnih politika. • Razviti istraživačku radoznalost za izučavanjem pojedinih istraživačkih problema iz ove oblasti.

Metode izvođenja nastave:	Oblici: frontalni, grupni, rad u paru i individualni rad; Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda čitanja i rada na tekstu, metoda pisanja, metoda kooperativnog učenja;
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi (izlaganja, pripreme za aktivno učešće na nastavi, rasprave i sl.), esej, projekat/istraživački rad, prezentacija, kolokvij, polusemestralni i završni ispit, kao i dodatna aktivnost (prema interesu studenta).
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Birzea, C. (1994). *Obrazovne politike zemalja u tranziciji.* Council of Europe Press. PZ Bihać. 2. Domović i dr. (2011). *Europsko obrazovanje: koncepti i perspektive iz pet zemalja.* Zagreb: Školska knjiga. 3. Mijatović, A. i dr. (1999). *Osnove suvremne pedagogije.* Zagreb: Educa. 4. Pastuović, N. (1999). *Edukologija: integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog obrazovanja i odgoja.* Zagreb: Znamen. 5. Rado, P. (2001). *Tranzicija u obrazovanju.* The Open Society Institut, PZ Bihać. Dopunska: 1. Fild, S. i dr. (2010). *Nema više neuspešnih: 10 koraka do jednakopravnosti u obrazovanju.* OECD, Ministarstvo prosvete Republike Srbije. 2. Freire, P. (2002). *Pedagogija obespravljenih.* Zagreb: Odraz. 3. Frost, D. (2014). *Liderstvo nastavnika: put ka transformisanju obrazovanja.* Beograd: Centar za obrazovne politike. 4. Grac, Z. (2007). *Istraživanje obrazovanja i formulisanje obrazovnih politika.* Beograd: Centar za obrazovne politike. 5. Legrand, L. (1993). *Obrazovne politike.* Zagreb: Educa. 6. OECD. (2007). *Obrazovna politika za rizične učenika i učenike sa teškoćama u jugo-istočnoj Evropi.* OECD. 7. Polšek, D. (2015). *Contra paedagogicos: ideja o liberalnom obrazovanju.* Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. 8. Sahlberg, P. (2012). *Lekcije iz Finske: Šta svijet može naučiti iz obrazovne promjene u Finskoj.* Zagreb: Školska knjiga. 9. Vizek Vidović, V. (ur) (2005). *Cjeloživotno obrazovanje učitelja i nastavnika: višestruke perspektive.* Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu. 10. Zhao, Y. (2012). *Sustizati ili voditi: američko obrazovanje u doba globalizacije.* Zagreb: Educa

[1]Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2]Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Šifra predmeta: FIL PED 436	Naziv predmeta: Sociologija obrazovanja		
Ciklus: II	**Godina: I**	**Semestar: II**	**Broj ECTS bodova: 6**
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja: 2 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	• Osposobiti studente da identificiraju temeljna znanja o sociološkim karakteristikama obrazovanja putem samostalnog i kritičkog proučavanja literature te raspravama na predavanjima i vježbama. • Razviti sposobnosti kritičkog razmatranja pluralizma u obrazovanju i osjetljivosti za toleranciju prema različitim obrazovnim konceptima i rezultatima koji su društveno uvjetovani. • Osposobiti studente za razumijevanje i anticipaciju promjena koje su sastavni dio suvremenog svijeta, te da kroz prizmu demokracijskih procesa procjenjuju postojeću obrazovnu praksu.		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	• Predmet i konstituisanje sociologije obrazovanja; Konceptualizacija osnovnih pojmova; • Obrazovane i razvoj društva; • Globalne, regionalne i lokalne karakteristike društvenog razvoja obrazovanja; • Dobne, etničke, religijske, spolne i druge društvene skupine i obrazovanje (društvene razlike i nejednakosti); • Pedagogija obespravljenih; • Socijalna isključenost kao naučni i društveni problem; • Obrazovanje u procesu socijalnog uključivanja; • Radikalne teorije i radikalne kritike teorija odgoja i obrazovanja; • Demokracija i građansko obrazovanje (obrazovanje za ljudska prava, obrazovanje za mir, obrazovanje za socijalnu pravdu, ekološko obrazovanje); • Proces profesionalizacije nastavnog poziva.		
Ishodi učenja:	Nakon položenog ispita studenti će moći: • Razumjeti teorijska polazišta suvremenog društva (kulture) i obrazovanja (škole); • Razumjeti odnos između društvenih ciljeva i smisla odgoja i		

	obrazovanja; • Prepoznavati/razumjeti/objasniti uticaj socijalnih sistema na život u obrazovnom sistemu; • Primijeniti stručna znanja u kontekstu odraza društvenih fenomena na one u odgoju i obrazovanju.
Metode izvođenja nastave:	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja, vježbi, seminara, radionica, samostalnog rada, terenskog rada, praktičnog rada.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Prisustvo i aktivnost na nastavi Samostalni rad studenata Pismena provjera znanja (zot) Bodovni kriterij ocjene: • 10/A - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; • 9/B - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; • 8/C - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; • 7/D - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; • 6/E - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; • 5/F, FX - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Liessmann, K.P. (2008). *Teorija neobrazovanosti - zablude društva znanja.* Zagreb: Nklada Jesenski i Turk. 2. Pastuović, N. (2012). *Obrazovanje i razvoj.* Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja 3. Gvozdenovic, S. *Predmet i konstituisanje sociologije obrazovanja* - Ponuđeno u digital. formi 4. Pilić, Š., ur. (2008). *Obrazovanje u kontekstu tranzicije: prilozi sociologiji obrazovanja.* Split Hrvatki pedagoško – književni zbor. (određena poglavlja) 5. Ilich, I. (1980). *Dole škole.* Beograd: BIGZ. 6. Freire, P. (2002). *Pedagogija obespravljenih.* Zagreb: ODRAZ 7. Camović, Dž. i Hodžić, L. (2017). *An analysis of preschool education in Bosnia and Herzegovina: Fairness and equal opportunities for all children,* u Journal of Contemporary Educational Studies – Preschool Education in the states of former Yugoslavia: How far have we come?, Vol. 68, br. 3, Ljubljana: Association of Slovenian Educationalists, str. 154 – 171. 8. Hodžić, L. (2016). *Pedagoške implikacije socijalne isključenosti Roma,* u Zbornik radova Odsjeka za pedagogiju, god. 1, br.1, Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, dostupno na:

[1] Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijece organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrduje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporucenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	http://www.ff-eizdavastvo.ba/Books/SerialPubl/ped/ZR_odsjeka_za_pedagogiju.pdf Dopunska: 1. Hodžić, L. (2013). *(Anti)diskriminacija romske djece u osnovnim školama – analiza stanja.* Sarajevo: Udruženje Kali Sara – RIC. 2. Duerr, K.; Spajić-Vrkaš, V. i Ferreira Martins, I. (2002). *Učenje za demokratsko građanstvo u Europ.* Zagreb: Centar za istraživanje, izobrazbu i dokumentaciju u obrazovanju za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu. ponuđeno u digital. formi. 3. Duffour, B. i Curtis, W. (2012). *Studij odgojno – obrazovnih znanosti – uvod u ključne discipline.* Zagreb: Educa

Šifra predmeta: FIL PED 437	Naziv predmeta: Metodika odgojnog rada		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS bodova: 6
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 5 Predavanja 2 Vježbe 3	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente s dostignućima suvremene pedagoške znanosti a posebno s teorijom i praksom odgojnog rada, te s metodama i tehnikama istraživanja pedagoških pojava u školi, kroz osposobljavanje za praktičnu primjenu.
Tematske jedinice:	o Razmatranje aktualnih problema odgojnog rada o Koncepti odgoja i procesi u odgoju danas o Ovladavanje komunikacijskim vještinama o Stjecanje uvida u razvojne probleme mladih i načine prevladavanja asocijalnih i drugih negativnih pojava o Konflikti o Nenasilni odgoj o Osposobljavanje za uporabu raznih tehnika i postupaka u odgojnom radu o Restitucija u odgojnom radu o Empatija o Metode, sredstva i načela odgojnog rada
Ishodi učenja:	-prepoznati i imenovati koncepte i procese odgoja -koristiti potrebne kompetencije iskazane kroz znanja i vještine za razumijevanje različitih načina komuniciranja i provođenja intervjua -kombinirati tehnike i postupke u odgojnom radu -kritički razmatrati pitanja i probleme suvremenog odgoja i obrazovanja
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, rad u paru i grupi, individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, demonstrativno-ilustrativna
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra. Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	• Prisustvo i aktivnosti na predavanjima i vježbama podrazumijevaju kontinuirano praćenje rada studenata, evidentiranje aktivnog sudjelovanja na nastavi, izlaganja i rasprave. • U okviru kolegija za sve studente je predviđena aktivnost prezentacije odabrane teme i/ili kolokvij koji će se realizirati u okviru predavanja i radnih subota, za izvanredne studente Polusemestralni i završni ispiti obuhvaćat će sadržaje realizirane tijekom cijelog semestra.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Bratanić, M. (1990). *Mikropedagogija*. Zagreb: Školska knjiga. 2. Gossen, D. (1994). *Restitucija*; Zagreb: Alinea. 3. Vukasović, A. (1998). *Pedagogija*. Zagreb: Hrvatski katolički Zbor „MI". 4. Šušnjara, S. (2017). *Pedagoške mrvice*, Sarajevo: FMC Svjetlo riječi. 5. Šušnjara, S. (2011). Važnost verbalne i neverbalne komunikacije. *Suvremena pitanja* br.15, str.77-90 6. Bašić, S. (2015). Svrha i osnovna obilježja pedagoškog odnosa U: Opić, S.; Bilić, V.; Jurčić, M. (ur). *Odgoj u školi.* Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Dopunska: 1. Hentig, H. (2007). *Kakav odgoj želimo?* Zagreb: Educa. 2. Vuk-Pavlović, P. (1996). *Filozofija odgoja.* Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. 3. Vukasović, A. (1977). *Moralni odgoj.* Zagreb: Sveučilišna naknada Liber. 4. Bilić, V.; Bašić, S. (2016). *Odnosi u školi – prilozi za pedagogiju odnosa.* Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. (odabrana poglavlja)

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL PED 416	Naziv predmeta: Pedagoška psihologija 3		
Ciklus: II	**Godina: I**	**Semestar: II**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja: 2 Vježbe: 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje i razumijevanje temeljnih socio-motivacijskih determinanti učenja i poučavanja u školskom učenju.
Tematske jedinice:	O različitim teorijskim pristupima ljudskoj motivaciji; poticanju motiviranosti; samoreguliranom učenju; upravljanju razredom ka poticajnom okružju za učenje, kreativnosti kao procesu i poticanju kreativnosti.
Ishodi učenja:	Znanje: Nakon odslušanog semestra studenti će biti sposobni i spremni pojedinačno i u grupi definirati i analizirati osnovne teorije motivacije i kreativnosti te postupke poticanja kreativnosti i motivacije. Vještine: Student će biti u stanju samostalno i timski primijeniti postupke poticanja motivacije i kreativnosti u obrazovnom kontekstu. Kompetencije: Po završetku semestra student će imati razvijene analitičke, praktične i kreativne kompetencije , osobito – jasno psihologijsko i psihološko identificiranje pedagoških izazova u školi , reprezentiranje i organiziranje informacija, redefiniranje problema, formuliranje jasnih strategija u rješavanju praktičnih pedagoških problema, raspodjelu ličnih i kolektivnih resursa, nadgledanje i evaluaciju; orijentiranost na etiku i vrijednost psihologije u pedagogiji , naročito ulogu školskih pedagoginja/pedagoga u promicanju univerzalnih ljudskih vrijednosti te istrajavanje u ostvarivanju realno koncipiranih ciljeva i zadataka temeljeno na unutrašnjoj motivaciji, nezavisnosti i otvorenosti za timski rad ,nova iskustva i cjeloživotno učenje.

Metode izvođenja nastave:	Frontalni i grupni rad
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	

R. br.	Elementi praćenja	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost	10
2.	Prvi parcijalni ispit	40
3.	Drugi parcijalni ispit	40
4.	Prezentacija	10
100%		

Literatura[2]:	Obavezna: 1. Grgin, T. (1997.) Edukacijska psihologija. Jastebarsko: Naklada Slap; 2. Zarevski, P. (1995.) Psihologija pamćenja i učenja. Jastebarsko: Naklada Slap 3. Pušina, A. (2014). Stil u psihologiji: Teorije i istraživanja, Sarajevo: e-Publishing, Filozofski fakultet. 4. Stojaković, P. (2002). Psihologija za nastavnike, Banja Luka: Media centar 5. Vizek – Vidović, V, i drugi (2014). Psihlogija obrazovanja, Zagreb: IEP-VERN
	Dodatna 1.Andrilović, V.(2001). Samostalno učenje. Jastebarsko:Naklada Slap. 2.Andrilović, V.(1991.) Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja. Zagreb: Školska knjiga; 3.Andrilović, V.(1976). Kako odrastao čovjek uči. Zagreb:Školska knjiga. 4.Buzan, T.(2001). Savršeno pamćenje.Beograd: Finesa. 5.Buzan, T.(2001). Koristite obe hemisfere mozga. Beograd:Finesa. 6.Buzan, T.(2001). Biti genijalac. Zagreb: Veble commerce. 7.Buzan, T.(1999). Koristite svoju glavu.Zagreb: Izvori. 8.Buzan, T.(1999). Mape uma. Beograd:Finesa 9.Dryden, G.,Vos, J.(2001). Revolucija u učenju. Zagreb:Educa. 10.Gardner, H. i ostali .(1999). Inteligencija : različita gledišta. Jastebarsko: Naklada slap.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	11.Woolfolk, A.(2004). Educational Psychology-9th ed. Boston: Allyn and Bacon.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2**

Šifra predmeta: FIL PED 432	**Naziv predmeta: PROFESIONALNA ORIJENTACIJA**		
Ciklus: II	**Godina: I**	**Semestar: II**	**Broj ECTS kredita:** 3
Status: OBAVEZNI		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja: 2 sata Vježbe: 1 sat	

Učesnici u nastavi	**Nastavnik i saradni izabrani na oblast kojoj predmet pripada**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Opći cilj je upoznavanje s teorijom i praksom, te modelima profesionalne orijentacije (PO) i njenog značaja kao pedagoške djelatnosti. Specifični ciljevi uključuju: sticanje teorijske i praktične kompetencije za rad na PO u školskom okruženju; determinantama i pedagoško-psihološkim korelatima profesionalne orijentacije; selekciji, primjeni i administraciji psiho-pedagoškog instrumentarija od značaja za PO; istraživačkoj, edukativnoj, savjetodavnoj i promotivnoj djelatnosti ka ciljnim grupama učenika, kolega, školske administracije, roditelja, šireg društvenog okruženja, medija
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Potreba za profesionalnom orijentacijom: distingviranje osnovnih pojmova (orijentacija, profesionalna orijentacija, profesionalno informisanje, savremeno shvatanje karijere) 2. Teorijske osnove profesionalne orijentacije (diferencijalne teorije profesionalne orijentacije, teorija prilagodbe radu, Hollandova teorija iz 3. Teorijske osnove profesionalne orijentacije (razvojne teorije profesionalne orijentacije, Superova teorija profesionalnog razvoja, teorija konstrukcije karijere, sociologijske teorije izbora zanimanja) 4. Međunardona standardna kvalifikacija obrazovanja (ISCED), Okvirni kvalifikacijski okvir BiH, reforme obrazovanja (promjene u općem i strukovnom obrazovanju; promjene u visokom obrazovanju) 5. Profesionalna orijentacija i zahtjevi tržišta rada (kompetencije, kvalifikacije, doškolovavanje, prekvalifikovanje, usavršavanje, osposobljavanje) 6. Faktori profesionalne orijentacije: ljudske sposobnosti, osobine ličnosti i društveni konteksti 7. Praksa profesionalne orijentacije u osnovnoj i srednjoj školi: psihometrijski i klinički pristup; kontinuirano praćenje i dijagnostičko testiranje. Evaluacija postupaka profesionalne orijentacije 8. Didaktički modeli implementacije programa profesionalne orijentacije. Struktura programa profesionalne orijentacije 9. Partnerstvo roditelja, škole i učenika u profesionalnoj orijentaciji

Ishodi učenja:	Znanje: • studenti će se upoznati s osnovnim teorijskim postavkama profesionalne orijentacije • upoznat će se s temeljnom terminologijom iz ovog područja Vještine: • studenti će sticati vještine vođenja savjetodavnog razgovora u svrhu provođenja profesionalnog usmjeravanja učenika Kompetencije: • studenti će sticati kompetencije za za primjenu odgovarajućeg instrumentarija u istraživačke i savjetodavne svrhe • sticat će kompetencije za pripremu i evaluaciju programa profesionalne orijentacije
Metode izvođenja nastave:	Metoda demonstracije, razgovora, rada na tekstu Oblici: frontalni, grupni i interaktivni rad, e-learning kroz *Google Classroom*
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Učešće u nastavnim aktivnostima	10	10
2.	Učešće u istraživanju	20	20
3.	Prezentacija studenata/praktični rad	10	10
4.	Polusemestralna provjera znanja	30	30
5.	Završni ispit	30	30
	Ukupno: 100 bodova		100%

Literatura[2]:	Obavezna: 1. Šverko, B. (2012). Ljudski potencijali: Usmjeravanje, odabir i osposobljavanje. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. 2. Ćehić, E. (1990). Koje je zanimanje za mene. Beograd: Kultura. 3. GIZ (s.d.), Profesionalna orijentacija: Pet koraka do odluke o školi i zanimanju (Priručnik za trenere). Sarajevo: GIZ, dostupno na: http://www.fzzz.ba/publikacije1/Prirucnik%20za%20trenereweb.pdf Dopunska: 1. Baranović, B. (ur.) (2015). Koji srednjoškolci namjeravaju studirati? – Pristup visokom obrazovanju i odabir studija. Zagreb: Institut za društvena istraživanja. Dostupno putem: http://idiprints.knjiznica.idi.hr/393/1/Koji%20srednjo%C5%A1kolci%20namjeravaju%20studirati.pdf 2. Gvozdenović, A. (2014). Studenti u reformiranom sustavu visokog obrazovanja, u: Ilišin, V. (ur.), Sociološki portret hrvatskih studenata. Zagreb: Institut za društvena istraživanja, str. 97-132 3. Potočnik, D. (2014). Profesionalne aspiracije i svijet rada u očima studenata, u: Ilišin, V. (ur.), Sociološki portret hrvatskih studenata. Zagreb: Institut za društvena istraživanja, str. 133-172 4. Milat, J. (2005). Pedagogija – teorija osposobljavanja. Zagreb: Školska knjiga. – odabrana poglavlja

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL PED 471	Naziv predmeta: Pedagogija usmjerena na dijete: sistemi podrške i partnerstva u inkluzivnom obrazovanju (Studijski program: Specijalna pedagogija)		
Ciklus: II	**Godina: I**	**Semestar: II**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: Obavezni predmet		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja: 2 Vježbe: 3	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente o sistemima podrške u inkluzivnom obrazovanju, polazeći od: primjene asistivne tehnologije u odgojno-obrazovnom procesu; te primjene programa profesionalne orijentacije radi odabira poziva koji će ih činiti prepoznatljivim i reprezentativnim na tržištu rada.
Tematske jedinice:	• Važnost primjene asistivne tehnologije u odgojno-obrazovnom radu • Intervencije pedagoga u pružanju pomoći i podrške osobama s invaliditetom u odabiru poziva • Društvena zaštita i briga o osobama s invaliditetom • Zaštita i prava zapošljavanja osoba s invaliditetom u međunarodnim dokumentima, te zakonskoj regulativi BiH • Socijalna i obrazovna uključenost osoba s invaliditetom, s akcentom na tržište rada • Saradnja sa mrežom institucija u lokalnoj zajednici koje se bave i promoviraju zapošljavanje osoba sa invaliditetom.
Ishodi učenja:	Znanje: • Klasificirati asistivnu tehnologiju u skladu sa vrstom invaliditeta • Nabrojati prava osoba s invaliditetom i načinom njihove zaštite Vještine: • Demonstrirati upotrebu asistivne tehnologije i pomagala • Kreirati plan umrežavanja institucija u lokalnoj zajednici

	Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti: • Potvrditi važnost primjene asistivne tehnologije u svakodnevnom • Argumentirati važnost zapošljavanja osoba s invaliditetom
Metode izvođenja nastave:	Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kroz: praktične/istraživačke radove, pojmovnik, portfolij, kviz, prezentacije, kolokviji, posjete ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Guralnick, M.J. (2011). Why early intervention works: A system perspective. Infants & Young Children, 24, 6-28. 2. Radovanović, D. (ur); Nove tendenciie u specijalnoj edukaciii i rehabilitaciji 3. Barie, A. i dr. (2012); Prostorna pristupačnost; Zagreb: SveuciliS!e u Zagrebu 4. Lazor, M. Isakov, M, Nevena, I. (2012). Asistivna tehnologija. Novi Sad: Praktikum. 5. Jendron, J. (2013). SC Curriculum Access through Assistive Technology. Columbia: University Center for Excellence. 6. Lutar, Z., Ogresta, J., Milic-Babic, M. (2008); Obitelj osoba s invaliditetom i mreže podrške, Zagreb: Pravni fakultet, str. 56-62 7. Žižak, A., Koller-Trbovic, N. (1999): Odgoj i tretrnan u institucijama socijalne skrbi, Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet 8. Chiriacescu, M. (2006): Obezbjedivanje pristupa osoba s invaliditetom socijalnim uslugama: Potreba za regulatomim mehanizmima ujugoistocnoj Evropi, Handicap internationalregionalnakancelarija za Jugoistoenu Evropu. Dopunska:

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	1. Abbott, Ch. i College, K. (2007). E-inclusion: Leaming Difficulties and digital Technologies. United Kingdom: Futurelab. 2. Barie, A. i dr. (2012); Prostorna pristupačnost; Zagreb: Sveučilište u Zagrebu 3. Dedić Bukvić, E., Hajdarpašić L. (2014). Informacijska pismenost - imperativ društva znanja u Hrvatić, N. (Ur.) Pedagogija, obrazovanje i nastava. Zbornik radova 2. međunarodne znanstvene 4 konferencije (str. 211-217). Mostar: Fakultet prirodnoslovno-matematickih i odgojnih znanosti. 4. Hutinski, Z., Aurer, B. (2009) Informacijska i komunikacijska tehnologija u obrazovanju: stanje i perspektive, u PlenkoviC, M. (Ur.) Informatologia, br.42. (sir. 265-272). Zagreb: Hrvatsko komunikolooko drustvo.

Šifra predmeta: FIL PED 511	Naziv predmeta: METODIKA NASTAVNOG RADA		
Ciklus: II	**Godina: II**	**Semestar: III**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja: 2 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenta sa savremenim teorijskim i praktičnim problemima metodike nastavnog rada. Studenti će biti informirani o specifičnostima procesa učenja i podučavanja unutar različitih predmeta, specifičnost metoda i tehnika nastavnog rada, različitim pristupima u organizaciji nastave i učenja, te različitim postupcima i tehnikama praćenja i vrednovanja. Specifični siljevi predmeta odnose se na upoznavanje studenata s najefikasnijim strategijama i modelima učenja i podučavanja u nastavi, te sposobljavanje studenata za primjenu savremenih modela nastave u pojedinim nastavnim područjima s posebnim naglaskom na metodiku podučavanja, koja je centralni dio ovih modela.		
Tematske jedinice:	Nastavni predmet *Metodika nastavnog rada* nudi studentima sadržaje o metodici nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja, mjestu metodika nastavnog rada u odgojno-obrazovnom radu, razvijenosti pojedinih metodika nastavnog rada, trendovima u razvoju savremenih metodika nastavnog rada, te specifičnostima metodike razredne nastave, nastave prirodno-naučnog područja, nastave društvenog područja, nastave jezičko-umjetničkog područja, te vjeronaučne nastave. Nastavni predmet nudi studentima uvid i u sljedeće sadržaje: podučavanje u nastavi, učenje u nastavi, problemsko učenje u nastavi, učenje putem otkrivanja, algoritmizacija procesa učenja, učenje pomoću udžbenika, učenje pomoću mašina za učenje, učenje na daljinu, strategije i tehnike efikasnijeg učenja, te nastavna umijeća u procesu učenja i podučavanja.		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog sadržaja iz kolegija, realiziranih		

	zadataka i položenog ispita student će moći: 1. objasniti mjesto metodike nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja, 2. argumentirati interdisciplinarnu prirodu metodika nastavnog rada, 3. argumentirati odabir najefikasnijih strategija i modela učenja i poučavanja, 4. kritički promišljati o trendovima u razvoju metodika, 5. raspravljati o metodici visokoškolske nastave, 6. razraditi pismenu pripremu za realizaciju nastavnog sata, 7. napisati scenarij za realizaciju pedagoške radionice 8. kreirati obrazac praćenja realizacije nastavnog sata, 9. realizirati nastavni sat/radionicu primjenjujući različite strategije i modalitete podučavanja, 10. primijeniti tehnike savjetodavnog rada s nastavnicima nakon opserviranog nastavnog sata s ciljem unapređenja nastavnog procesa.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe realiziraju se u skladu s prirodom sadržaja poučavanja i učenja. Nastavni sadržaj realizira se kroz kombinaciju frontalnog, grupnog, individualnog i individualiziranog oblika rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (realizaciju aktivnosti i posjeta u osnovnim i srednjim školama) uz primjenu kreativnih RWCT tehnika. S obzirom na prirodu sadržaja i specifičnost nastavnog predmeta, individualni i praktični rad studenata su najčešći načini realizacije nastavnog procesa na vježbama u ovom semestru.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: aktivnost na nastavi (izlaganja, pripeme za aktivno učešće na nastavi, rasprave i sl.), opservacije nastavnog sata, realizacija nastavnog sata, metodički portfolio, polusemestralni ispit i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna (*odabrana poglavlja*):

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se

	1. Borić, E. (2013), *Metodika visokoškolske nastave*, Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera - Učiteljski fakultet u Osijeku 2. Hubijar, Z. (2010), *Metodika početnog čitanja i pisanja*, Sarajevo: Rabic 3. Bežen, A. (2008), *Metodika znanost o poučavanju nastavnog predmeta*, Učiteljski fakultet, Zagreb: Profil 4. Ivić, I., Pešikan A. i Antić, S (2001), *Aktivno učenje - priručnik za pripremu metoda aktivnog učenja /nastave,* Beograd: Institut za psihologiju (str. 19-55 i 114-139) (e-izdanje: http://www.pefja.kg.ac.rs/preuzimanje/Materijali_za_nastavu/Prirucnik.pdf) 5. Muminović, H. (2000), *Mogućnosti efikasnijeg učenja u nastavi*, Sarajevo: DES (str. 117-149) 6. Desforges, C. (2001), *Uspješno učenje i poučavanje*, Zagreb: Educa (str. 145-158) 7. Dryden, G. i Vos, J. (2001), *Revolucija u učenju*, Zagreb: Educa (str. 297-341; 401-435) 8. Jensen, E. (2003), *Super nastava (nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje)*, Educa, Zagreb (str. 131-145; 183-197; 221-235) 9. Klippert, H. (2001), *Kako uspješno učiti u timu*, Zagreb: Educa (str. 22-44) 10. XXX (1984), *Problemsko učenje u nastavi*, Zbronik radova, Loznica (str. 32-35) 11. Krkljuš, S. (1977), *Učenje putem otkrića*, Novi Sad: Radnički univerzitet (str. 33-45; 128-129) 12. Zan, De I. (1999), *Metodika nastave prirode i društva*, Zagreb; Školska knjiga 13. Pranjić, M. (1997), *Metodika vjeronaučne nastave*, Zagreb: Katehetički salezijanski centar 14. Liebeck, P. (1995), *Kako djeca uče matematiku*, Zagreb: Educa 15. Furlan, I. (1990), *Psihologija podučavanja*, Zagreb: Školska knjiga (str. 18-51) 16. xxx (1986), *Metodike u sustavu znanosti i obrazovanja*, Zagreb: Školske novine 17. Rosandić, D. (1986), *Metodika književnog odgoja i obrazovanja*, Zagreb, Školska knjiga Dopunska:

priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	1. Mihajlović, T. (2017), *Osposobljenost učenika za samostalno učenje i njihova obrazovna postignuća*, časopis Učenje i nastava, godina III, broj 1 (e-izdanje) 2. Landa, L.N. (1975), *Kibernetika i pedagogija (2)*, Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod 3. Milijević, S. (2005), *Osnovni problemi metodike univerzitetske nastave*, u: Inovacije u univerzitetskoj nastavi, Banja Luka 4. xxx (2004), *Savremena univerzitetska nastava – zbornik radova*, Banja Luka: Prirodno-matematički fakultet 5. Terhart, E. (2001), *Metode poučavanja i učenja*, Zagreb: Educa 6. Grgurić, N. Jakubin, M. (1996), *Vizuelno-likovni odgoj i obrazovanje*, Zagreb: Educa 7. Muradbegović, M. (1968), *Kompleksni i monografski postupak u početnom čitanju*, Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije 8. Killen, R. (2005), *Effective teaching strategies: Lessons from Researchand Practice,* Australija: Viktorija (prijevod Magdalene i Milana Živkovića: Rješavanje problema kao nastavna strategija) (str. 176-193) 9. Kiryacou, K. (1995), *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb: Educa 10. Matijević, M. i Radovanović, D. (2011), *Nastava usmjerena na učenika,* Zagreb: Školske novine (str. 153-174)

Šifra predmeta: FIL PED 515	Naziv predmeta: Pedagoški savjetodavni rad		
Ciklus: II	**Godina: II**	**Semestar: III**	**Broj ECTS bodova: 5**
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osposobiti studente za primjenu savjetodavno-odgojnog rada u školi, u radu s učenicima, nastavnicima i roditeljima kroz upoznavanje s teorijskim osnovama i praktičnim radom.		
Tematske jedinice:	• Specifičnosti i bit savjetodavnog rada • Teorije i modeli savjetodavnog rada • Mogućnosti i ograničenja savjetodavnog rada • Individualni i grupni savjetodavni rad • Pedagoški savjetodavni rad s nastavnicima • Pedagoški savjetodavni rad s roditeljima • Metodika rada školskog pedagoga - sociometrijski postupak - interview (razgovor) - skale procjene i samoprocjene - anegdotske bilješke - učenički dosije - planiranje i programiranje rada školskog pedagoga		
Ishodi učenja:	Nakon položenog ispita, student će moći: - definirati specifičnosti savjetodavno-odgojnog rada - analizirati teorije i modele savjetodavnog rada - obrazložiti mogućnosti i ograničenja savjetodavno-odgojnog rada - usporediti karakteristike individualnog i grupnog rada - kritički raspravljati o metodama rada školskog pedagoga - razlikovati primjenu metoda u pratkičnom radu - kreirati prijedloge optimalne realizacije plana i programa rada školskog pedagoga samostalno tragati za relevantnim rješenjima određenih pedagoških situacija		
Metode izvođenja nastave:	Oblici: frontalni, grupni, rad u paru, individualni Metode: metoda demonstracije i ilustracije, razgovor, rad na tekstu, usmeno izlaganje		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra. Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: • Prisustvo i aktivnosti na predavanjima i vježbama podrazumijevaju kontinuirano praćenje rada studenata, evidentiranje aktivnog sudjelovanja na nastavi, izlaganja i rasprave. • U okviru kolegija za sve studente je predviđena aktivnost prezentacije odabrane teme i/ili kolokvij koji će se realizirati u okviru predavanja i radnih subota, za izvanredne studente • Polusemestralni i završni ispiti obuhvaćat će sadržaje realizirane tijekom cijelog semestra.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Mandić, P.(1976) Savjetodavni vaspitni rad. Svjetlost, Sarajevo. 2. Rakić, (1976) Intervju u nastavi, Svjetlost. Sarajevo. 3. Hechler, O. (2010). Pedagoško savjetovanje. Erudita, Zagreb 4. Šušnjara, S. (2017) Pedagoške mrvice. Svjetlo riječi, Sarajevo 5. Nikšić, E. (2017) Savjetodavni rad školskog pedagoga. *Suvremeni izazovi u radu (školskog) pedagoga*, 252-268 Dopunska: 1. Kreštančić, A. (1989) Metode i tehnike savjetodavnog rada, Zagreb; 2. Janković, J. (2004) Savjetovanje u psihosocijalnom radu. Etcetera, Zagreb. 3. Janković, J. (1997). Savjetovanje – nedirektivni pristup. Zagreb: Alinea. 4. Resman, M. (2000). *Savjetodavni rad u vrtiću i školi*. Zagreb: Hrvatski pedagoško književni zbor 5. Jurić, V. (1978). Metodika rada školskog pedagoga. Školska knjiga: Zagreb. 6. Prekop, J. (1997). Mali tiranin. Educa: Zagreb. 7. Bjelan-Guska, S. et al. (2017) Izazovi savjetodavnog rada školskog pedagoga s nastavnicima u funkciji unaprjeđenja kvalitete nastavnog procesa. *Suvremeni izazovi u radu (školskog) pedagoga*, 270-290

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Šifra predmeta: FIL PED 532	**Naziv predmeta:** Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s teškoćama u razvoju (Studijski program: Specijalna pedagogija)		
	Godina: II	**Semestar: III**	**Broj ECTS bodova:** 6
Status: OBAVEZNI		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja: 2 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa kategorijama djece s teškoćama u razvoju. Osposobiti studente da kreiraju i koriste strategije u odgojno-obrazovnom radu s djecom s teškoćama u razvoju.		
Tematske jedinice:	• Strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s intelektualnim teškoćama. • Strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom u autističnom spektru. • Strategije u odgojno-obrazovnom radus djecom s govornim teškoćama i djecom sa specifičnim teškoćama u učenju. • Strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s senzornim teškoćama. • Strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s tjelesnim teškoćama i hroničnim bolestima.		
Ishodi učenja:	Znanje: • Opisati karakteristike djece s intelektualnim teškoćama. • Opisati karakteristike djece u autističnom spektru. • Opisati karakteristike djece s specifičnim teškoćama u učenju. • Opisati karakteristike djece s senzornim teškoćama • Opisati karakteristike djece s tjelesnim teškoćama i hroničnim bolestima. Vještine: • Primjeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s intelektualnim teskoćama.		

	• Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom u autističnom spektru. • Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s govornim teškoćama i djecom sa specifičnim teškoćama u učenju. • Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom sa senzornim teškoćama. • Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s tjelesnim teškoćama i hroničnim bolestima. Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti: • Ponašati se u skladu s potrebama i pravima djece s teškoćama u razvoju • Podržati kvalitetno obrazovanje za svako dijete
Metode izvođenja nastave:	Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kroz: praktične/istraživačke radove, pojmovnik, portfolij, kviz, prezentacije, kolokviji, posjete ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Eskirović, B., Vučinić, V., & Jablon, B. (2005). Novi model pedagoškog tretmana slabovidosti. Beogradska defektološka škola, (3), 79-92. 2. Kostelnik, J .M; Onaga, E; Rohde, B. i Whiren, A. (2004); Djeca s posebnim potrebama; Priručnik za odgajatelje, učitelje i roditelje; Zagreb: Educa 3. Pecikoza, A. (2013); Govorim,jer želim reći; Sarajevo: Život sa Down sindromom 4. Duranović M, Smythe I. (2010); Disleksija. Tuzla: Harfograf 5. Posokhova, I. (ured) (2000); Dislalija: Upute za sustavnu terapiju; Zagreb: Ostvarenje 6. Salihović N, Junuzović-Zunić L, Ibrahimagić A. (2006) Poremećaji glasa, govora i jezika. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli 7. Ivanković, K. (2003); Downov sindrom u obitelji: Priručnik za roditelje i stručnjake; Zagreb: FoMa 8. Vajnbrener, S. (2010); Podučavanje dece s teškoćama u učenju u redovnoj nastavi, Beograd: Kreativni centar 7.

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	Zergollern-Cupak, Lj. (1998); Down sidrom - Iskustva i spoznaje; Zagreb: Centar za rehabilitaciju „Zagreb" Dopunska: 1. Sellin, B. (1998); Neću više biti zarobljen u sebi: poruke izjednog autističnog zatvora; Zagreb: Udruga za autizam 2. Kljajić, J. (2006); Terapija pokretom i plesom deteta sa autizmom - prikaz slučaja. Psihijatrija danas, 38 (I), 67-77. 3. Guberina-Abramović, D. (2008); Priručnik za rad s učenicima s posebnim potrebama integriranim u razrednu nastavu u osnovnoj školi; Zagreb: Školska knjiga 4. Materijali sa nastave

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: FIL PED 506	**Naziv predmeta:** Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja (Studijski program: Specijalna pedagogija)		
Ciklus: II	**Godina: II**	**Semestar: III**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: OBAVEZNI		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Vježbe: 1	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa kategorijama i karakteristikama djece s neprihvatljivim oblicima ponašanja. Pripremiti studente da koriste osnovne strategije u odgojno-obrazovnom radu sa učenicima s neprihvatljivim oblicima ponašanja.
Tematske jedinice:	1. Osnovna znanja o neprihvatljivim oblicima ponašanja 2. Karakteristike djece s neprihvatljivim oblicima ponašanja 3. Osnovne strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja
Ishodi učenja:	Znanje: • Opisati neprihvatljive oblike ponašanja • Nabrojati karakteristike djece s neprihvatljivim oblicima ponašanja • Predložiti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja. Vještine: • Primijeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s neprihvatljivim oblicima ponašanja. • Kreirati plan podrške djeci s neprihvatljivim oblicima ponašanja. Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti: • Mijenjati stav o djeci s neprihvatljivim oblicima ponašanja • Uticati na poboljšanje slike djeteta s neprihvatljivim oblicima ponašanja.
Metode izvođenja nastave:	Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada.
Metode	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik

strukturom ocjene[1]:	ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Bašić J., Koller-Trbovic N., Uzelac S. (2004), Poremećaji u ponašanju i rizična ponašanja: pristupi i pojmovna određenja. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet 2. Jensen, E. (2003); Različiti mozgovi, različiti učenici: kako doprijeti do onih do kojih se teško dopire; Zagreb: Educa 3. Kostelnik, J. M; Onaga, E; Rohde, B. i Whiren, A. (2004); Djeca s posebnim potrebama; Zagreb: Educa 4. Kuorelahti, M. (2004); Rad škole sa djecom i omladinom sa emocionalnim problemima i/ili poremećajima u ponašanju; u zborniku radova: Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine; Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet u Sarajevu 5. Rumpf J. (2006); Vikati, udarati, uništavati - kako postupati sa agresivnom djecom. Jastrebarsko: Naklada Slap. 6. Sue D., Sue D. W., Sue S. Understanding abnormal behavior. New York: Houghtton Mifflin 7. Winkel, R. {1996); Djeca koju je teško odgajati, Zagreb: Educa Dopunska: 1. Danes V.(2003), Dijete, vanjski svijet i psihicki poremecaji. Zeni ca: Dom stampe 2. Letić N. (2010), Prirucnik za vjezbe iz psihopatologije djetinjstva i mladosti. Banja Luka: Filozofski fakultet 3. Nikolić, S. (1997); Svijet dječje psihe; Zagreb: Prosvjeta 4. Dettmer, P., Thurston, L.P. & Dyck, N.J. (2005). Consultation, collaboration, and teamwork for students with special needs, 5/e ALLYN & BACON/LONGMAN 5. Materijali sa nastave

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: FIL PED 542	**Naziv predmeta:** Metodika odgojno-obrazovnog rada s djecom koja su nadarena (Studijski program: Specijalna pedagogija)		
Ciklus: II	**Godina: II**	**Semestar: III**	**Broj ECTS bodova:** 5
Status: obavezni predmet		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja: 2 Vježbe: 2	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa karakteristikama djece koja su nadarena i/ili talentirana. Osposobiti studente da koriste strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom koja su nadarena i/ili talentirana.
Tematske jedinice:	Osnovna znanja o nadarenosti i talentiranosti. Karakteristike djece koja su nadarena i/ili talentirana. Strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom koja su nadarena i/ili talentirana.
Ishodi učenja:	Znanje: • Opisati nadarenost i/ili talentiranost • Nabrojati karakteristike djece koja su nadarena i/ili talentirana • Predložiti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom s koja su nadarena i/ili talentirana Vještine: • Primjeniti strategije u odgojno-obrazovnom radu sa djecom koja su nadarena i/ili talentirana • Kreirati individualizirani plan odgojno-obrazovnog rada s djecom koja su nadarena i/ili talentirana Profesionalne vrijednosti i lične odgovornosti: • Uticati na poboljšanje položaja i stručne podrške djece koja su nadarena i/ili talentirana • Predložiti mjere za podršku koja su nadarena i/ili talentirana u društvu
Metode izvođenja nastave:	Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada.

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene[1]:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kroz: praktične/istraživačke radove, pojmovnik, portfolij, kviz, prezentacije, kolokviji, posjete ustanovama i završni ispit.
Literatura[2]:	Obavezna: 1. Cvetković, L. J. (2002); Darovito je, što ću sa sobom? Zagreb: Alinea 2. Koren, I. (1989); Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika, Školske novine, Zagreb Dopunska: 1. Grupa autora (1988), Uspostavljanje sistema rada sa talentovanom djecom i omladinom, Beograd: Republički zavod za unapređenje vaspitanja i obrazovanja 2. Mildrum, K.N. (2000); Creativity Workshops in the Regular Classroom; Roeper Review, Vol.22 Issue 3, pl62,3p 3. Stručni radovi 4. Materijali sa nastave

[1] Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[2] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET OPIS predmeta	Obrazac SP2

Šifra predmeta: FIL PED 502	Naziv predmeta: Mentorski rad		
Ciklus: II	**Godina: II**	**Semestar: IV**	**Broj ECTS bodova:** 5
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 3** Seminar: 3	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Teorijsko i metodološko osposobljavanje za samostalno istraživanje u oblasti odgoja i obrazovanja, psihološka podrška izgradnji istraživačkog samopouzdanja, doprinos kliničkom poučavanju, demonstracija individualnog odgojno-obrazovnog rada , afirmiranje odabranog znanstvenog područja i refleksivne metodologije, podrška karijernom razvoju i profesionalnom umrežavanju kandidata
Tematske jedinice:	Inicijacija odnosa mentor-kandidat. Moć i granice mentorske uloge u visokom obrazovanju. Fenomenologija odgojno-obrazovnog rada sa različitim ciljnim grupama. Globalni, europski i lokalni kontekst istraživačkog fenomena. Učenje po modelu-praktični primjeri dobrih istraživačkih radova. Instrukcija „kako-ovako" i vježbe fokusiranja u istraživačkom radu. Samoučenje kao dio istraživačkog postupka. Mentor kao kritički prijatelj. Funkcija peer-evaluatora u istraživačkom radu. Odgovornost i etika istraživača.
Ishodi učenja:	Znanje: poznavati teorijske koncepte relevantne za odabranu istraživačku temu, povezati birani predmet istraživanja sa društvenim kontekstom, razlikovati korake u istraživačkom postupku pri izradi idejnog projekta istraživanja Vještine: uočiti neophodnu kompatibilnost istraživačkog metoda i istraživačkog fenomena, razlikovanje podataka i činjenica, razlikovanje bitnog od nebitnog, koncentriranje na prioritete, primjena statističkih i psihometrijskih postupaka u prikupljanju i obradi podataka, aktivno razlikovanje kvalitativnog i kvantitativnog istraživačkog dizajna Kompetencije: sposobnost prepoznavanja teorijskih i praktičnih problema u odgojnim znanostima, sposobnost organiziranja aplikativnih istraživanja u odgoju i obrazovanju, sposobnost povezivanja rezultata istraživanja sa širim europskim i globalnim kontekstom, sposobnost

	uvida i samouvida, spremnost za osobnu promjenu, informacijska i informatička pismenost
Metode izvođenja nastave:	Metoda akademskog predavanja, metoda razgovora, diskusije i debate, metode savjetodavnog rada, metoda demonstracije i ilustracije
Metode provjere znanja:	Sukcesivni uvidi u produkt(e) istraživačkog procesa Metoda dvostruko aktivne recepcije (mentor-kandidat) Usmena razmjena percipiranih kvaliteta produkta (idejnog projekta, teorijskog rada, apliciranog istraživačkog postupka, rezultata) Završni rad kandidata
Literatura[1]:	Prilagođena istraživačkom fenomenu I području odgojne znanosti kojemu fenomen pripada

[1] Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
Vijeće Fakulteta
Broj: 02-01/213
Sarajevo, 28. 6. 2019. godine.

Na osnovu člana 48. stav 7., 55. stav 2. i 135. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 33/17.) i člana 104. Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-1093-3-1/18 od 28. 11. 2018. godine, mišljenja sekretara Fakulteta, broj: 03-02/573-1 od 26. 6. 2019. godine, Vijeće Fakulteta na 13. elektronskoj sjednici održanoj 28. 6. 2019. godine, *donijelo je*

O D L U K U

I

Usvajaju se, **IZMJENE I DOPUNE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA SVIH ODSJEKA/KATEDRI** FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, **I I II CIKLUS STUDIJA,** U SKLADU **SA UPUTSTVOM O ZASTUPLJENOSTI PSIHOLOŠKO-PEDAGOŠKE I METODIČKO-DIDAKTIČKE GRUPE PREDMETA** U NASTAVNOM PLANU I PROGRAMU PO SEMESTRU I STUDIJSKIM GODINAMA KOJEG JE IZDALO MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE KANTONA SARAJEVO, **SA SP3 OBRASCIMA** (USKLAĐENOST PREDLOŽENOG NASTAVNIČKOG STUDIJSKOG PROGRAMA SA UPUTSTVOM MINISTARSTVA ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE KS), ODNOSNO, VRŠI SE USKLAĐIVANJE **NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA** FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, **I I II CIKLUS STUDIJA**, SA PRAVILNIKOM O POSTUPKU PREDLAGANJA, OCJENE, USVAJANJA NOVIH I IZMJENA POSTOJEĆIH STUDIJSKIH PROGRAMA I NASTAVNIH PLANOVA. I PROGRAMA NA UNIVERZITETU U SARAJEVU, BROJ: 01-1101-97/18 OD 19. 12. 2018. GODINE.

II

IZMJENE I DOPUNE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA SVIH ODSJEKA/KATEDRI FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, **I I II CIKLUS STUDIJA** iz stava I. ove odluke sastavni su dio ove odluke.

III

IZMJENE I DOPUNE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA SVIH ODSJEKA/KATEDRI FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, **I I II CIKLUS STUDIJA** iz stava I. ove odluke upućuju se u dalju proceduru.

DEKAN FAKULTETA

Prof. dr. Muhamed Dželilović

FILOZOFSKI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

DOSTAVITI:
1. Uz NPP
2. Uz zapisnik
3. Arhiva

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education, Science and Youth

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
SARAJEVO
Broj: 01/760
Datum: 16.07.2019 god.

Broj: 11/04-38-10347/19
Sarajevo, 11.7.2019. godine

Sign. 16.07.2019 g.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
n/r prof.dr.Muhameda Dželilovića, dekan
Sarajevo, Franje Račkog 1

PREDMET: Izmjene i dopune Nastavnih planova i programa nastavničkih i ostalih studijskih programa, usklađenost sa Uputstvom o zastupljenosti psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe predmeta

Cijenjeni,

Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu je, u skladu sa članom 6., stav (1) Uputstva o zastupljenosti nastavnih sadržaja iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe nastavnih predmeta u studijskim programima nastavničkih usmjerenja („Službene novine Kantona Sarajevo", br: 31/18 i 12/19), Ministarstvu dostavio na mišljenje Izmjene i dopune nastavnih planova i programa studijskih programa nastavničkog usmjerenja, kao i izmjene i dopune nastavnih planova i programa koji su već sadržavali nastavne sadržaje iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe predmeta.

Izmjene i dopune nastavnih planova i program su dostavljeni od strane sljedećih odsjeka:

- Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik
- Odsjek za filozofiju
- Odsjek za germanistiku
- Odsjek za slavistiku
- Odsjek za historiju (Katedra za arheologiju i Katedra za historiju umjetnosti)
- Odsjek za romanistiku
- Odsjek za komparativnu književnost i bibliotekarstvo
- Odjek za orijentalnu filologiju
- Odjek za književnost naroda Bosne i Hercegovine
- Odsjek za anglistiku
- Odsjek za pedagogiju
- Odsjek za psihologiju
- Odsjek za sociologiju.

U vezi sa navedenim, dostavljamo sljedeće mišljenje:
u skladu sa članom 6., stav (2) Uputstva, Ministarstvo je izvršilo provjeru zastupljenosti nastavnih sadržaja iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe nastavnih predmeta po semestrima i studijskim godinama u skladu sa Uputstvom, njihovog ukupnog kreditnog vrednovanja, adekvatne zastupljenosti stručne prakse i osiguranja komplementarnosti sa nastavnim planovima i programima predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Kantona Sarajevo.

Dostavljeni prijedlog izmjena i dopuna nastavnih planova i programa na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu za studijsku 2019/2020. godinu je urađen u skladu sa Uputstvom o zastupljenosti nastavnih sadržaja iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe nastavnih predmeta u studijskim programima nastavničkih usmjerenja („Službene novine Kantona Sarajevo", br: 31/18 i 12/19).

S poštovanjem,

MINISTRICA
Mr. Zineta Bogunić

web: http://www.monks.ba
e-mail: mon@mon.ks.gov.ba;
Tel: + 387 (0) 33 562-128,Fax: + 387 (0) 33 562-218
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

BOSNA I HERCEGOVINA
...JEVU
...ETET
02-01/282-1
Datum: 9. 9. 2019 god.

Univerzitet u Sarajevu University of Sarajevo

10.09.2019

- SENAT –
Broj: 01-24-12/19
Sarajevo, 17. 07. 2019. godine

Na osnovu članova 50, 130. stav (2) tačka g) i 180. stav (10) Zakona o visokom obrazovanju (*„Službene novine Kantona Sarajevo"* broj: 33/17), člana 59. tačka g) i člana 138. Statuta Univerziteta u Sarajevu, u vezi sa odredbama člana 3. stav (3) Pravilnika o postupku predlaganja, ocjene, usvajanja novih i izmjena postojećih studijskih programa i nastavnih planova i programa na Univerzitetu u Sarajevu, na Prijedlog Vijeća Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu broj: 02-01/213 od 28. 06. 2019. godine, uz prethodno Mišljenje Službe za nastavu od 08. 07. 2019. godine i Odluke Odbora za upravljanje kvalitetom od 11. 07. 2019. godine, Senat Univerziteta u Sarajevu je, na 33. redovnoj sjednici održanoj 17. 07. 2019. godine, *donio slijedeću*

O D L U K U

I

Usvajaju se izmjene i dopune nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, kako slijedi:

- Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik
- Odsjek za filozofiju
- Odsjek za germanistiku
- Odsjek za slavistiku
- Odsjek za historiju (Katedra za arheologiju i Katedra za historiju umjetnosti)
- Odsjek za romanistiku
- Odsjek za komparativnu književnost i bibliotekarstvo
- Odsjek za orijentalnu filologiju
- Odsjek za književnost naroda Bosne i Hercegovine
- Odsjek za anglistiku
- Odsjek za pedagogiju
- Odsjek za psihologiju
- Odsjek za sociologiju.

II

U skladu sa članom 180. stav (10) Zakona o visokom obrazovanju (*„Službene novine Kantona Sarajevo"* broj: 33/17) i prijedlozima izmjena i dopuna nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, prihvata se ekvivalencija izvršenih izbora u akademska zvanja, jer je izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu došlo do izmjene naziva nastavnih predmeta i naučnih oblasti.

III

Nalaže se Vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu da donese konačne, pojedinačne odluke o ekvivalenciji izvršenih izbora u skladu sa izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i ovom odlukom.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i primjenjuje se od studijske 2019/2020. godine.

Za REKTOR

Prof. dr. Rifat Škrijelj

Dostavljeno:
- Filozofskom fakultetu
- Službi za nastavu
- U dokumentaciju Senata
- Arhivi